

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJA TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

AVGUST 2024

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 16. 9. 2024

Končna redakcija: 16. 9. 2024

Pripravile: Marica Uršič Zupan, Katja Karlin Musulin in Mirjana Bijelić

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za avgust 2024

Avgust je bil z odzivi zelo pester mesec: število odzivov (207) je za dopustniški mesec neobičajno veliko, odzivi so bili zelo razpršeni med vse enote, občinstvo se je odzvalo na zelo veliko oddaj, prispevkov in vsebin, poslalo je precej pritožb, pa tudi pohval.

Največ pritožb je bilo na TV-prodajo. Ta je zmotila mnoge gledalce olimpijskih iger na TV SLO 2, saj je bila na zaslonih tudi v času, ko je bil na sporedu športni prenos. Na vprašanje varuhinje o vpisovanju TV-prodaje v spored, so pristojni ponovno odgovorili, da na TV SLO 2 zaradi nepredvidljivosti športnih prenosov to ni mogoče. Glede TV-prodaje je varuhinja tudi avgusta prejela več pripomb gledalcev, da je vsebina TV-prodaje sporna, zavajajoča in zato neprimerna za javno TV. Tretji sklop odzivov na TV-prodajo pa je prišel ob novici o dvigu RTV-prispevka. Kar nekaj gledalcev je sporočilo, da se z njim strinja, celo z višjim dvigom, če to pomeni ukinitvev TV-prodaje.

Pritožb na kršenje programskih standardov in poklicna merila je bilo precej. V večini primerov je varuhinja ugotovila, da so programski delavci svoje delo opravili primerno. Tako je bilo v primeru poročanja TV Slovenija v Dnevniku ob 4. obletnici nedeljskega zaprtja trgovin, prav tako pri poročanju ob dnevu spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov ter v intervjuju z duhovnikom Melom Kovicem. Tudi pritožbo nad komentiranjem zaključne slovesnosti olimpijskih iger v Parizu je zavrnila kot neutemeljeno, prav tako pritožbo zaradi označevanja hutijevcev za teroriste na MMC-ju in več pritožb zaradi umika komentarjev.

V nekaj primerih pa so se pritožbe izkazale za upravičene: pri Radiu Slovenija na neporočanje o dnevu spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov v osrednjih informativnih oddajah na Prvem, na MMC-ju na članek o volitvah v Venezueli, ker je bil necelovit in zavajajoč, ker ni predstavil vseh relevantnih dejstev. Kot pomanjkljiv je varuhinja ocenila odgovor službe za vizualno podobno TV-oddaj na očitke o neprimerni podobi olimpijskega studia. Pritrdila je

očitkom gledalcev, ki so menili, da bi morale biti paraolimpijske igre, največji športni dogodek športnikov invalidov, s tolmači ali podnapisi dostopne tudi gluhim in naglušnim gledalcem. Tudi pripombe na (pre)veliko število ponovitev oddaj na TV Slovenija v poletnih mesecih je varuhinja ocenila kot upravičene.

Pri odzivih na jezikovno kulturo so jezikovni svetovalci razjasnili kar nekaj dilem: da je poleg izraza paralimpijske igre primeren tudi izraz paraolimpijske igre, da TV Slovenija priporoča rabo besede repešaž namesto besede repašaž, da je raba besede Čikago pravilna, čeprav se mnogim zdi primernejši zapis Chicago, da je namesto besede neumorno bolje uporabiti izraz neutrudno.

Ob številnih kritikah pa je varuhinja prejela tudi vrsto pohval: za pogovor Zvezdana Martića z Magnificom, tri pohvale TV-prenosom in terenskim ekipam na olimpijskih igrah v Parizu in eno pohvalo Valu 202 za spremljanje olimpijskih iger. Gledalka TV Koper – Capodistria pa je pohvalila komentiranje Sergia Tavčarja ob prenosu poslovilne tekme košarkarja Gorana Dragiča za italijansko narodno skupnost.

Ob pripombi gledalke na drobno napako v ponovitvi oddaje Tipično slovensko o kozolcih pa so se v uredništvu Kulturnega in umetniškega programa odzvali tako konstruktivno, da je varuhinja zapisala pohvalo za dosledno udejanjanje programskih standardov.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA.....	6
I. INFORMATIVNI PROGRAM.....	6
Dnevnik, 25. 8.: očitki enostranskosti prispevkoma o nedeljskem zaprtju trgovin	6
Dnevnik in Odmevi, 23. 8.: »Pomanjkljive in sporne informacije in poročila«	8
Intervju, 28. 7.: Je bila izjava gosta res »vsebinsko napačna«?	9
Pohvali	11
Kritika na prispevek v Dnevniku, 3. 8.	11
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	12
Tipično slovensko: kozolci: »Na Primorskem, v vasi Zatoľmin, imamo kozolce«	12
III. ŠPORTNI PROGRAM	14
Očitki (ne)poročanju o nastopu lokostrelca Źige Ravnikarja na OI 1. avgusta.....	14
Prekinjen prenos tekme v odbojki med Poljsko in ZDA, 7. 8.	14
»45-minutni prenos ženskega golfa; dejansko je bil prenos omejen na 10 minut«	16
»Ogorčenje nad neprofesionalnim pokrivanjem letošnjih OI v Parizu«	17
Je bil komentar voditelja med zaključno slovesnostjo olimpijskih iger neprimeren?.....	21
Pobuda gledalke: Vsakokratna navedba imena komentatorja.....	22
Pohvali	22
Kritiki komentatorju tekme v odbojki med Slovenijo in Poljsko, 5. 8.	23
IV. SPLOŠNO	24
»Olimpijski studio, to pa je remek delo vaših scenaristov«.....	24
»Namesto prenosov po urniku se vrtijo 20 min prodajna sporočila«	25
Ponovitve: »Tudi poleti si zasluŹimo nove sredine filme in torkove nadaljevanke«.....	26
O neprimerni časovni umestitvi oddaj v spored in označevanju oddaj.....	27
Mnenji.....	28
RADIO SLOVENIJA	29
I. RADIO PRVI	29
V oddaji "Dogodki in odmevi" ni bilo niti ene besede o dnevu spomina na totalitarne režime	29
Na praznik Marijinega vnebovzetja »niti ena versko sakralna pesem«	30
Poslušalec si Źeli manj slovenske glasbe in manj govora.....	32
Ob pohvali še pobuda	34
II. VAL 202	35
Pohvala (ob) spremljanju olimpijskih iger	35
III. RADIO SPLOŠNO.....	35
Mnenje: Preveč balkanske glasbe	35
MMC.....	35
I. NOVINARSKÉ VSEBINE	35

Očitanje več kršitev članku »Volitve v Venezueli - res oporečne ali izid zgolj ne ustreza ZDA?« ...	35
»Označevanje celega naroda oz. etnije za teroriste«	41
»Talci palestinskega režima v Gazi niso ujetniki, ampak talci«	42
(Ne)osveženi podatki o vremenu na teletekstu na strani 162	43
Mnenja glede uporabe besedne zveze »skrajni desničarji« v člankih na MMC-ju	44
II. UPORABNIŠKE VSEBINE.....	45
»Brez pojasnila so me predstavili med "problematične" komentatorje, pa nisem nikogar žalil«	45
»Plačujem RTV-prispevek, moji komentarji pa praviloma niso objavljeni. Zakaj?«	47
Razlogi za umik odgovorov pod komentarji	48
Hitro pojasnilo in opravičilo administratorjev	49
Zakaj je pomembno, da uporabniki dosledno spoštujejo pravila komuniciranja	50
PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI	51
I. TV KOPER - CAPODISTRIA.....	51
Pohvala za komentiranje Sergia Tavčarja ob prenosu poslovilne tekme Gorana Dragiča	51
RTV SLOVENIJA	52
I. JEZIKOVNA KULTURA	52
Raba besed paralimpijski in paraolimpijski	52
»Pripomba na uporabo besede repašaz«	54
Čikago ali Chicago?	55
»Od kdaj govori RTV Slovenija hrvaško?«	56
Dodajanje/opuščanje končnice -ova ali -eva ženskim priimkom.....	56
»Prekmursko narečje spada k slovenščini«	58
Res »dajemo slovanske jezike v nič«?	59
II. OGLAŠEVANJE	59
»Zavajajoče oglaševanje«, prekinjanje prenosov olimpijskih iger z oglasi	59
Pobuda: »Izberite stalni termin za prodajno okno«	63
III. TEHNIČNE ZADEVE	64
Mnenje: »Podnapisi prehitro izginejo«	64
IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM.....	64
»Otvoritev paralimpijskih iger Pariz 2024 je bila popolnoma nedostopna za gluhe in naglušne« .	64
Oddaja Tempo o športnikih invalidih brez podnapisov	66
Pohvali	67
V. RTV-PRISPEVEK	67
»Odziv državljana RS na predlog ministrstva za kulturo za dvig RTV-prispevka«	67
Mnenje: »Sem za to, da se RTV-prispevek zviša«.....	68
VI. VARUHINJA	68
Zahvala za pogovor v oddaji Razgledi in razmisleki	68
VII. SPLOŠNO	68

Pohvala za medijsko pokrivanje olimpijskih iger	68
STATISTIKA	70

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Dnevnik, 25. 8.: očitki enostranskosti prispevkoma o nedeljskem zaprtju trgovin

Gledalec G. J. je na e-naslov varuhinje poslal kar tri odzive, ki se nanašajo na prispevka ob 4. obletnici zaprtja trgovin v nedeljo, objavljena v [Dnevniku, 25. avgusta](#). Povzemamo prvi odziv:

»/.../ Včerajšnji Dnevnik (op. a.: 25. 8. 2024) pa mi je pustil precej slabega priokusa. V Dnevniku sta bila pripravljena dva prispevka o 4. obletnici zaprtja trgovin v nedeljo. Oba sta bila prikazana ekstremno enostransko - kako zaprtje domnevno škodljivo vpliva na poslovanje trgovin in večjih trgovskih centrov. Pri tem so bile prikazane zgolj izjave predsednice trgovinske zbornice, ki je postregla z edinim podatkom, ki naj bi kazal domneven padec zaslužka trgovin (pri tem pa seveda zvito ni omenila velike inflacije od leta 2019 do 2024) in izjava direktorja Aleje, po kateri naj bi se Slovenci v nedeljo trumoma odpravljali po nakupe v Italijo. Drug prispevek je ujel enega nezadovoljnega Slovenca v Italiji, ki je bil, kako nenavadno, ekstremno nezadovoljen z zaprtjem. Že dolgo nisem videl tako enostransko pripravljenega prispevka in sem bil nad njim zelo razočaran /.../ V prispevku tudi ni bilo omenjeno dejstvo, da je zaprtje trgovin precej običajna praksa v zahodnoevropskih državah, kot so Španija, Nizozemska, Nemčija in še katera. V prispevku ni bila podana tudi niti ena izjava izmučene trgovke, ki bi povedala, kako vesela je, da ji vsaj en dan v tednu ni treba delati, ker ji malenkostno višja plača ne odtehta prostega dne z družino. Zato sem bil nad tako enostranskim načinom zelo razočaran in jezen. Prosim, da kot varuhinja pravic gledalcev reagirate in zahtevate objavo novega, bolj uravnoveženega prispevka.«

Gledalec je v dopolnjenem odzivu popisal izjave ter preštel dolžine odgovorov zagovornikov in nasprotnikov nedeljskega zaprtja trgovin in izjave kupcev v prispevku. Dopisal je še:

»Tudi celoten vtis, zlasti prvega prispevka, je izrazito navijaški in naklonjen ponovnemu odprtju trgovin (kako teče napoved prispevka in vmesno besedilo novinarja). Zlasti nejasno je, zakaj, se novinar ni potrudil raziskati nobenih dodatnih informacij, ali objektivno gledano čisti dobiček trgovinski panogi pada ali je objektivno gledano v trgovinski branži sedaj zaposlenih več ali manj ljudi? Kako je v tujini? Ali nima veliko držav zahodne Evrope tudi zaprte trgovine ob nedeljah? Od javne RTV, ki naj bi imela najvišje novinarske standarde, bi pričakoval bolj kvalitetno oblikovana prispevka, ki bi bolj uravnoveženo in celostno prikazala problematiko.«

Uredništvo Informativnega programa TV Slovenija

Na nas so se obrnili nekateri gledalci, ki, predvsem v turističnih krajih, opozarjajo, da v nedeljo ni mogoče kupiti niti sendviča v nobeni trgovini, z izjemo bencinskih črpalk – za razliko od sosednje Italije. Novinarka je raziskala stanje; ker pa so, posebej ob nedeljah, opazno polna nakupovalna središča v sosednji Italiji, smo pripravili reportažo tudi od tam. Trgovinska zbornica želi doseči, da bi trgovcem omogočili, da nekaj dni na leto odprejo svoja vrata na praznične dni po svoji izbiri. Fokus tokratne teme, ki smo jo pripravili za oddajo Dnevnik, ni bil na položaju

trgovcev in trgovk, pa tudi, če bi bil, bi se najbrž ob tistih, ki so izmučeni, našlo tudi nekaj takih, ki bi za praznične dni z veseljem delali, če bi bili za to ustrezno nagrajeni. Izjave anketiranih kupcev so bile različne - nekatere v prid zaprtim trgovinam, drugi bi raje videli, da bi imeli možnost nakupovanja tudi ob nedeljah.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Varuhinja sem podrobno pregledala oba prispevka v [Dnevniku, 25. 8.](#), ki sta obravnavala nedeljsko zaprtje trgovin: prispevek avtorice Nina Klaut o stanju v Sloveniji in reportažo o trgovinah čez mejo avtorice Nataše Mihelič.

Vaši očitki o hudi enostranskosti obeh prispevkov so se izkazali kot neutemeljeni, novinarki in uredništvo so delo opravili skladno z vsemi programskimi standardi in poklicnimi merili.

Vse gospodarske, družbene, socialne, sindikalne vidike koristi in škodljivosti nedeljskega zaprtja trgovin, kot ste jih navedli, bi TV Slovenija lahko predstavila samo v dolgi analitični ali polemični oddaji, kot je denimo Tarča ali druga dovolj dolga in celovito zasnovana tematska oddaja. V dveh prispevkih v sklopu dnevnoinformativne oddaje celovitosti tako obsežne teme ni možno doseči. Zato se je uredništvo osredotočilo na dve temi, navedeni v napovedniku prispevka: kako so se ljudje po štirih letih nedeljskega zaprtja trgovin na to navadili in prizadevanja nekaterih trgovcev, da bi zaprtje nekoliko omilili.

Dve od treh vprašanih nakupovalk sta se na nedeljsko zaprtje trgovin navadili in se z njim strinjata, ena tudi zato, da so trgovski delavci en dan v tednu prosti. Samo ena nakupovalka je povedala, da odprtje trgovin ob nedeljah malo pogreša, ena pa je naštel, kaj ob nedeljah nakupuje.

Prizadevanja trgovcev za omilitev zaprtja je pojasnila predsednica Trgovinske zbornice Slovenije, ki je povedala, da bi radi dosegli odprtje ob nedeljah pred ali po praznikih, ko so trgovine skupaj zaprte kar tri dni, in predstavnik ene od trgovskih podjetij, ki je izrazil željo, da bi imeli v letu lahko odprto od 10 do 15 nedelj. O poslovanju trgovskih podjetij po nedeljskem zaprtju je predsednica Trgovinske zbornice povedala, da se je dobičkonosnost, ki je za trgovino ključna, znižala; obe večji trgovski družbi, ki sta odgovorili, sta zatrdili, da zaprtje na njuno poslovanje ni vplivalo; lastnik majhne trgovine, ki je lahko odprta ob nedeljah, je povedal, da ima prometa sedaj več; predstavnik trgovske verige, ki je ob nedeljah zaprta, pa, da jim kupci sedaj uhajajo v Italijo.

Reportaža o nakupovanju v Italiji je predstavila mnenje nakupovalke, ki podpira nedeljsko zaprtje trgovin, druge, ki se je na to navadila, in dveh, ki bi rada kupovala tudi ob nedeljah. Ostale izjave so bile namenjene predvsem primerjavam cen in kakovosti v Italiji in Sloveniji.

Odgovori so bili torej zelo različni, poročevalsko povsem nevtrarno in brez osebnih stališč je bilo tudi vezno besedilo obeh novinark, zato **ne drži vaš očitek »tudi celoten vtis, zlasti prvega prispevka, je izrazito navijaški in naklonjen ponovnemu odprtju trgovin«.**

Prispevku, zlasti prvemu, očitata, da ni vključil podatkov o nedeljskem zaprtju trgovin v drugih državah, o naraščanju dobička in številu zaposlenih v trgovinah, mnenj ekonomistov ... V manj kot dve minuti dolgemu prispevku tako celovite obravnave ni možno zagotoviti, niti to ni bila glavna tema prispevka. **Prispevek je zastavljeno temo obravnaval dovolj celovito, vsestransko**

in uravnoreženo. Ob tem velja dodati, da Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija glede uravnoreženosti sporočanja v posamezni oddaji določajo posebno skrb v primerih, ko poteka odločanje ali javna razprava o neki temi in njena obravnava v programih RTV Slovenija lahko vpliva na oblikovanje javnega mnenja ali na končno odločitev:

»V posamezni oddaji, ki obravnava za večino sporno temo, je treba predstaviti najširši možen obseg stališč in mnenj o tej temi.«

Nedeljsko odprtje trgovin trenutno ni »za večino sporna tema« ali trenutno ne poteka razprava ali odločanje o tem, ali naj trgovine ostanejo zaprte ali ne. Določanje uravnoreženosti s seštevanjem sekund za zaprtje ali odprtje trgovin ob nedeljah, kot ste ga pripravili vi, bi bilo primerno samo v referendumskem soočenju, ko je določena tudi časovna izenačitev sogovornikov, ki se že vnaprej opredelijo za eno ali drugo stran. Obravnavana prispevka nimata teh značilnosti, zato izjav ne moremo seštevati in presojati na tak način.

Dnevnik in Odmevi, 23. 8.: »Pomanjkljive in sporne informacije in poročila«

Gledalec J. T. se je pritožil na »pomanjkljivo« poročanje ob Evropskem dnevu spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov v dnevnoinformativnih oddajah Dnevnik in Odmevi, 23. avgusta:

»Če sem iskren, vas praktično ne gledam več. Zakaj? Zaradi pomanjkljivih in spornih informacij in poročil. Bom skušal dokazati na primeru. V petek (op. a.: 23. 8.), ko je bil Evropski dan spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov, sem gledal vaš Dnevnik ob 19.30 in zvečer Odmeve. Vse, kar ste povedali o tem dnevu, je bil omenjen Tonin, da je v Ljubljani ob spomenik položil venec. Niste omenili maše v Ljubljani, ki je bila darovana v ta namen, niste omenili govora škofa Jamnika, niste omenili govora bivšega predsednika države Boruta Pahorja, niste omenili Janše, ki je ravno tako položil venec ob spomenik žrtvam. Predvsem se mi zdi sporno, da niste objavili kritike bivšega predsednika države za dejanja aktualnega predsednika vlade. /.../ Tu nastane zelo pomembno vprašanje: Zakaj je treba zatajiti žrtve komunizma pri nas? Kdo to zahteva? Komu je to v čast in v interesu? Prosim za pojasnila.«

Uredništvo Informativnega programa TV Slovenija

Uredniška odločitev je bila, da dogodek obeležimo z objavo vesti o polaganju venca k spomeniku, tam je bil gospod Tonin. Maše v dnevno-informativnih oddajah objavljamo ob obeh najpomembnejših državnih praznikih, junijskem dnevu državnosti in decembrskem dnevu samostojnosti in enotnosti.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

TV Slovenija je vest o dnevu spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov objavila v [Prvem dnevniku](#), z 21 sekund dolgo vestjo, in v [Dnevniku](#) (na času 24'13"). Ob posnetku s polaganja vencev k spomeniku žrtvam vseh vojn na Kongresnem trgu je voditelj prebral besedilo:

»Evropska unija danes zaznamuje dan spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov. Ob tem je Evropska komisija poudarila pomen ohranjanja zgodovinskega spomina, enotnosti,

spoštovanja in demokracije. Predsednik NSi-ja Matej Tonin je opoldne položil venec k spomeniku žrtvam vseh vojn na Kongresnem trgu v Ljubljani.«

Vsebinsko je TV Slovenija povzela bistveno sporočilo Evropske komisije in objavila vest in posnetek z najpomembnejšega dogodka ob spominskem dnevu v Sloveniji. Zato TV Slovenija ne moremo očitati, da je o spominskem dnevu poročala »pomanjkljivo in sporno«, kot ste zapisali. Poročanje je bilo zadostno. Ob tem velja pojasniti, da dolžina in obseg poročanja o dnevnih dogodkih nista odvisna samo od pomena dogodka, temveč tudi od številnih drugih dejavnikov, med drugim od števila drugih dogodkov in aktualnih tem v istem dnevu, njihovega pomena za sedanji in prihodnji razvoj družbe ipd. Petek, 23. avgust, je bil z dogodki in aktualnimi temami doma in po svetu kar bogat dan, zato so vse dobile v informativnih oddajah nekoliko manj časa. Odmevi pa manjših dnevnih dogodkov praviloma ne omenjajo ali pa zelo na kratko povzamejo le peščico najpomembnejših.

Intervju, 28. 7.: Je bila izjava gosta res »vsebinsko napačna«?

J. S. iz slovenske fundacije za trajnostni razvoj Umanotera se je odzval na izjavo gosta oddaje [Intervju](#), 28. julija, Mela Kovica o podnebnih spremembah. Povzemamo odziv:

»V nedeljo, 28. 7. 2024, je prišlo v oddaji Intervju do vsebinsko napačne izjave gosta Mela Kovica o podnebnih spremembah. V mislih imam njegov odgovor, ki se začne na 8:48 (tukaj: <https://365.rtvlo.si/arhiv/intervju/175062165>), v katerem zanika, da podnebne spremembe povzročajo človek. Žal ne gre za drugačno mnenje, temveč za napačno prikazovanje dejstev. Poleg tega govorimo o nečem, kar je že postalo splošno znanje. Zato menimo, da bi moral moderator intervenirati in postaviti kritično vprašanje. To bi bilo tudi v skladu s programskim standardom RTV (točka 5), ki se eksplicitno navezuje na podnebne spremembe.

Ironično je, da je Koviceva izjava tudi v ostrem nasprotju z doktrino RKC, ki priznava podnebno znanost, vlogo človeka in celo problematizira nasprotna mnenja znotraj RKC (npr. točka 14 tukaj: https://www.vatican.va/content/francesco/sl/apost_exhortations/documents/20231004-laudate-deum.html).«

ODGOVOR VARUJINJE Z MNENJEM

Podrobno sem poslušala intervju, spodaj navajam tudi dobesedni prepis (krepko sem označila dele, na katere opiram presojo), ki je na voljo v arhivu oddaj [tukaj](#):

Intervjuvanec Mel Kovic je od časa 8.48 dalje povedal:

»08.48 – (Voditelj, op. a.) Naravovarstveni tehnik; to pomeni, da se spoznate tudi na globalno segrevanje, na zeleni prehod. Kakšen odnos imate do tega, če se malo ustaviva tu? (Mel Kovic, op. a.) -Torej, ja, imeli smo precej tudi o tem. Zdaj, **gotovo podnebne spremembe okrog nas se dogajajo**. O tem, kot rečeno, v srednji šoli smo se o tem učili, **jaz se s številnimi stvarmi, ki so bile tam poudarjene, se strinjam**, po drugi strani so mi pa privzgojili tudi eno stvar, ki se mi zdi zelo pomembna, da znaš **razmišljati s svojo glavo**, da ne pustiš zdaj, da je agenda, zato, ker je agenda taka, bomo vsi razmišljali tako. Včasih je treba preprosto - in se mi zdi, **da je tudi naloga Cerkve, tudi danes - da rečemo človeku: stoj, ustavi se, poglej okrog sebe, poglej, kaj delaš in potem**

počasi naprej. In tudi pri teh okoljevarstvenih težavah je podobno. Ker naša civilizacija - ali pa naša kultura, v kateri živimo, že zelo temelji na tem, da je človek v središču vsega. Ampak ko se človek postavi na en piedestal, ki mu ne pripada ... Mi smo sicer gospodarji stvarstva, ampak smo še vedno nekomu odgovorni. Odgovorni smo Bogu za dejanja, ki jih naredimo. Ampak, ko se mi postavimo na absolutno najvišje mesto in ne priznavamo nikogar nad nami, potem pride do tega, da je na koncu človek tudi za vse kriv. Vemo pa, da so v naravi določeni procesi, ki so naravni, ki se vrtijo ves čas. In se mi zdi, da je tudi to obdobje - 150 ali 200 let, kolikor mi podrobneje spremljamo vreme - čisto malo premalo, da bi lahko potem rekli, zdaj je pa človek vsega kriv. Če gremo pa - cerkev, zdaj lahko tudi malo s cerkvenega vidika gledamo. Cerkev ima zelo dolg zgodovinski spomin in vemo, da v času proti koncu srednjega veka je bila ta mala ledena doba v Evropi, ko je bila splošna suša in lakota. In zdaj ... lani, mislim, ali predlani ob tej veliki suši, ki je tudi naše kraje pestila, so se tam po Nemčiji, Avstriji odkrili ti kamni lakote po rekah. Torej so bili že v preteklosti tako nizki vodostaji rek ali pa karkoli. **Je pa treba vsemu navkljub naravo ohranjati, ceniti, spoštovati** in se mi zdi, tudi kakšne stvari, ki smo jih dosegli, recimo Slovenci smo lahko zgled na tem področju, da ne odmetavamo stvari v naravo. Jaz živim zraven meje in ko grem v Italijo, sem presunjen nad tem, koliko smeti je zraven ceste.«

Odgovori intervjuvanca ne potrjujejo vaših navedb, da zanika, da podnebne spremembe povzročajo človek. Poudarila sem dele odgovorov, iz katerih je razvidno, da intervjuvanec ne zanika podnebnih sprememb, niti ne zanika, da bi jih povzročal (tudi) človek. Nedvoumno pove, da podnebne spremembe so. Izrazi le dvom v to, da bi na podlagi meritev v kratkem obdobju slepo trdili, da je edini povzročitelj podnebnih sprememb človek. Meni, da je potrebno upoštevati daljše časovno obdobje in v njem videti tudi druge dejavnike podnebnih sprememb. To je skladno tudi z znanstvenimi spoznanji, da je za usodno segrevanje ozračja, spremembe vodnega cikla in nekatere druge spremembe podnebja nedvoumno glavni krivec človek, da pa na spremembe podnebja seveda vplivajo tudi mnogi drugi dejavniki, ki niso odvisni od delovanja človeštva. Njihov vpliv je znanstveno skoraj soglasno bistveno manjši od vpliva človeka, vendar ga ne moremo zanikati in kar vseh 100 % razlogov za podnebne spremembe pripisati delovanju človeka. V sicer že nekoliko starejšem [predavanju](#) (na času 14.00) npr. priznana slovenska klimatologinja dr. Lučka Kajfež Bogataj ob poudarku, da je nevhvaležno govoriti o odstotkih vplivov na segrevanje, vplivu sprememb delovanja Sonca pripiše približno 10 %, delovanju človeka 90 %. To je seveda samo en drobec, ki utemeljuje, da podnebne spremembe poleg človeka povzročajo tudi nekateri drugi dejavniki.

Obenem intervjuvanec z razmišljanjem »/.../ Ker naša civilizacija - ali pa naša kultura, v kateri živimo, že zelo temelji na tem, da je človek v središču vsega. Ampak ko se človek postavi na en piedestal, ki mu ne pripada ... Mi smo sicer gospodarji stvarstva, ampak smo še vedno nekomu odgovorni. Odgovorni smo Bogu za dejanja, ki jih naredimo /.../« ne zanika odgovornosti človeka, temveč dejansko kritizira antropocentrični pogled na svet in oblastno, brezbrizno in neodgovorno ravnanje človeka, ki je predpogoj ali gonilo pretirane rabe naravnih virov in povečanega ustvarjanja toplogrednih plinov in drugih dejavnikov podnebnih sprememb.

Odgovori intervjuvanca nimajo oblike navajanja dejstev, temveč bolj nizanje razmišljanj in vprašanj, pri čemer je potrebno upoštevati, da ni šlo za vnaprej pripravljene in prebrane

odgovore, temveč za odgovore v živo, kjer je, zlasti pri mladem in neizkušenem sogovorniku, misel včasih lahko izpeljana tudi nekoliko nerodno.

Vsekakor v odgovorih intervjuvanca nisem našla nobenih napačnih dejstev, zaradi katerih bi bil nujen poseg voditelja intervjuja.

Glede druge izjave, ki ste jo priložili, pa pojasnujem, da lahko varuhinja pravic gledalcev obravnavam samo vsebine, objavljene v programih RTV Slovenija.

Programski standardi res zavezujejo RTV Slovenija, da je zgled okoljsko odgovorne ustanove, ki se zaveda izjemnega pomena in urgentnosti ustreznega naslavljanja podnebne in ekosistemske krize tudi z izobraževalno in ozaveščevalno vlogo. To je v času, ko posledice podnebnih sprememb usodno vplivajo na življenje ljudi in na mnoga družbena in varnostna razmerja, zelo pomembno. Zato je temu področju namenjeno tudi posebno poglavje nastajajočih novih poklicnih in etičnih meril za programske ustvarjalce RTV Slovenija, pri katerih nastajanju sem sodelovala in osebno tudi podprla ta njihov poudarek. Zato sem vesela tudi vašega odziva, saj kaže na občutljivost občinstva za okoljske in podnebne teme, ponudi mi tudi priložnost, da to vsebino poudarim tudi v mesečnem poročilu in tudi s tem prispevam k uresničevanju Programskih standardov.

Pohvali

Zvezdanu Martiču za [Pogovor z Magnificom](#), 25. 8.

»Na sploh nimam zelo dobrega mnenja o Zvezdanu Martiču. Pa bom nepristranski in pohvalil njegov intervju z Magnificom. Zanimiv pogovor. Moj poklon gospodu Martiču za ta intervju!« (K. E.)

Edvardu Žitniku za vodenje oddaje Intervju

»Z veseljem ugotavljam, da imamo odličnega voditelja oddaje Intervju. Ko je gospa Ksenija Horvat prevzela drugo delovno mesto, sem jo pogrešal, saj je oddaje Intervju vodilo izjemno profesionalno in veselje jo je bilo spremljati.

Zdaj imamo ponovno možnost gledati odličnega voditelja v osebi gospoda Žitnika. Razločen in lep govor, zanimiva vprašanja in korekten odnos do gosta so njegove kvalitete. Še posebno simpatičen je njegov stavek: »Pripovedujte nam o tem ...« To bo gotovo njegova razpoznavna značilnost. Gospodu Edvardu Žitniku želim uspešno nadaljevanje njegovega dela!« (I. M.)

Kritika na prispevek v [Dnevniku](#), 3. 8.

»Dne 3. 8. 2024 ob 19. uri po dolgem času spet gledam vaš Dnevnik (včasih sem mu rekla moj) in zgrožena poslušam neko gospo, ki nonšalantno bere, da so v Angliji »skrajni desničarji protestirali« (kot kaže, le zato, ker so jim umorili tri otroke, še več pa jih je življenjsko ogroženih - žal ne morem brez cinizma ob teh vaših /.../). Protestirali so namreč ljudje, ki jim nekdo mori otroke, njihovi znanci, prijatelji, podporniki! /.../ Ali na RTV SLO ni nikogar, ki ima otroka, ki bi zmožel vsaj nekaj minimalne empatije do žrtev in svojcev takšnih /.../?« (A. J.)

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Tipično slovensko: kozolci: »Na Primorskem, v vasi Zatulmin, imamo kozolce«

Varuhinjo je poklicala gledalka J. L. in glede oddaja [Tipično slovensko: kozolci](#), ki je bila na sporedu 20. avgusta, povedala:

»Kličem vas, ker me je 20. avgusta na TV SLO 2 pri oddaji Tipično slovensko zmotil del, v katerem je raziskovalka iz Kranja Saša Roškar povedala, da kozolce poznamo na Gorenjskem in Dolenjskem in še marsikje, na Primorskem pa da jih ni. Sem Tolminka, pri nas, na Primorskem, v vasi Zatulmin, ki je gručasta vasica, imamo kozolce. Ne rečemo jim kozolec, ampak stog. Služi pa enakim namenom kot kozolci.

Stara sem 85 let, v tej vasi je vsaj šest stogov. Večinoma so blizu hiš, imajo late, za sušenje predvsem radiča, fižola ... imajo obliko doplarja, znotraj so spravljali vozove, sani in drugo, kar smo uporabljali za prevoz stvari, pa tudi za orodje. Ob strani je podaljšek stoga, »klanica« - prostor, kamor smo shranjevali klana drva za kurjavo, na vrhu stoga (kozolca doplarja) je bil še prostor za spravilo dodatnega sena, če je bilo v drugih prostorih vse zasedeno. Torej: na Primorskem so kozolci, stogi. Žal mi je, če bi Primorsko v izobraževalni oddaji RTV Slovenija izključili iz te naše kulturne dediščine. Sedaj živim na Vipavskem, tu pa res ne vidim kozolcev.«

Varuhinja je pogledala oddajo Tipično slovensko: kozolci. V prepisu se ta del glasi:

mag. Dušan Štepec, etnolog, konservator, ZVKDS; OE Novo mesto:

»Kozolec je razširjen praktično po vseh pokrajinah, v nekaterih predelih nekoliko več, v nekaterih manj. Dolenjska mogoče izstopa predvsem v tem, da so tukaj zastopani vsi tipi kozolcev, kar ni značilnost povsod drugod.«

Saša Roškar, etnologinja, konservatorica, ZVKDS; OE Kranj:

»Ne poznajo jih v glavnem tam, kjer pihajo močni vetrovi. To je Primorska, Kras kozolcev ne poznajo, Posočje ne pozna kozolcev. Ostali deli Slovenije pa pretežno ja. Seveda je pa tako kot rečejo, da ima vsaka vas svoj glas, ima tudi vsaka vas svoje vrste kozolcev in se zelo razlikujejo recimo bohinjski kozolci od dolenjskih kozolcev, tako po sami zgradbi kot po okraševanju, po velikosti.«

Po ogledu oddaje je varuhinja gledalko poklicala in ji razložila, da je gledala ponovitev oddaje, ki je bila posneta že leta 2017. Omenila je, da v oddaji ni bilo povsem enoznačno rečeno, da vsa Primorska ne pozna kozolcev, temveč predvsem tisti del Primorske, v katerem pihajo močni vetrovi, da pa to res ni bilo zelo natančno pojasnjeno. Dodala je, da je bil v filmu objavljen le kratek izsek odgovora strokovnjakinje, ki je bil verjetno daljši in natančnejši, pri montaži pa morda tudi nekoliko neposrečeno odrezan.

Varuhinja je odziv gledalke poslala uredništvu izobraževalnih oddaj, čeprav se je nanašal na oddajo, posneto že pred sedmimi leti, z drugimi pristojnimi uredniki. Ob tem je uredništvu pripisala: »Kljub temu vam odziv pošiljam v vednost. Morda tudi v opomnik ustvarjalcem, kako

je tudi pri montaži pomembna vsebinska natančnost, saj sicer lahko dobi del vsebine napačen poudarek.

Urednica Uredništva izobraževalnih oddaj TV Slovenija Katja Stamboldžioski

Hvala za poslano. Vidim, da naši gledalci zelo natančno poslušajo in gledajo oddaje, ki so vezane na slovensko kulturno dediščino. Vsekakor bom zapis posredovala avtorici serije. Kot ste sami zapisali, gre za starejšo oddajo, saj z njimi polnimo velik del poletnega programa. Vsekakor pa bo vaš zapis iztočnica, da se s kozolci spoprimemo še v kakšni drugi oddaji, npr. Slovenskem magazinu ali Alpe Donava Jadran, in dopolnimo naše znanje.

Varuhinja praviloma ne pošilja odzivov soustvarjalcem vsebin RTV Slovenija, ki niso zaposleni na RTV Slovenija. Tokrat je naredila izjemo, saj je ocenila, da bi odziv gledalke morda zanimal tudi v oddaji sodelujočo strokovnjakinjo za slovensko kulturno dediščino Sašo Roškar. In prejela zelo konstruktiven odziv:

Saša Roškar z Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Najlepša hvala za posredovano pripombo gledalke in tudi za vaš trud, ki ste ga vložili v obrazložitev moje izjave.

Gledalka ima seveda prav – v Zatočninu kozolce imajo in tudi v Baški grapi, kjer se seveda štejejo za Primorce. Zato je tako težko govoriti o kozolcih na splošno. Sama sem imela takrat v mislih predvsem Primorje, Kras in večji del Posočja, kjer pa jih v resnici ne poznajo. V tako kratkih izjavah je na žalost težko biti tako natančen, da bi hkrati povzel vse, kar je skupnega, in izločil vse, kar je posebnega. Tudi če bi razširjenost kozolcev prikazali na karti, bi težko ušli posplošitvam in s tem tudi napakam. Kar seveda ni opravičilo, ampak zaveza, da bom sama v prihodnje še previdnejša in da je o vseh teh raznolikostih kozolcev, kot kaže, potrebno govoriti. Od te oddaje do danes sem namreč sodelovala pri projektu na delu Gorenjske, kjer smo se precej natančno lotili popisovanja in raziskovanja kozolcev in kjer se je izkazalo ravno to, da so posplošitve nevarne. Rezultati so bili objavljeni v publikaciji *Od stoga do kozuca*, ki je dostopna tu: https://www.tnp.si/media/1540/2021_01_19_knjiga_od_stoga_do_kozuca_compressed_1.pdf

V kolikor boste še komunicirali z gledalko, ji prosim povejte, da nikakor nisem hotela njenega domačega območja izločiti iz območja dediščine kozolcev in da se za nedoslednost opravičujem.

Odgovorni urednik Kulturnega in umetniškega programa TV Slovenija Andraž Pöschl

Takšne dopise naravnost obožujem. Pomeni, da nas gledalci še vedno srčno gledajo in tudi kritika pade na povsem plodna tla. Obenem pa je bilo tole še zanimivo branje. Spoštovana ga. Marica Uršič Zupan, vljudno prosim, da gledalko pozdravite tudi v našem imenu in se ji zahvalite za vprašanje.

 ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN POHVALO

Programske standarde ter Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija varuhinja večinoma uporabljam, ko presojam odmike ali kršitve standardov in meril. Tokrat bom

naredila izjemo in jih bom uporabila za pohvalo, čeprav je gledalka v odzivu opozorila na napako, ki je, tehnično gledano, odmik od poklicnega merila natančnosti. Toda pri tako kompleksnem delu, kot je 36 minut dolg dokumentarni film, za katerega je posnet mnogokratnik besedila in slike ter vanj vključenih še mnogo drugih elementov, se pri scenariju, snemanju, montaži in mnogih drugih delih filma zlahka zgodi nenamerna napaka. Temu se ni mogoče povsem izogniti.

Zato je pomembno, kar zapisujejo **Programski standardi v točki 5**, ki opredeljuje odgovornost kot eno temeljnih vrednot javnega medija: *»Bistvene sestavine odgovornosti so popravljanje lastnih napak, pojasnjevanje uredniških dilem in odločitev ter dialog z občinstvom.«* Odzivi urednice, odgovornega urednika in celo zunanje soustvarjalke dokumentarnega filma izkazujejo iskreno pripravljenost, da vsako pripombo sprejmejo kot priložnost za odpravljanje napak, izboljševanje in nadaljnje učenje, pa tudi za odprt dialog z občinstvom, ki ga ne dojemajo samo kot »odjemalca«, temveč tudi kot soustvarjalca programskih vsebin. Zato vsem sodelujočim izrekam pohvalo za udeležanje programskih standardov v praksi, s čimer jih tudi utrjujejo in delajo vidnejše.

III. ŠPORTNI PROGRAM

Očitki (ne)poročanju o nastopu lokostrelca Žige Ravnikarja na Ol 1. avgusta

Gledalka T. L. je TV Slovenija v odzivu očitala, da ta ni predvajala posnetka nastopa lokostrelca Žige Ravnikarja in da je o slovenskem nastopu poročala prepozno:

»Ugotavljam, da v olimpijskem programu na TV SLO 2 prihaja do diskriminacije posameznih športnih panog in športnikov na olimpijadi. Namreč, danes, 1. 8., je bil slovenski nastop v lokostrelstvu - tekmoval je lokostrelca Žiga Ravnikar - žal pa številna novinarska ekipa v Parizu in v Ljubljani do 20. ure ni tega nastopa niti omenila in ne predvajala posnetka, čeravno je bil napovedan. Žalostno je, da je za pripravjalce olimpijskega programa bolj pomembno, da gledalci gledamo in poslušamo bolj ali manj pomembne izjave tujih športnikov in med drugim tudi izgled krožišč v Parizu. Veste, vsi slovenski nastopi so spoštovanja vredni, ne glede na dosežek posameznega športnika. /.../«

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Peternel

Nastop lokostrelca Žige Ravnikarja je bil na sporedu ob 19.24. Pokazali smo ga v posnetku po rokometni tekmi Slovenija - Norveška, že pred tem pa poročali v Olimpijskem dnevniku na TV SLO 1, ob približno 20.05.

Prekinjen prenos tekme v odbojki med Poljsko in ZDA, 7. 8.

Dva gledalca sta se odzvala na prekinitve prenosa tekme v odbojki na olimpijskih igrah, 7. avgusta. Navajamo odziva:

»Nesmiselno se mi zdi, da ne prenašate odločilnega petega niza v odbojki, ampak raje posnetek iz studia glede rokometu. To bi si lahko pogledali v večernem času namesto petega niza v odbojki.« (J. L.)

»Prenos odbojarske tekme med Poljsko in ZDA, ki je bil na RTV 2, je bil prekinjen, potem ko je tekma šla v 5. niz. Namesto tega raje predvajate vaš studio in prispevke o rokometu, ki bo v živo šele čez tri ure. Na spletni strani imate napisano, da je prenos na RTV 2 in MMC TV, vendar ne velja ne eno ne drugo. Če predvajate neko tekmo, jo predvajajte do konca!« (N. K.)

Urednik Uredništva športnih oddaj in prenosov na TV Slovenija **Tomaž Hudomalj**

Dopuščam možnost, da bi lahko reagirali drugače. Dejstvo pa je, da je večer ponujal dva vrhunska slovenska športna dogodka, dve možnosti za (boj za) medaljo. Zato smo ocenili, da je prav, da o tem spregovorimo nekaj več. Pripravili smo zanimive vsebine, imeli gosta. Zato smo posnetek odbojarske tekme pokazali kasneje v sporedu na TV SLO 2.

ODGOVOR VARUHINJE

Olimpijske igre so glede prenosov zelo zahtevne, ker je večkrat hkrati potekalo več zanimivih tekmovanj, tako z našimi športniki kot tudi zanimive predstave vrhunskih športnikov v športih, kjer naši športniki niso več tekmovali. Športni program TV Slovenija je zato v nekaterih primerih predvajal po dve tekmi hkrati in za to izjemoma uporabil tudi TV SLO 3 ali TV SLO 1. Obenem je naloga javne televizije ne samo predvajati prenose, temveč tudi novinarsko spremljati prireditve, torej predstaviti ozadja, tekmovalce, možnosti, kombinacije in druge podrobnosti, ki jih gledalci sami ne poznamo. Zato je kombinacija prenosov in studijskega programa vsekakor primerna. Ali so bile kombinacije vse dni najboljše možne ali ne, je odvisno tudi od pričakovanj in želja vsakega gledalca posebej. Enim je bolj pri srcu rokomet, drugim odbojka, tretji so pogrešali lokostrelstvo, četrti pomembne košarkarske tekme, čeprav v njih ni nastopala Slovenija.

Vsekakor so tudi odzivi vas gledalcev načrtovalcem programa v pomoč, da bodo ob podobnih prireditvah v prihodnje morda načrtovali razporeditev prenosov in studijskega dela nekoliko drugače.

Dodatno pojasnilo urednice predvajanja v Službe za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov Lidije Strmčnik gledalcu N. K.

Lahko zagotovim, da se v predvajanju programov kljub celodnevnomu živemu dogajanju trudimo, da o spremembi sporedov vseskozi obveščamo gledalce. Je pa res, da so OI specifična zadeva. Zaradi množice različnih športov in seveda zato, da gledalcem pokažemo najbolj pomembne - zanimive nastope, se program konstantno spreminja. Prisotnih je veliko krajših vklopov, ki v naprej niso predvideni in posledično tudi niso objavljeni.

»45-minutni prenos ženskega golfa; dejansko je bil prenos omejen na 10 minut«

Varuhinja je prejela odzive treh nezadovoljnih gledalcev (gledalke in gledalcev), ki so namesto 45-minut dolgega v sporedu napovedanega olimpijskega turnirja v golfu za ženske lahko spremljali le 10 minut prenosa, preostali čas pa je bil namenjen TV-prodaji. Navajamo odzive:

»Danes, 9. 8. 2024, je bil na TV SLO 2 napovedan ob 13.30 45-minutni prenos ženskega golfa. Dejansko je bil prenos omejen na 10 min, preostali čas pa je TV SLO 2 predvajala prodajni program za tablete za hujšanje in za prostato. To je nesprejemljivo in delanje norca iz Slovencev, ki smo obvezni plačevati prispevek nacionalki.« (T. J.)

»Na programu TV SLO 2 danes 13.30 napisna ženski golf. Sem hotel slediti našima dvema dekletoma. Ko sem vključil TV, sem gledal pol ure reklame. Ne vem, na koga naj se obrnem, da nas TV zavaja, napiše programe in nas posiljuje z oglasi.« (F. B.)

»Na vas se obračam kot zgrožen gledalec OI 2024. Včeraj sta tekmovanje začeli 2 golfistki, Pia Babnik in Ana Belac. Na igrišču sta bili cca. 5 ur, vi ste na program dali le 45 min golfa, ki pa ga sploh niste predvajali, saj se vam je zdelo primerneje predvajati reklamo za zdravila za prostato?! Pri vseh kanalih ste predvajali nekaj neumnega, namesto da bi podpirali slovenski šport? Katastrofa od katastrofe, lahko vas je sram, sem zelo razočaran in smatram, da gre za zavajanje gledalcev.« (U. S.)

VPRAŠANJE VARUHNJE PRISTOJNIM ZA PREDVAJANJE PROGRAMA NA TV SLOVENIJA

TV-prodajno okno je vpisano v spored na TV SLO 1, na TV SLO 2 pa ne. Pred časom ste že odgovorili, da je vpisovanje TV-prodajnih oken v spored TV SLO 2 nemogoče zaradi spremenljivosti športnih prenosov. Glede na več pripomb gledalcev sprašujem, ali je možno na TV SLO 2 vpisati v spored TV-prodajo vsaj pri predvidljivem trajanju športnih prenosov.

Skupen odziv Službe za komuniciranje in Službe za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov

Kljub vnaprejšnji napovedi sporeda programov Televizije Slovenija občasno prihaja do sprememb pri predvajanju posamezne vsebine, televizija je namreč živ organizem, ki diha s svojimi gledalci, vsebine pa moramo prilagajati dogodkom. To posebej velja za TV SLO 2, kjer imamo t. i. drsno shemo, kar pomeni, da vsebine v primeru športnih prenosov prestavimo na drug termin. V primeru olimpijskih iger se je program zaradi množice različnih športov in seveda želje, da bi gledalcem pokazali najbolj pomembne in zanimive nastope, spreminjal. Prisotnih je bilo veliko krajših vklopov, ki v naprej niso bili predvideni in posledično tudi niso objavljeni v sporedu.

V povezavi z objavami oglasnih blokov/TV-prodajnih oken v sporedu TV SLO 2 pa ponovno pojasnujemo, da zgolj nadaljujemo s prakso preteklih let in najbrž so za neobjavo TV-prodajnih oken v sporedu TV SLO 2 obstajali utemeljeni razlogi. TV-prodajna okna namreč nikoli niso bila objavljena v sporedu TV SLO 2, objavljamo jih na TV SLO 1, kjer je shema fiksna. Menimo namreč, da bi ob terminskih spremembah živih športnih prenosov, do katerih prihaja dnevno, z objavami TV-prodaj v sporedih pri gledalcih ustvarili še večjo zmedo, kar bi še povečalo število

pritožb. Vsak zamik/premik športnega prenosa namreč pomeni, da se shema "podre" in nobena od napovedanih ur več ne drži.

ODGOVOR VARUHINJE

Odgovor pristojnih ne nakazuje sprememb. Bom pa o tem z njimi še razpravljala in jim priporočila ponovni razmislek o vpisovanju TV-prodaje v spored na TV SLO 2 vsaj v dnevno osvežen spored in pri vnaprej znanih dolžinah prenosov.

Iz odgovorov sklepam, da je TV Slovenija predvajala ves predviden golf. Če imate drugačne podatke, pa mi prosim sporočite. Prenos športa ne bi smel biti prekinjen zaradi TV-prodaje ali oglasov. TV-prodaja ali oglasi se lahko predvajajo samo med enim in drugim tekmovanjem, med polčasi, odmori in podobno.

»Ogorčenje nad neprofesionalnim pokrivanjem letošnjih OI v Parizu«

Gledalec **D. G.** se je s številnimi očitki odzval na pokrivanje poletnih olimpijskih iger na Televiziji Slovenija. Povzemamo odziv:

»Obračam se na vas v zvezi s spremljanjem OI 2024 v Parizu na programih TV SLO. Sam sem star 50 let + in že od malega spremljam vaše programe, še posebej športne dogodke. OI so seveda največji športni dogodek in kot tak poseben magnet za nas, športne navdušence. Ravno zaradi tega bi vam rad izrazil svoje razočaranje in ogorčenje nad neprofesionalnim pokrivanjem letošnjih OI v Parizu. Tako slabe izkušnje še nisem nikoli doživel in sem kot plačnik RTV-prispevka upravičen do tega, da izrazim svoje mnenje, hkrati pa zahtevam kak odgovor s strani odgovornih in pa tudi pričakujem, da se bodo stvari na naslednjih OI izboljšale, sicer nima nobenega smisla, da še v prihodnje kupujete pravice za spremljanje tega dogodka. Naj že na začetku povem, da ta kritika ne leti na Radio Slovenija, saj sem premalo poslušal, da bi lahko konkretnije ocenjeval (se mi pa zdi, da je bil program na Radiu mnogo kvalitetnejši kot na TV).

Sedaj vam bom pa napisal, kaj vse me moti pri vašem pokrivanju OI na TV SLO:

- 1. Najbolj moteča stvar je ta, da lahko človek na vaših programih dobi vtis, da gleda nekaj drugega, ne pa prenose OI. Rdeča nit vaših programov so bila Prodajna okna s Herto Kosmina (Biostile) in drugimi podobnimi prodajnimi mašili. Me prav zanima, koliko vam omenjeno podjetje plačuje za predvajanje svojih zavajajočih oglasov. Niste prekinjali športnih prenosov z reklamami, temveč obratno. Razumem, da je treba plačati pravice za OI, a ste vi le javna TV in se financirate iz RTV-prispevka in dodatnih sredstev s strani vlade. Lahko trdim, da toliko reklam ni na nobeni drugi nacionalni TV.*
- 2. Niste se držali sporeda. Moteče je, da imate na programu najavljen nek športni dogodek, nato pa se gleda vse drugo. Razumem, da prihaja do zamud pri urniku nekega športnega dogodka (kar ni vaša krivda), vendar ne more biti to opravičilo za kaos na tem področju.*
- 3. Slabo pokrivanje slovenskih športnikov. Mislim, da bi lahko na svojih programih SLO 2, SLO 3 in tudi SLO 1 pokrili vse slovenske nastope, tako v kvalifikacijah kot v finalih. Tega niste naredili. Tako smo nekatere športnike lahko gledali v celoti, za nekatere pa sploh niste vedeli,*

da nastopajo ali pa ste jih začeli spremljati potem, ko so se začeli kazati dobri rezultati (golf, kite).

4. Zamujanja v vklope v prenose ali predčasno končanje teh. Tu je bila zmeda na vseh področjih, tako pri prenašanju naših športnikov, kot tujih. Bili so različni primeri: prenašali ste neko tekmo in ste s prenosom kar končali sredi tekme. Ali ste prenos prekinili zaradi nastopa slovenskega športnika, pa ste šli namesto tega na reklame, ali na Herto. Nato se na to tekmo niste več vrnil.
5. Olimpijski studio izgleda zelo neprofesionalen. Prav tako so bili okrnjeni gostje v njem, tako količinsko kot kvalitetno. Premalo je bilo prispevkov pred začetkom tekmovanj naših športnikov (lahko bi povabili strokovne goste iz športov, ki bi nato naredili analize pred in po športnem dogodku).
6. Novinarji v celoti težko zaslužijo pozitivno oceno. Premalo profesionalnosti, premalo poznavanja športov in njihovih pravil. Tu se vidi, da niso opravili domače naloge. Novinar bi ti moral znati predstaviti šport, njegova pravila, hkrati pa poskrbeti za zanimivo komentiranje tega. Ne pa, da novinar suhoparno bere priimke športnikov ali pa ugotavlja rezultate, kar lahko naredimo tudi gledalci sami. Pri nekaterih športih ste celo zamudili glavne dogodke pri komentiranju (tak primer je bil pri atletiki, kjer novinarja sploh nista opazila meta diska za zmago in Olimpijski rekord metalca Stone iz Jamajke. Pa še veliko je bilo takih primerov. /.../ Od novinarjev lahko pohvalim Kovšco, Kavčiča. Ravno nasprotno pa novinarke Bertole, pa Hudomalja, Mišiča. Kvalitetna so bila včasih komentiranja gimnastike z dr. Ivanom Čukom, ki je poznal gimnastiko v popolnosti. Pogrešal sem tudi novinarja Jerkoviča.
7. Na TV SLO že mnoge OI zanemarjate določene športe, za katere mislite, da Slovencev ne zanimajo: konjenišstvo, skoki v vodo, strelstvo, lokostrelstvo, dviganje uteži, golf, moderni peterboj, ragbi, hokej na travi, vaterpolo, deskanje na valovih, badminton, tekvondo, rokoborba, sabljanje, boks, trampolin, rolanje, tenis, odbojka na plaži. Ali določen šport kompletno ignorirate, ali ga predvajate le takrat, ko nastopajo kaki naši, ali pokažete le delček tekme, mogoče le finale, ali celo kratek prispevek. Nekatere dogodke pa celo ponavljate.
8. Dejansko bi lahko uporabili TV SLO 3 za spremljanje OI celoten čas. Tudi če bi bili kaki prenosi brez komentarja. Mogoče na SLO 2 nastopi naših, prenosi kvalifikacij in final bolj gledanih športov (plavanje, atletika, gimnastika), na SLO 3 pa prenosi drugih športov, ki bi gledalce tudi zanimali. Pa mogoče več zanimivih tekem ekipnih športov. Tako pa ste večinoma na SLO 3 predvajali posnetke političnih dogodkov iz parlamenta, kateri večine ljudi niti malo ne zanimajo. Tudi SLO 1 bi lahko več uporabili.
9. Tudi oddaja Lahko noč Pariz bi lahko bila bolj bogata.
10. Moti tudi vtis, da ste nekatere novinarje v Pariz poslali na dopust, brez kakih konkretnih nalog in posledično brez kvalitetnih prispevkov.

Glede na vse napisano pričakujem vsaj kak konkreten odgovor ali komentar iz vaše strani. Pa ne samo v stilu, kako se ni nič dalo narediti, ker imate premalo sredstev. Premalo je bilo kvalitete, želje po delu in napredovanju, premalo entuziazma.«

Cenim mnenje naših gledalcev, tudi z vašim se strinjam v določenih točkah, pa čeprav je posledica osebnega okusa in nepoznavanja okoliščin ter dejstev, ki vam jih v nadaljevanju želim osvetliti.

Ampak, v točki 10. ste žaljivi do vseh, ki smo projekt pripravljali približno 2 leti in se pri tem srečevali s številnimi omejitvami in ovirami.

Kakšen je vaš kriterij kakovostnega prispevka? Da ocenjujete, da smo koga v Pariz poslali na dopust? Sam sem na olimpijskih igrah bil, delal od jutra do večera, za kakovost programa, za gledalce in z mojimi kolegi ni nič drugače.

Pravice nam omogočajo prenose na enem programu, TV SLO 2, podobno kot tudi ostalim javnim televizijam v Evropi. Vsaj kolikor poznam njihov program ali iz pogovorov z njihovimi uredniki, HRT, RTS, ARD/ZDR, mislim, da tudi ORF. Precej prepričan sem, da imamo vsi podobne pogoje, pravice smo pridobili od izvirnega lastnika Discoveryja, ki ščiti svoj interes, saj igre prenaša na številnih programih Eurosporta, pa tudi sicer so igre s spremljevalnim lastnim programom tudi za ostale javne televizije dovolj velik zalogaj že s predvajanjem na enem programu.

Imamo pa pravico, da v primeru dveh sočasnih dogodkov s slovensko udeležbo, drugega predvajamo na TV SLO 1 ali TV SLO 3 in to smo letos precej koristili. Da gledalcem omogočimo ogled nastopa našega/naših športnikov, gledalci pa se sami odločijo, kaj gledajo. Zgodilo se je celo, da smo imeli hkrati aktivne vse tri programe: slalom na divjih vodah na TV SLO 1, roket na TV SLO 2 in namizni tenis na TV SLO 3.

Naš cilj je bil, da v živo ali z najmanjšim zamikom pokažemo nastope vseh slovenskih športnikov. In temu smo sledili, saj soustvarjamo pogoje za razvoj slovenskega športa. Je pa dejstvo, da kakor koli obrnemo, ne moremo zadovoljiti želja vseh gledalcev.

In količina programa, skoraj 300 ur premiernega programa, je maksimum dela, ki ga ekipa Športnega programa z nekaj zunanjimi sodelavci lahko pripravi. Ampak to ni vaš, pač pa naš/moj problem.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Dodajam še nekaj pojasnil. Najprej glede prekinjanja prenosov s TV-prodajnimi okni: ta so bila predvajana v terminih, ko ni bilo na sporedu neposrednih prenosov. Praviloma so bila na sporedu po koncu neke discipline in pred začetkom naslednje, najpogosteje v primerih, ko je bilo kakšno tekmovanje predstavljeno (npr. kajtanje). Glede oglaševanja podjetja Biostile vam tu posredujem pojasnilo pomočnika direktorice TV Slovenija Roka Smoleja na podobno vprašanje, ki sem ga že objavila v julijskem mesečnem poročilu.

»Televizijsko prodajno okno je ena od oblik oglaševanja na javni televiziji, ki je zakonsko opredeljena in je že več let del sporeda Televizije Slovenija. Televizijska prodajna okna je TV Slovenija v svoje sporede vključevala tudi, ko je bila v bistveno boljši finančni kondiciji.

Prav gotovo si nobeno programsko vodstvo v sporedu ne želi televizijske prodaje, v času, ko stabilno financiranje RTV Slovenija ni zagotovljeno, pa smo za produkcijo programa primorani na trgu pridobivati vedno več sredstev. Samo za ilustracijo – prihodki iz TV-prodaje letošnjega leta so višji od letošnjega proračuna celotnega Razvedrilnega programa.

V zvezi s televizijskimi prodajnimi okni podjetja Biostile pa dodatno pojasnujemo: RTV Slovenija ni bila seznanjena z odločbami Zdravstvenega inšpektorata RS, saj so naslovljene izključno in direktno na naročnika oglasa. Ko smo izvedeli, da odločbe obstajajo, je vodstvo Televizije Slovenija v okviru instituta dostopa do informacij javnega značaja od Zdravstvenega inšpektorata RS nemudoma zahtevalo vpogled v pravnomočne odločbe, ki so bile v zadnjih treh letih izdane zoper naročnika omenjenih oglasov. Hkrati smo vsa televizijska prodajna okna v naših programih še dodatno označili (bolj kot nam to nalaga zakonodaja) in jih opremili z dodatnimi napismi, ki gledalce veš čas še dodatno obveščajo, da gre za prodajno okno.

Po pregledu odločb je Služba za trženje programov naročnika pozvala, naj vsa televizijska prodajna okna, v katerih so uporabljene trditve, ki so predmet odločb, nemudoma umakne ali pa jih korigira v skladu z odločbami. Po zagotovilih Službe za trženje TV-programov v sporedu Televizije Slovenija trenutno ni prodajnih oken, v katerih bi bili izdelki promovirani v nasprotju z nam znanimi odločbami Zdravstvenega inšpektorata RS.

Iz pridobljenih odločb pa izhaja, da se ne nanašajo le na trditve, izrečene v televizijskih prodajnih oknih, zato je morebitne nadaljnje poslovne odločitve v zvezi z načini oglaševanja in oglaševalci treba sprejemati širše, torej na nivoju Uprave RTV Slovenija.«

Iz pojasnila je razvidno, da prihodki iz TV-prodaje presegajo stroške Razvedrilnega programa TV Slovenija. Pa tudi, da TV Slovenija brez odločb inšpekcije (ki jih ne prejema samodejno) glede zavajanja ne more ukrepati.

TV SLO 3 je z Zakonom o RTV Slovenija ustanovljen kot parlamentarni kanal, za prenos sej Državnega zbora in njegovih delovnih teles. Na srečo so OI padle ravno v čas poletnih počitnic DZ, ko TV SLO 3 predvaja samo ponovitve starih sej. Toda uradno je namenjen parlamentu. Poleg tega mora RTV Slovenija upoštevati, da imajo gledalke in gledalci različne želje in potrebe in jim mora na treh TV programih ponuditi raznolik program. Sočasno predvajanje športa na vseh treh programih je odmik od tega, zato je lahko le izjema, nikakor pa ne pravilo. Del gledalcev šport sploh ne zanima in imajo pravico, da imajo na voljo na TV Slovenija druge vsebine.

Glede všečnosti posameznih komentatorjev gre za vaše mnenje, ki ga niste utemeljili s konkretnimi navedbami. Sama sem spremljala kar nekaj olimpijskega programa, vendar je bil to kljub vsemu le majhen del vsega programa, zato splošne ocene ne morem dati. V delih, ki sem jih spremljala, nisem zaznala večjih napak, nestrokovnosti ali zdrsov. Če sodim po odzivih, ki sem jih prejela kot varuhinja, je TV SLO opravila spremljanje OI korektno. Prejela sem razmeroma malo pritožb, nobene s hudimi očitki, večinoma so bile neutemeljene ali je šlo za mnenja (tudi med seboj nasprotujoča si), precej je bilo pripomb glede TV-prodaje, o kateri pričakujem v prihodnjih tednih tudi razpravo na Svetu RTV Slovenija. Na prenose OI sem prejela tudi nekaj pohval.

10. točka je pavšalna, brez konkretnih utemeljitev in zato res nespoštljiva. Sama spodbujam tudi kritične pripombe gledalcev, saj lahko opozorijo na marsikatero napako ali slabost TV Slovenija, prosim pa za konkretne navedbe in spoštljivo izražanje.

Odziv gledalca:

»Hvala vam za odgovor. Glede TV-prodajnih oken ni čisto res, da so bila na sporedu, ko ni bilo neposrednih prenosov. Bila so pred, po in med prenosi. In bilo jih je občutno preveč, poleg običajnih reklam. V kolikor bi podrobno spremljali program med OI, bi to lahko zaznali. Vsekakor je bilo pa tega neprimerno več kot na javnih televizijah drugih držav. Sem malo spremljal tudi tam, seveda ko prenosi niso bili zaklenjeni. /.../

Za TV SLO 3 pravite, da je namenjena za prenose sej Državnega zbora in njegovih delovnih teles. Zakon je res tak, dvomim pa, da tak program gledalce zanima.«

Je bil komentar voditelja med zaključno slovesnostjo olimpijskih iger neprimeren?

Gledalka in dva gledalca so se odzvali na komentar voditelja Saše Jerkoviča med sklepno slovesnostjo olimpijskih iger. Navajamo odzive:

»Novinar Jerkovič je omenil dvom v spol Imane Khelif. Zdi se mi, da takšen način komentiranja dogodka ni primeren in da širi nestrpnost, ki lahko vodi v dodatno nasilje nad športnico. Dejstvo je, da vemo, da je Imane Khelif boksarka.« (J. M.)

»Komentar novinarja Jerkoviča, ki širi dvom v spol tekmovalke Imane Khelif, je skrajno neprimeren. Imane Khelif se identificira kot ženska, zato je to potrebno spoštovati. Le s pravilno uporabo zaimkov in pravilnim naslavljanjem osebe, pri čemer je upoštevan spol, s katerim se ta oseba identificira, je dejansko spoštovana avtonomija in identiteta te osebe.« (L. G.)

»Po vseh dogodkih, ki so se v času iger dogajali v povezavi z alžirsko boksarko, menim, da je bil komentar gospoda Jerkoviča povsem neprimeren. Širjenje dvoma o boksarkinem spolu razumem kot širjenje nestrpnosti in nepreverjenih informacij. Čeprav je gospod Lourenčič poskušal situacijo rešiti, mislim, da bi se moral Jerkovič za izjavo opravičiti.« (A. P.)

V imenu Športnega uredništva TV Slovenija Anže Bašelj

Saša Jerkovič je med prenosom zaključne slovesnosti le povzel dogajanje in vse dileme, ki so se med olimpijskimi igrami porajale v zvezi z alžirsko boksarko Imane Khelif. Dopuščam možnost, da se je malce nerodno izrazil. Toda vsi, ki so mu očitali nekorektnost, očitno niso poslušali nadaljevanja tega neposrednega prenosa. Že v naslednjem stavku je Saša Jerkovič Alžirki čestital za to, kako se je odzvala na vse polemike. Naš drugi reporter zaključne slovesnosti Urban Laurenčič pa je dodal: »Absolutno. Saj obstajajo pravila in dobila je dovoljenje za nastop, tako da tu ni nobenih dvomov.« V nadaljevanju sta oba tudi resno obsodila pogrome na družabnih omrežjih, ki so sledili polemikam o Imane Khelif, dodala sta tudi strogo obsodbo pogroma nad našo judoistko Kajo Kajzer.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Odgovor urednika je primerno pojasnil ne samo stavek komentatorja, ki bi sam po sebi lahko bil sporen, temveč tudi besede za tem. Vam je v spominu verjetno ostal samo en stavek in ker vas je zmotil, ste bili morda manj pozorni na naslednje stavke. Toda presojeti samo eno izjavo, brez sobesedila in konteksta, je lahko neobjektivno in nepošteno. Vedno je namreč potrebno

za presojo primernosti komentiranja preveriti ne samo del izjave, temveč tudi širše sobesedilo in širši kontekst. To še posebej velja pri komentiranju v živo, kjer avtor besedila ne premisli, pripravi in pregleda vnaprej, temveč govori sproti. Pri tem se včasih lahko zgodijo tudi nenamerne napake ali nejasne izjave, ki jih lahko popravi šele v nadaljevanju.

V primeru, na katerega ste opozorili, sta se komentatorja hitro in primerno odzvala na nekoliko neprimeren izraz. To je skladno s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija. Zato menim, da opravičilo ni potrebno.

Pobuda gledalke: Vsakokratna navedba imena komentatorja

Gledalka **M. F.** je ob pohvali novega pristopa pri komentiranju finala ženskega rokovanja na OI navedla zanimivo pripombo oziroma pobudo:

»Pripombo dajem na izostanek navedb o imenih novinarjev, ki posamezni šport komentirajo.«

Urednik Uredništva športnih oddaj in prenosov na TV Slovenija **Tomaž Hudomalj**

Glede navedbe reporterjev je tako, da izven OI vsak prenos začnemo z napovedjo prenosa, kjer je navedeno tudi ime reporterja. Med OI smo prenose, ki smo jih delali iz režije studia 4, tudi opremili z imenom reporterja.

Pobuda je po mojem mnenju dobra, morda velja razmisliti, da bi v prihodnje tudi med prenosom podpisali reporterja. Je pa zadevo potrebno tudi tehnično preveriti, kako je to v predvajanju programa sploh mogoče.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Kot sem zapisala že uredništvu, tudi sama podpiram vašo pobudo. Komentatorji so pomembni soustvarjalci prenosov, zato je prav, da so podpisani. Občinstvo tako ve, kdo je zaslužen za dobro komentiranje in kdo kriv za slabo. Komentiranje športnih tekmovanj je vsekakor pomembno avtorsko delo. Poleg tega je podatek pomemben za gledalce tudi zato, ker imajo različni komentatorji o določenem športu različno znanje in različna mnenja o sodelujočih. Navedba komentatorjev tako prispeva k večji transparentnosti RTV Slovenija.

Pohvali

Novemu pristopu komentiranja

»Želim pohvaliti svež pristop pri komentiranju finala ženskega rokovanja (park) na OI Pariz, kjer je vašemu novinarju (žal imena nisem uspela zaslediti) pri komentiranju pomagal Dalaj Egol (aka RecycleMan). Komentiranje je bilo predvsem zabavno, izjemno pozitivno in sveže. Dobra ideja glede na številne, tudi zelo eksotične športe, za katere je razumljivo, da vaši novinarji nimajo ustreznih znanj. Ideja bi bila morda uporabna tudi pri kakšnem drugem športu, npr. kajtanju, kjer je bilo zelo očitno, da komentarka ni najbolje seznanjena s športom oziroma predvsem opremo. Kasneje je sicer imela pomočnika.« (M. F.)

Studijski in terenski ekipi ustvarjalcev ob prenosu olimpijskih iger

»Naj pohvalim vašo ekipo, tako na terenu v Franciji (Pariz, Lille, Marseille ...), kot studijsko v Ljubljani. Zelo lepo je terenska ekipa svoje vključevanje s prizorišč plemenitila s prisrčno barvitimi reportažami o mestu, kjer se je odvijalo tekmovanje tistega dne, dodala pa kar nekaj zanimivih intervjujev (npr. z NBA košarkaškim super zvezdnikom Kevinom Durantom).

Kar se športnih komentatorjev tiče, bi rad izpostavil nekaj njih, kar nekako "spregledanih" pri gledalcih. Povsem neupravičeno. Prva je Maja Hrvatin z odličnimi reportažami («Voila»), takšna - torej odlična - je bila tudi že v Tokiu! Naprej, Peter Kavčič, ki zelo suvereno nadomešča nekdanjega komentatorja Andreja Stareta pri pokrivanju tekmovanj v atletiki, pa Primož Podsedenshek, ki je odlično pokrival tekme na olimpijskem rokometnem turnirju. Zame gladko presega vašega nekdanjega komentatorja rokometnih tekem Iva Milovanovića. Novinarju, ki je solidno komentiral slovesnost ob odprtju letošnjih OI v Parizu, Urbanu Laurenčiču se je malček poznalo, da je, kar se komentiranja atletike tiče, še v uvajalnem obdobju. Pohvalno, da ste ga "pridružili" v uk k prekaljenemu Petru Kavčiču.

Večina ljudi tako rada – pogosto zelo nekritično in krivično(!) samo kritizira - Ad rem in Ad personam – samo (finančno) težko situacijo in posameznike na nacionalni RTV SLO, zelo redki pa zmorejo(mo) zapisati tudi kakšno pohvalo na vaš račun, pa naj gre za izbor dobrih filmov, solidno izvedbo neposrednih prenosov kulturnih prireditev/proslav, ali pa za dobro komentiranje športnih prenosov.

Še naprej nadaljujte s svojimi dobrimi praksami, slabosti pa vztrajno odpravljajte!« (M. B.)

Kritiki komentatorju tekme v odbojki med Slovenijo in Poljsko, 5. 8.

Dve gledalki sta izrazili razočaranje nad komentiranjem polfinala v odbojki med Slovenijo in Poljsko, 5. avgusta. Navajamo odziva:

»Pišem vam, ker sem razočarana nad komentatorjem današnje tekme odbojke na TV SLO 1 (op. a.: 5. 8. 2024), ob 9. uri. Menim, da bi ob odlični igri naših fantov lahko večkrat pohvalil njihovo igro in uspehe, trud, požrtvovalnost ... Zdelo se nam je, kot da navija za Poljsko. Vem, da so oni favoriti in prav je, da se tudi njih pohvali, vendar pogrešam gorečnost za naše. Vesela bom, če mu predate sporočilo. Ker včasih je bolje poslušati tuje komentatorje in je res škoda, da bi zato gledali prenose drugje.« (N. B.)

»Danes sem si ogledala boj za polfinale med Slovenijo in Poljsko. Naša ekipa je izjemna, fantje so se borili po svojih močeh. S strani komentatorja g. Marjana Fortina, ki drugače zelo korektno komentira ostale panoge, sem pogrešala bolj spodbuden pristop do naše ekipe. Na momente sem se spraševala, če je naklonjen Poljakom, ker je odšteval, koliko točk še potrebujejo za osvojen niz. Kje so besede »Dajmo, fantje!«? Njihove izkušnje, talent in borbenost niso bili dovolj izpostavljeni. Po mojem mnenju je bil preveč kritičen pristop. Mi moramo svoje izjemne športnike podpirati in spodbujati na vsakem koraku in komentator mora biti zgled ostalim navijačem.« (P. P.)

IV. SPLOŠNO

»Olimpijski studio, to pa je remek delo vaših scenaristov«

Varuhinja je prejela 3 odzive glede scenografije olimpijskega studia. Primera odzivov:

»Tako grozne scene na 2. programu oziroma studia za spremljanje OI Pariz 2024 ne bi mogel ustvariti niti največji /.../, kaj šele scenografski tim. Zvlekli ste na kup posamezne kulise iz različnih skladiščenih scen od opečnih zidov in belih tramov, stebrov, polkrožno okno, zavite stopnice, stoječo luč in imitacijo sedežne garniture izpred 100 let, da o kičasti preprogi in vseh tistih vijoličnih, lila, modrih in rdečih blazinah ne izgubljam besed. /.../ Nas podcenjujete, ne, žaljivi ste do vseh tekmovalcev na OI, do novinarjev, ki so morali poročati iz takšne /.../. En tak zanikrno postavljen studio razgalja več, kot si mislite. Pa tako enostavno lepo bi se ga dalo urediti. Manj je več ... in še Pariz! /.../ Čeprav je naročnina relativno nizka, vendar je in zanjo pričakujemo vsaj malo manj podcenjevanja, kot je bil tale olimpijski studio na 2. programu. /.../ (F. Š. P.)

»Kot večina Slovencev, tudi sam redno spremljam prenose s teh OI. Prenosi, reportaže in ostalo iz Pariza je dovolj dobro in korektno, ampak olimpijski studio, to pa je remek delo vaših scenaristov, to je posmeh, podcenjevanje in žalitev estetskih občutkov čisto vseh gledalcev, ki so primorani gledati to scensko skrupucalo, ta kič najvišjega nivoja. /.../ Želel bi, da mi pojasnite, kaj takšna scena predstavlja, kaj pomeni vsa tista navlaka in kakšno je vodilo in ideja vsega tega?« (Ž. R. P.)

Vodja službe Vizualna podoba TV-programov Anton Jurič

Razumemo pomisleke gledalcev in se zavedamo, kako pomembna je vizualna podoba pri ustvarjanju celovite gledalske izkušnje. Naš namen je bil ustvariti scenografijo, ki je skladna z estetsko vizijo oddaje in podpira vsebine, ki jih želimo gledalcem posredovati.

Cilj je bil združiti dve različni prizorišči – osrednji Olimpijski studio in večerno oddajo Olimpijski dnevnik – v eni scenografiji, ki bi izžarevala toplino in domačnost. Omeniti je treba, da je bila scenografija v celoti virtualna, pri čemer sta bila v fizični obliki le sedežna garnitura in miza.

Scenografija prinaša svež pristop k tovrstnim oddajam, saj izstopa iz dosedanjih ustaljenih okvirjev, ki so jih gledalci vajeni. Celotno oddajo so ustvarili naši notranji zaposleni, ki so vložili veliko truda v oblikovanje edinstvenega prostora.

Zavedamo se tudi, da so okusi in pričakovanja gledalcev različni, zato njihove pritožbe jemljemo resno. Kritike gledalcev so za nas izjemno pomembne, saj nam pomagajo izboljšati kakovost naših vsebin in prilagoditi programe njihovim željam.

Varuhinja se je vodji zahvalila za odgovor, ker pa je ta zelo splošen in ne odgovarja na vse pomisleke gledalcev, ga je prosila za konkretne odgovore in utemeljitev. Napisala je: »Pri tem seveda nimam v mislih različnih okusov, temveč relevantno vprašanje gledalca: »kaj takšna scena predstavlja, kaj pomeni vsa tista navlaka in kakšno je vodilo in ideja vsega tega«. Prosim za odgovor na ta vprašanja, pa tudi za utemeljitev vašega zapisa, v čem in kako je scenska

podoba oddaje »skladna z vizijo oddaje«, v čem in kako »podpira vsebine, ki jih želimo gledalcem posredovati«.«

Dodatno pojasnilo vodje službe Vizualna podoba TV-programov Anton Jurič

Oblikovanje scene olimpijskega studia je temeljilo na potrebi po:

1. **Glavni sceni**, ki se snema prek dneva, pri tem se povezujejo in komentirajo prenosi s strokovnimi komentatorji in drugimi gosti.
2. **Sceni za Olimpijski dnevnik**, ki je v nadaljevanju glavnega Dnevnika, kjer se povzamejo glavni dogodki dneva.

Vodilo je bilo, da pri gledalcu ustvari občutek domačnosti v ugodju dnevne sobe. V ta namen smo zasnovali virtualno stanovanje v središču Pariza.

Vizija oddaje je bila ustvariti podobo virtualne scenografije, ki je funkcionalna in enostavna za razumevanje. Omogočala bi združitev dveh različnih prizorišč in vključevala ključne elemente sodobne televizijske scenografije, kot so virtualne plazme, AR – tehnologija, animirane maskote in teleportacija.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Vodja službe gledalcem ni dovolj utemeljil zasnove studijske podobe. Tudi po dveh odgovorih ostaja estetska vizija oddaje nepojasnjena, prav tako povezava med vsebino oddaje in podobo studia. Odgovor ne utemeljuje povezave med domačnostjo in najpomembnejšim srečanjem najboljših športnikov z vsega sveta, niti tega, kateri elementi scenografije pomagajo gledalcem, da jo zlahka razumejo. Zato **menim, da pristojni pri odgovoru gledalcem niso dovolj sledili točki 5 Programskih standardov**, ki med dejavniki odgovornosti javnega medija navaja **skrb za kakovost predvajanih vsebin**, pa tudi »**pojasnjevanje uredniških dilem in odločitev** ter dialog z občinstvom«. Pojasnjevanje mora biti takšno, da **na razumljiv način in z jasnimi utemeljitvami odgovori na vprašanja in pomisleke občinstva**. Zato priporočam vodstvu TV Slovenija razpravo s službo za vizualno podobo TV-programov o načinu pojasnjevanja svojih odločitev.

»Namesto prenosov po urniku se vrtijo 20 min prodajna sporočila«

Na predvajanje in prekinjanje programa med olimpijskimi igrami so se odzvali 3 gledalci. Navajamo odzive:

»Na sporedu je kajak kanu Ol. Predvajate pa prodajno okno. Zakaj niste prekinili gimnastike? Lepo bi bilo, če bi se držali sporeda.« (Š. P.)

»/.../ Prekinjanje prenosov "ker zamujamo s programom", da smo gledalci prikrajšani za dogodke z največjega športnega dogodka na svetu je nedopustno, še posebej ker so največkrat razlog reklame. /.../ Naj navedem še dva primera iz zadnjih dni. Danes je komentator moral prekiniti prenos dramatičnega zaključka gimnastičnega tekmovanja, ker so zamujali ... z reklamami. Pred dnevi je enako komentator nekje med prenosom nenadoma zaključil, da si bomo lahko preostanek ogledali kasneje v posnetku, ker ... je reklamni blok zamujal.

Pričakujem odziv odgovornih in da boste prenesli naše nezadovoljstvo in pomagali, da se tovrstna praksa spremeni. Navsezadnje sta strokovnost in profesionalizem pomembna temelja tako novinarstva kot RTV Slovenija, s takšnim ravnanjem se novinarjem, uredništvu in športu jemlje integriteto, hiši pa prepotrebne gledalce in podpornike.» (J. D.)

»V času olimpijade že vse dni kršite napovednike prenosov in to na skrajno neprimeren način. Namesto prenosov po urniku se vrtijo 20 min prodajna sporočila za /.../. In mi Slovenci smo zakonsko prisiljeni plačevati prispevek za RTV.« (A.)

Urednica predvajanja v Službi za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov Lidija Strmčnik

V predvajanju programov se, kljub celodnevnomu živemu dogajanju, trudimo, da o spremembi sporedov vseskozi obveščamo gledalce. Je pa res, da so OI specifična zadeva in se zaradi množice različnih športov in seveda, da gledalcem pokažemo najpomembnejše in najzanimivejše nastope, program zelo pogosto spreminja. Prisotnih je veliko krajših vklopov, ki vnaprej niso predvideni in posledično tudi niso objavljeni.

DODATNO POJASNILO VARUHINJE

Odgovoru urednice dodajam, da je TV-prodajno okno vpisano v spored na TV SLO 1, na TV SLO 2 pa ne. Razlog je prav v spreminjanju sporeda zaradi športnih prenosov in vklopov, ki se zaradi vremenskih razmer na tekmovališčih in drugih razlogov zelo pogosto spreminjajo (na OI npr. kajtanje). Zato je praviloma v spored vpisan začetek prenosa športa, ne pa tudi zaključek. Naslednji je v sporedu začetek naslednjega prenosa, vmes pa Služba za predvajanje objavlja TV-prodajo. Že pred dobrega pol leta sem jih prosila, da bi v spored vpisovali tudi TV-prodajo na TV SLO 2, vendar je bil odgovor tak – da je to nemogoče zaradi spremenljivosti sporeda. Glede na več pripomb gledalcev pa jih bom pozvala k ponovnemu premisleku, ali bi se dalo kljub spremenljivosti sporeda vpisovati v spored TV-prodajo vsaj sproti – v spored na spletni strani rrtvslo.si – da bi vsaj v času gledanja TV SLO 2 gledalke in gledalci vedeli, kaj gledajo.

Ponovitve: »Tudi poleti si zaslužimo nove sredine filme in torkove nadaljevanke«

Gledalka **Z. R.** je v odzivu napisala, da si gledalci tudi poleti zaslužijo več premiernega programa in manj ponovitev:

»Ponovitve, vem da ni denarja, vem da je naročnina mizerna, vendar si zaslužimo tudi poleti nove sredine filme in nove torkove nadaljevanke ter nove četrtkove dokumentarce, nove nedeljske nadaljevanke, in še vse ostalo. Program nacionalne TV me zelo zadovoljuje. Komaj čakam na jesen. To sem napisala, da veste da to zelo pogrešam. Hvala, ker se kljub vsemu trudite.«

ODGOVOR VARUHINJE

Z vami se povsem strinjam. Gledalci si tudi poleti zaslužite nove filme ob sredah, nove nadaljevanke in dovolj vsega ostalega programa. To ponavljam že tretje leto tudi v Priporočilih za pripravo programsko-produkcijskega načrta za naslednje leto; ob predstavitvi letnega

poročila in na sejah Sveta RTV Slovenija sem že večkrat poudarila, da je prav velik delež ponovitev in preskromna bera premiernega programa v poletnem času ena najhujših kršitev pravic gledalk in gledalcev. Tudi zato, ker je poleti pred zasloni sicer res manj gledalcev, so pa tisti, ki jim RTV Slovenija pomeni glavni vir informacij, zabave, družbe ... invalidi, bolni, starejši, osamljeni ... In tem mora RTV Slovenija posvečati posebno skrb.

Zato se vam zahvaljujem za zapisano, saj tako še bolj utemeljeno sporočam vodstvu RTV Slovenija, da je potrebno program načrtovati tako, da je tudi poleti na sporedu dovolj pestrih vsebin. O tem sem govorila pred kratkim tudi s sodelavci zagovornika načela enakosti, ki so se z mano strinjali – tudi v kontekstu vloge RTV Slovenija, ki mora imeti v ta namen dovolj finančnih sredstev, biti primerno vodena ...

O neprimerni časovni umestitvi oddaj v spored in označevanju oddaj

Gledalka **A. B.** se je odzvala na časovno umeščanje oddaj v spored Televizije Slovenija, moti pa jo tudi označevanje oddaj, ki po njenem mnenju ni primerno:

»Saj ne vem, če je to pravi naslov za izboljšanje programa na RTV Slovenija. Moti me namreč, da v poznih večernih urah predvajate čudovite, zanimive in poučne poljudnoznanstvene oddaje, medtem ko moramo običajno kar po Dnevniku spremljati program, ki po mojem mnenju ni primeren za najmlajše gledalce, kot npr. v nedeljo, 11. 8. 2024, ob 20. uri film Umori na podeželju, ob 23. uri pa čudovita znanstvena oddaja, ki bi bila koristna tudi za šolsko mladino. Pa tudi sicer so ob zgodnjih večernih urah filmi neprimerni (polni kriminala, streljanja, drog, umorov, itd.) čeprav običajno pripisete, da je gledanje priporočljivo ob prisotnosti staršev ali roditeljev, to nič ne zaleže in ne spremeni dejstva, da je nasilja v šoli in na ulici že itak preveč, to pa še vzpodbuja nasilje med mladimi. Ste pa npr. za humoristično oddajo "Kaj dogaja?" pripisali, da ni primerna za otroke pod 12 let (?) oz. le ob prisotnosti staršev, čeprav se meni ne zdi nič sporna. Kot nadomestilo za film ali šport ali zabavno-glasbene oddaje pa nam ponudite dolgočasne intervjuje z Možino, ki pa res nikogar ne zanimajo, vsaj ob nedeljskih večerih ne.«

Pojasnilo vodstva TV Slovenija in Aleksandre Botteri iz Uredništva tujih oddaj

Najprej pojasnjujemo, da je v letošnji programski shemi v osrednjevečernem programskem času premieram dokumentarnih filmov namenjenih kar nekaj terminov, in sicer ob ponedeljskih ob 21.00 na TV SLO 2, ob torkih ob 20.00 na TV SLO 1 (lastni dokumentarni filmi), ob torkih ob 20.30 na TV SLO 1 (pretežno poljudnoznanstveni dokumentarni filmi), ob četrtek ob 20.00 na TV SLO 2 in ob 21.00 na TV SLO 1 ter ob nedeljah ob 20.00 na TV SLO 2 in ob 22.20 na TV SLO 1.

Če so dokumentarni filmi predvajani v poznih večernih urah, gre za ponovitve, tak primer je tudi ponovitev celovečernega dokumentarnega filma ob 23.00, ki ga omenja gledalka.

V zvezi s serijo Umori na podeželju v Uredništvu tujega programa pojasnjujejo, da je primerna za zgodnjo večerno uro, saj gre za lahkotno krimi serijo. Oznaka 12+ je ustrezna. Vsebine, ki imajo oznako 12+, lahko po prenovljeni zakonodaji predvajamo tudi čez dan, saj nimajo časovnih omejitev.

Posredujemo še splošno pojasnilo glede oznak o primernosti posameznih programskih vsebin, ki jih uporabljamo na RTV Slovenija:

Oznake so zgolj priporočilo, za katero starost bi lahko glede na prizore utegnili škodovati otrokom, mlajšim od 18, 15 in 12 let. Starši oziroma skrbniki pa lahko po svoji lastni presoji odločijo, ali je vsebina primerna za njihove otroke ali ne. Vsebine označujemo in jih časovno umeščamo glede na Splošni akt o zaščiti otrok v avdiovizualnih medijskih storitvah: https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=AKT_1277

Obstaja tudi oznaka za vsebine, ki so primerne za otroke z vodstvom staršev (nst). Dnevnoinformativne oddaje pa ne potrebujejo oznake *nst*, saj starši oziroma skrbniki praviloma vedo, da bodo vsebovale prizore vojn, poplav, drugih naravnih nesreč ... Priporoča se, da voditelj pred prikazom najbolj hudih vojnih in drugih prizorov gledalce prej opozori, običajno se prizore predhodno v montaži lahko tudi prekrije ali zamegli, na primer krvave rane, trupla ali pa se prizore predvaja v poznih informativnih oddajah, kot so Odmevi ali večerna Poročila.

Nasprotno pa gledalec ne ve, kaj lahko pričakuje pri gledanju dokumentarcev, serij in filmov. Zato jih je treba označiti. Pri serijah je celo tako, da se lahko sporni prizor pojavi le v eni epizodi (npr. umor), ostale epizode pa ne vsebujejo nobenih spornih prizorov, pa kljub temu označimo celotno serijo.

Mnenji

O poletni programski shemi in ponovitvah

»Že 30. 4. 2024 je bilo v Delu objavljeno pismo gospoda M. B., v katerem se je pritoževal nad ponovitvami na programu TV SLO 2. Nič boljše ni bilo s poletnim programom. Če bi želela navesti vse ponovitve, bi bil seznam predolg. /.../ Slabše biti ne more. Prosim, nikar se ne sklicujte na čas dopustov ali na pomanjkanje denarja. Ko ste zamenjali vodstvo, ste napovedali, da se kaj takšnega ne bo dogajalo. Zdaj bi kot gledalka zahtevala odstop urednikov, članov sveta in celotnega vodstva. RTV-prispevek plačujemo zato, da gledamo svežo produkcijo, ne pa ponovitve!

Še pripomba na račun informativnega programa: Ko gledam prispevke o različnih dogodkih, ki vsebujejo tudi izjave udeležencev, opažam, da se neka izjava ponovi večkrat (Dnevnik, večerna Poročila ...). Ne razumem, da novinar res ne more posneti več različnih izjav, ki jih bi jih potem predvajali v različnih terminih ali gre za to, da je "preveč" dela s ponovno pripravo posnetka. Včasih je namreč kar mučno poslušati eno in isto izjavo tudi 3-krat na dan ...« (K. L.)

Ponavljjanje programov skozi vse leto

»Glede napovedane podražitve RTV-naročnine me zanima, kdaj boste potem predvajali kaj novih oddaj in ne, da gledamo skozi vse leto same ponovitve, naj bo to dokumentarne vsebine, razvedrilne oddaje, na primer kviz Vem!, slovenske nadaljevanke, ki jih gledamo vsaj tretjič, da ne naštevam, ker je tega veliko.« (E. K.)

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Res je, v poletnih mesecih je na TV Slovenija veliko ponovitev. Kot varuhinja sem že lani opozorila, da jih je preveč in da se gledalke in gledalci pritožujete, da nimate česa gledati. To sem zapisala tudi v [priporočila](#) za pripravo Programsko-produkcijskega načrta za leto 2024. Nekaj premiernih oddaj je bilo naknadno uvrščenih v spored (4 oddaje o Slovencih v zamejstvu, oddaje Dnevna soba, oddaje Pogledi o prihodnosti), TV Slovenija je predvajala tudi več prenosov festivalov in koncertov, kot je sprva načrtovala. Res pa je bilo zaradi varčevanja v prvi polovici leta (in tudi poleti) na sporedu manj premiernih filmov in nadaljevank.

V septembru se na zaslone vračajo vse oddaje – kviz Vem!, kviz Joker, oddaja Kaj dogaja?, na sporedu je že oddaja Na lepše, pa tudi novi deli nadaljevanke Sisi. Na ogled so tudi nove tedenske oddaje izobraževalnega programa, med delavniki pa vsako jutro tudi Dobro jutro. Podrobneje si o vseh novostih lahko preberete v sporočilih za javnost [tukaj](#).

Upam torej, da sedaj že najdete v programih TV Slovenija dovolj novih vsebin po vašem okusu.

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

V oddaji "Dogodki in odmevi" ni bilo niti ene besede o dnevu spomina na totalitarne režime

Poslušalec **M. B.** je poslal pritožbo o spregledu dogodka v oddaji Dogodki in odmevi, 24 avgusta:

»V oddaji "Dogodki in odmevi" ni bilo niti ene besede o dnevu spomina na vse totalitarne režime, ki ga praznujejo vse države EU, razen pri nas. Gotovo je za urednika bolj pomembno praznovanje dneva žlikrofov v Idriji, kot nekaj misli ob tem važnem dnevu vse Evrope. Ker pa je komunizem v vsej Evropi totalitarni režim, to za našo levico ni. Naj spomnim, da je večina radijskih in TV-postaj omenjala ta dan, pri nas Radio Ognjišče, danes (op. a.: 24. 8.) ob 15. uri. Mislim, da ste nam dolžni posredovati poštene in pravilne novice, ker ste edini medij, ki ga moram finančno podpirati.«

Odgovorni urednik Radia Prvi Danijel Poslek

Sicer drži, da v oddaji Dogodki in odmevi ni bilo poročila o tem dnevu, smo pa o tem poročali v novicah na Valu 202 ob 8.30, v poročilih na Prvem ob 10.00 ter v poročilih na programu ARS ob 13.00. Tako da ne drži ocena, da o tem nismo poročali.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Odgovorni urednik je natančno navedel vsa poročanja na vseh programih Radia Slovenija o dnevu spomina na žrtve totalitarnih režimov. Ni pa utemeljil, zakaj o tem ni bilo vesti ali poročila v osrednjih dnevnoinformativnih oddajah Prvega programa, ki praviloma slovensko javnost obveščajo o vseh najpomembnejših dogodkih doma in po svetu. Poročanje v poročilih na Prvem

ob 10. uri ne nadomešča poročanja v vsaj eni od osrednjih informativnih oddaj Prvega programa (Druga jutranja kronika, Dogodki in odmevi, Radijski dnevnik, Zrcalo dneva).

Kot je poročala STA, je bilo ob tem spominskem dnevu kar nekaj dogodkov: izjavo za javnost je ob tem dnevu podala Evropska komisija in v njej izpostavila pomen ohranjanja zgodovinskega spomina, enotnosti, spoštovanja in demokracije. STA je poročala tudi, da je na ta dan potekalo več dogodkov v spomin na žrtve totalitarnih režimov tudi v Sloveniji.

Neporočanje o spominskem dnevu in dogodkih ob njem v osrednjih informativnih oddajah (ali vsaj eni od njih) Prvega programa Radia Slovenija je odmik od spoštovanja

- Zakona o RTV Slovenija, ki v 4. členu med drugim piše, da RTV Slovenija *»zagotavlja verodostojne in nepristranske informativne oddaje, s katerimi celovito obvešča o političnem dogajanju doma in v zamejstvu, o pomembnih dogodkih v preostalih evropskih državah, zlasti članicah Evropske unije, /.../«* in od
- Programskih standardov RTV Slovenija, ki navajajo: *»Da bi opravljala to odgovorno nalogo v najširšem javnem interesu, se RTV Slovenija zavezuje, da bo delovala kot gradnik informirane javnosti, prostor strpnega dialoga ter glasnik raznolike, vključujoče in demokratične družbe«.*

Zato sem uredništvu Prvega programa priporočila razpravo o urejanju dnevnoinformativnih oddaj. Pri tem so jim lahko v pomoč določbe Zakona o RTV Slovenija in Programski standardi, ki določajo naloge RTV Slovenija, navajajo pričakovanja javnosti, vrednote javnega medija in njegovo delovanje v interesu javnosti.

Na praznik Marijinega vnebovzetja »niti ena versko sakralna pesem«

Poslušalec D. V. (s podporo poslušalca I. S.) se je odzval na predvajano glasbo na praznik Marijinega vnebovzetja, 15. avgusta, na Prvem. Povzemamo odziv:

»15. avgust je praznik Marjinega vnebovzetja, ki je za katoliške kristjane največji praznik Device Marije, je tudi dela prosti dan v Sloveniji in v večini držav Evrope (pravoslavni svet praznuje Marijino vnebovzetje po Julijanskem koledarju dva tedna pozneje). /.../ Ko sem danes pregledal [Prvi • Glasbeni SOS \(rtvlo.si\)](http://Prvi.GlasbeniSOS.rtvlo.si), včeraj predvajane glasbe na Prvem, sem glasbeni laik ugotovil, da je bilo prevajano včeraj, 15. 8., od 00 ure do 24 ure:

- cca 208, 209 pesmi oz. glasbenih skladb, (poiskal sem tri in je jasno, vse brez aviza ...);
- več kot polovica je tujih skladb, največ iz angleškega sveta, ostale iz jezikovnega območja bivše Juge (kot laik priznam, da ne morem 100 % na podlagi naslova in izvajalca vedeti, je pa dejstvo, da je bilo predvajanih slovenskih veliko manj od polovice ...);
- med temi 208-209 ni niti ene slovenske narodno-zabavne, slovenske zborovske s področja slovenske glasbene kulturne dediščine ali etnologije;
- niti ena ni bila versko sakralna, niti ena Marijina pesem; (kot izobraženi človek in Primorska Slovenka vem, da poznate, kako je naše slovensko-primorsko ljudstvo z zavedno slovensko duhovščino-Čedermaci, v težkih preizkušnjah pod fašizmom in komunizmom, se s čudovitimi slovenskimi narodnimi in Marijinimi pesmimi v domačih hišah in cerkvah obračalo s prošnjami in zahvalami Devici Mariji) In koliko slovenskih verskih sakralnih pesmi in skladb premore bogata

glasbena zakladnica, koliko zborov imamo na Slovenskem, ki prepevajo čudovite slovenske narodne, sakralne, Marijine pesmi, tega bogastva na premorejo veliki narodi. /.../

Še v obdobju Radia Ljubljana 1985 - 1991 je bilo vsak dan od 5. do 8. ure od 7 do 10 slovenskih narodnozabavnih pesmi, vsak dan od ponedeljka do sobote pred 13. uro 20-minutna oddaja narodnozabavne glasbe, med dnevom verjetno ni bilo ure, da ne bi predvajali slovensko narodnozabavno in zborovsko glasbo. Vsako nedeljo in verske praznike med 5. in 8. uro zjutraj je že Radio Ljubljana predvajal 2, tudi 3 ali 4 slovenske verske pesmi /.../«

Urednik glasbenega in razvedrilnega uredništva na Radiu Prvi Matej Jevnišek

Zahvaljujem se vama za poslano sporočilo in mnenje. Prvi program je glasbeno najširši in nagovarja ter upošteva najširšo množico poslušalk in poslušalcev. Zborovska glasba ima na Prvem svoj prostor vsako nedeljo ob 9.30 v oddaji Prvi poje, ki upošteva največje cerkvene praznike. Letos se zaradi cikla oddaj o domačem zborovskem tekmovanju Naša pesem izjemoma ni navezala na praznik, vendar zborovska pesem je redno v programu. Tudi narodnozabavna glasba je vsak dan (z izjemo torka in Prve vrste) v oddaji Vandramo na Prvem ob 12.50 in še v oddaji Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

Glede zborovske, narodnozabavne in verske glasbe v programu pa se poraja dilema smotrnosti uvrščanja, saj se radio leta 2024 posluša drugače, kot se je v minulih desetletjih. To izhaja iz dejstva, da se je občinstvo spremenilo in ima drugačne zahteve kakor v preteklosti.

Radijski program ustvarjamo za verujoče in neverujoče in jih tako tudi nagovarjamo ter smo pozorni na spoštovanje vseh skupin. Zato smo v glasbenem uredništvu ocenili, da bo na letošnji veliki šmaren dovolj verske glasbe med prenosom svete maše ter v rubrikah tekom dneva, ki so bile posvečene prav Marijinemu vnebovzetju.

Kot klasično izobražen glasbenik osebno spoštujem in cenim sakralno glasbeno umetnost ter jo postavljam na prvo mesto, vendar v primernem kontekstu. Nikakor si namreč ne bi želel, da ta posebna glasba izpade banalizirana in "vržena" v prostor in čas samo zato, da je.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Urednik je podrobno pojasnil uredniški pristop pri oblikovanju glasbene podobe Prvega. Ta mora upoštevati mnoge vidike, od strokovnih izhodišč in pričakovanj poslušalcev, ki se z leti seveda spreminjajo, saj se spreminjajo tudi poslušalci in njihove navade, glasbena ponudba drugih medijev in drugih oblik in načinov spremljanja glasbe. Predvajane skladbe, kot so zapisane v Glasbene SOS za 15. avgust 2024, res v večini dneva ne odražajo praznika. Res pa je tudi, da prikazuje seznam predvajane glasbe, ne vsebuje pa glasbe, predvajane med prenosom svete maše, ki je programu Prvega dala praznični pečat. Kljub temu priporočam uredništvu Prvega razmislek o glasbeni podobi ob državnih praznikih. Tudi ob nekaterih drugih praznikih (npr. 1. maj) namreč poslušalke in poslušalci pričakujejo, da radio tudi z izborom glasbe poudari praznični dan.

Poslušalec si želi manj slovenske glasbe in manj govora

Poslušalec F. K. B. je prvi poslušalec v zadnjih dveh letih in pol, ki meni, da je na Radiu Prvi preveč slovenske glasbe in preveč dolgih govornih oddaj. Navajamo odziv:

»Rad poslušam Radio Prvi, a moram večkrat prestaviti, ker res morite s slovensko glasbo, ki je na vseh postajah 24 ur na dan ... če komu ne paše, naj prestavi na Veseljak, Srako itd. Slovenske glasbe je res preveč, sploh se vrti neka nekvalitetna itd.. Več tuje produkcije prosim v vseh pasovih programa, tudi zjutraj. Zborovska glasba, duhovne misli in ostalo pa naj se seli na Ars, tam tako ali tako je tega več kot dovolj. Radio Prvi naj se modernizira, naj ne bo tako tog, resen pri nagovarjanju poslušalcev, bolj lahkoten program, bolj sodoben.

Se ne strinjam, da ste dali med priporočila več slovenske muzike! To me samo odbija. Tuja produkcija pa mi je všeč, ker je skrbno izbrana.

Upam, da boste v vseh pasovih imeli več glasbe in res manj govora, tudi tega je preveč. Enourne oddaje so stvar preteklosti. Treba je iti naprej!

Tudi sam sem delal v medijih, na radiu, in me preseneča, da ostajate zvesti zastarelim vzorcem. Konkurenca je huda in bi bilo škoda, da vas povozi. Tudi kvote spremenite.

Če povzamem: Manj slovenske muzike v glavnem in več tuje glasbe in seveda manj govora.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Zahvaljujem se vam za poslano mnenje. V dveh letih in pol, kolikor opravljam naloge varuhinje, je to prvi odziv poslušalca o tem, da je na Prvem preveč slovenske glasbe. Ker spremljate Prvega, ste zagotovo že slišali (tudi med mojimi gostovanji v Svetovalnem servisu), da se poslušalci zelo pogosto pritožujejo, ker je po njihovem na Prvem premalo slovenske glasbe, zlasti zjutraj in dopoldne.

Priporočilo za več slovenske glasbe v jutranjem času sem dala na podlagi številnih želja poslušalcev, pa tudi zato, ker naloga javnega radija ni samo ugajati poslušalcem, temveč tudi spodbujati slovensko ustvarjalnost, tudi glasbeno. Druga naloga ja tudi celovito informiranje javnost in izvajanje še vrste nalog, ki ji jih nalaga Zakon o RTV Slovenija v 4. členu:

»V programih iz prvega odstavka prejšnjega člena RTV Slovenija zlasti:

- zagotavlja verodostojne in nepristranske informativne oddaje, s katerimi celovito obvešča o političnem dogajanju doma in v zamejstvu, o pomembnih dogodkih v preostalih evropskih državah, zlasti članicah Evropske unije, in o pomembnih svetovnih temah tako, da posredovane vsebine omogočajo objektivno javno obveščenost državljanov Republike Slovenije, Slovencev po svetu, pripadnikov slovenskih narodnih manjšin v Italiji, Avstriji in Madžarski, avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji ter romske skupnosti, ki živi v Sloveniji;

- zagotavlja kakovostne izobraževalne oddaje, v okviru katerih posreduje celoten spekter aktualnih vsebin od verskih in socialnih do naravoslovnih in tehnološko-informacijskih vsebin;

- zagotavlja produkcijo igranega programa;

- zagotavlja oddaje, ki odražajo življenje in probleme različnih struktur prebivalstva, pri čemer izhaja iz načela enakopravnega obveščanja o dogajanjih v vseh delih Slovenije in zamejstva,

zagotavlja ustvarjanje dokumentarnih oddaj nacionalnega pomena, ki predstavljajo dokument preteklega časa in časa, v katerem živimo;

- zagotavlja visoko kakovostno lastno produkcijo, namenjeno otrokom, mladostnikom in starostnikom;
- zagotavlja kakovostne razvedrilne vsebine za vse starostne skupine;
- zagotavlja kakovostne informacije o vseh pomembnih kulturnih, političnih, zgodovinskih, športnih, socialnih in ekonomskih dogodkih;
- zagotavlja uresničevanje ustavnih pravic madžarske in italijanske narodne skupnosti na področju radijskega in televizijskega javnega obveščanja in spodbuja povezovanje narodnih skupnosti z matičnim narodom in vključevanje kulturnih ter drugih dosežkov italijanskega oziroma madžarskega naroda v narodnostne programe;
- skladno z meddržavnimi pogodbami in v sodelovanju z javnimi radiotelevizijami sosednjih in drugih držav podpira nastanek in razvoj čezmejnih radijskih in televizijskih projektov;
- izvaja programske vsebine, namenjene slepim in slabovidnim ter gluhim in gluhonemim v njim prilagojenih tehnikah;
- posebno pozornost posveča invalidom in z njimi povezanim vsebinam;
- predstavlja in promovira slovensko kulturo, spodbuja kulturno ustvarjalnost ter svobodo umetniškega ustvarjanja in zagotavlja ustvarjanje, poustvarjanje ter posredovanje umetniških del;
- predstavlja in promovira znanost;
- posebno pozornost posveča problematiki in zahtevam otrok ter družin, in skupin ljudi s posebnimi potrebami, ki so zaradi posebnih okoliščin bolj občutljive za dogajanje v družbi;
- posebno pozornost posveča položaju in delovanju registriranih verskih skupnosti;
- posebno pozornost posveča razvijanju splošne, jezikovne in politične kulture;
- širi razumevanje vseh ključnih vprašanj delovanja demokratične družbe;
- širi razumevanje slovenske zgodovine, kulture in identitete, tudi z vidika evropske zgodovine in mednarodnih povezav;
- spodbuja šport;
- informira o vprašanjih zdravja, varstva okolja in varstva potrošnikov;
- informira o pomembnejših vprašanjih varnosti ljudi, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter obrambe države, vključno z vprašanji delovanja institucij mednarodne skupnosti, v katere je včlanjena Republika Slovenija, ter posreduje nujna obvestila v zvezi z ogroženostjo ljudi, premoženja, kulturne dediščine in okolja, upošteva interese posameznih skupin gledalk in gledalcev (v nadaljnjem besedilu: gledalci) ter poslušalk in poslušalcev (v nadaljnjem besedilu: poslušalci) v Republiki Sloveniji in v okviru možnosti omogoča njihov dostop v programe;
- spodbuja kulturo javnega dialoga ter omogoča širok prostor za javne razprave o problemih v družbi;
- obvešča slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah, Slovence po svetu in tujo javnost o dogajanjih in dosežkih na kulturnem in drugih področjih v Republiki Sloveniji ter skrbi za uveljavljanje slovenske radijske in televizijske ustvarjalnosti v tujini;

- podpira razširjanje programskih vsebin, namenjenih gluhih ter slepim, v njim prilagojenih tehnikah;
- podpira širjenje vednosti o drugih kulturah, ki so zastopane v Sloveniji, in njihovih predstavnikih;
- zagotavlja produkcijo in predvajanje slovenskih avdiovizualnih del in avdiovizualnih del neodvisnih producentov;
- zagotavlja prometne informacije.

(2) V strukturi programov iz prvega odstavka prejšnjega člena mora RTV Slovenija zagotoviti večinski delež kulturnih, umetniških, informativnih, dokumentarnih in izobraževalnih vsebin.«

Zakon torej zavezuje RTV Slovenija, da pripravlja različne, tudi poglobljene (in zato nujno dolge) govorne oddaje o različnih področjih. K temu jo zavezujejo tudi Programski standardi. Krčenje govornih oddaj bi bilo torej v nasprotju z zakonskimi obveznostmi in s programskimi standardi. Več tuje glasbe je poslušalcem na voljo na Valu 202, Prvi pa je namenjen najširšemu krogu občinstva in mora zagotavljati vsebine z vseh področij.

Kljub temu sem vam res hvaležna za odziv. Vsako drugačno mnenje je dobrodošlo, saj spodbudi razmisleke v nove smeri.

Ob pohvali še pobuda

Poslušalec **U. J.**, ki se je junija odzval na oddajo V nedeljo zvečer z Branetom Rončelom in nato poslal še vprašanje, zakaj se je oddaja Pop panorama prenehala predvajati ([Mesečno poročilo varuhinje za junij](#), str. 15-16), se je varuhinji zahvalil za odgovor, pohvalil glasbene urednike in ob tem posređoval še pobudo:

»Spoštovana ga. Marica Uršič Zupan, Varuhinja pravic gledalcev, poslušalcev, bralcev ter uporabnikov programskih vsebin RTV Slovenija, zahvaljujem se vam za odgovor. Predvsem pa bi se rad zahvalil več kot odličnim glasbenim urednikom na čelu z Janetom Webrom, Petru Barbariču, Aidi Kurtovič in Hugu Šekoranji za resnično odlično in zelo kvalitetno glasbeno opremo. Morda bi lahko še predlagali, da bi se oddaja Jazz pred polnočjo uvrstila v podkaste, zaradi tega, ker je oddaja na sporedu preveč pozno, da bi ji sledili ob njenem rednem predvajanju.«

Urednik glasbenega in razvedrilnega uredništva na Radiu Prvi Matej Jevnišek

Najlepša hvala za spodbudne besede, ki jih z veseljem posređujem svojim kolegicam in kolegom. Hvala tudi za pobudo, da uvrstimo oddajo Jazz pred polnočjo med podkaste. Pri glasbenih vsebinah smo vedno raje bolj zadržani kot preveč pogumni, saj se čedalje pogosteje in tudi dosledno pojavljajo blokade zvoka zaradi varovanja avtorskih pravic. Vsekakor bo Spotify pri naših glasbenih vsebinah na zahtevo postal ravno zaradi tega neuporaben, zato se pri tovrstnih vsebinah raje obračajte na našo spletno stran ali (če ste uporabnik sodobnih tehnologij) na aplikacijo Radioplayer.

II. VAL 202

Pohvala (ob) spremljanju olimpijskih iger

»Včeraj (op. a.: 11. 8. 2024) sem na poti z avtom poslušal zadnji dan prenosov na Radiu Slovenija. Lahko rečem, da sem bil zelo zadovoljen. Ogromno javljanj, dobra izvedba prispevkov (prijetno poročanje, novinarji so se vživali in dobro predstavili dogajanje, tako da si imel občutek, kot da gledaš po TV), zanimivi prispevki o sami olimpijadi, anekdote ...« (D. G.)

III. RADIO SPLOŠNO

Mnenje: Preveč balkanske glasbe

»Moti me, da je na Radiu Slovenija veliko balkanske glasbe: hrvaške, srbske ... Danes zjutraj (op. a.: 12. 8. 2024) so poveličevali Gibonnija. Na hrvaškem ne slišite slovenske glasbe. Živel sem v Berlinu, v 26-ih letih sem enkrat slišal Avsenike, niti enkrat turške glasbe. Ne vem, zakaj je pri nas toliko hrvaške glasbe. V nekdanji državi so nam vtepali tujo kulturo, morali smo se mučiti s cirilico ... Danes delajo to prek glasbe. Na vseh programih Radia Slovenija.« (M. G.)

MMC

I. NOVINARSKÉ VSEBINE

Očitane več kršitev članku »Volitve v Venezueli - res oporečne ali izid zgolj ne ustreza ZDA?«

N. G. se je odzval na [članek](#) novinarko Kaje Sajovic, objavljen na spletni strani rtvslo.si 30. junija. Novinarki je očital več kršitev Zakona o RTV Slovenija in novinarskih standardov, za presojo o tem je prosil varuhinjo. Navajamo odziv:

»/.../ Spletna stran rtvslo.si je 30. julija 2024 zvečer objavila članek ge. Sajovic o predsedniških volitvah v Venezueli: Volitve v Venezueli - res oporečne ali izid zgolj ne ustreza ZDA? Prilagam link.

<https://www.rtvsl.si/svet/s-in-j-amerika/volitve-v-venezueli-res-oporecne-ali-izid-zgolj-ne-ustreza-zda/716517>

Skozi celoten članek gre novinarka v smeri, ki jo kaže naslov - torej, da naj bi bile tokratne predsedniške volitve v Venezueli demokratične, transparentne, poštene, kot oporečne pa se prikazujejo zato, ker izid ne ustreza ZDA. Kot je znano, je volilni svet v Venezueli, ki ga popolnoma obvladuje sedanji predsednik Nicolas Maduro, razglasil slednjega za zmagovalca volitev. Prejel naj bi 51,2 odstotka glasov, opozicijski predstavnik Edmundo Gonzalez Urrutia pa 44,2 odstotka.

A opozicija trdi, da je s kar 70 odstotki glasov podpore zmagal Urrutia in da je pri štetju glasov prišlo do obsežnih nepravilnosti.

Ob pisanju o volitvah, katerih demokratične in poštene izvedbe novinarka ne postavlja pod vprašaj, pač pa jih v stilu režima od Madura kaže kot takšne, med drugim razlaga tudi o nekdanjem režimu predsednika Venezuele Huga Chaveza. Tako piše: "A karizmatični Chavez je užival neomajno podporo Venezuelcev, ki so pod njim zacveteli." Piše o zdravstvenem zavarovanju, šolanju, stanovanjih ... Toda ob koncu njegove vladavine ob njegovi smrti 2013 je ugledna organizacija Human Rights Watch (torej ne ZDA, pač pa HRW) objavila obsežno poročilo o njegovi avtokratski zapuščini.

Pišejo, da je njegovo vladavino zaznamovala dramatična koncentracija moči in neupoštevanje temeljnih človekovih pravic. Pišejo o napadih na neodvisnost pravosodja, na svobodo medijev, o zavračanju preiskav v zvezi s kršitvami človekovih pravic. O zapiranju političnih nasprotnikov, sodnikov, zagovornikov človekovih pravic. Da novinarka Sajovic ob tem zapiše, da je "karizmatični Chavez užival neomajno podporo Venezuelcev, ki so pod njim zacveteli", je po moji oceni groba kršitev določbe v petem členu Zakona o RTVS, ki pravi, da morajo novinarji RTVS pri svojem delu še posebej spoštovati človekovo osebnost in dostojanstvo. Prav tako gre po moje za grobo kršitev določbe v petem členu Zakona o RTVS, da morajo novinarji spoštovati načelo resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij. Prilagam link.

<https://www.hrw.org/news/2013/03/05/venezuela-chavez-authoritarian-legacy#e01e2a>

Podobnih primerov v članku je še več. Tako novinarka ob utemeljevanju v smeri, da so bile volitve v Venezueli izvedene pošteno in demokratično, navaja izjavo nekdanjega ameriškega predsednika Carterja iz leta 2012, da je volilni sistem v Venezueli najboljši na svetu. Pri tem je pomenljiva ravno izjava organizacije The Carter Center v zvezi s temi volitvami. Organizacijo je ustanovil prej omenjeni nekdanji ameriški predsednik. Prilagam link do izjave te organizacije. Prvi stavek se glasi, da predsedniške volitve niso bile v skladu z mednarodnimi standardi volilne poštenosti in se ne morejo smatrati za demokratične. Tudi z zamolčanjem te izjave je novinarka kršila določbe Zakona o RTVS o celovitosti, nepristranskosti in resničnosti informacij. Prilagam link. <https://www.cartercenter.org/news/pr/2024/venezuela-073024.html>

Novinarka govori o 900 tujih opazovalcih volitev, ki da niso poročali o nepravilnostih. Ne navede, od kod naj bi bili ti opazovalci, iz katerih organizacij, držav. Zamolči, da je režim v Venezueli že pred dvema mesecema preklical povabilo opazovalcem Evropske unije za predsedniške volitve. Prilagam link. <https://www.reuters.com/world/americas/venezuela-revokes-invitation-eu-election-observers-during-july-presidential-vote-2024-05-28/>

Novinarka je torej kršila že prej omenjene določbe Zakona o RTVS.

Prilagam tudi link do izjave na strani HRW, da devet mednarodnih organizacij obsoja pomanjkanje transparentnosti pri objavljenih (spornih - uradnih) rezultatih volitev. Tudi navedbe tega v članku ni nikjer. Izjava je bila objavljena 30. julija, torej na dan objave članka. Ne vem, ali bi novinarka to lahko vključila v članek, vsekakor pa je imela mnoge informacije, ki so bile podlaga za to izjavo devetih organizacij, na voljo že pred objavo članka.

<https://www.hrw.org/news/2024/07/30/venezuela-presidential-election-international-organizations-call-authorities>

Prilagam tudi poročilo HRW o stanju v Venezueli v letih 2022 in 2023, kjer poročajo celo o odprtju preiskave o zločinih zoper človečnost v tej državi. Pri UN pravijo, da imajo podlago za mnenje, da so bili zagrešeni zločini zoper človečnost kot del državne politike za represijo nad opozicijo. Pripisovanje opozarjanja opozicije in mnogih mednarodnih organizacij glede manipulacij z volilnimi rezultati predvsem interesom ZDA, kot je storila Sajovic, je v tej luči stanja v Venezueli sama po sebi manipulacija. Objavljam link. <https://www.hrw.org/world-report/2023/country-chapters/venezuela>

Prosim za pojasnilo, kako boste ukrepali v zvezi s kršitvami Zakona o RTVS in novinarskih standardov pri članku omenjene novinarka? Ali ste tudi vi mnenja, da so bile storjene navedene kršitve?»

Avtorica članka Kaja Sajovic

Situacije v politično nestabilnih državah, kot je Venezuela, so kompleksne. Vsekakor je interesov veliko, tudi zunanjih akterjev veliko. Izhajam iz moje teme, kar je ameriška zunanja politika in vmešavanje ZDA v režime tujih držav, pri čemer je ta zgodovina še posebej v Latinski Ameriki dolga.

Bolj kot torej sama situacija v Venezueli, kjer je frakcij veliko, prav tako veliko stališč (za vsako tezo boste na spletu našli organizacijo, ki bo podprla to ali nasprotno), mene osebno bolj zanima vloga ZDA, kar izhaja tudi iz naslova.

In ko gre za to, je nedvoumno, da imajo ZDA velik interes, ko gre za Venezuelo, kar so neposredno izjavili številni ameriški predstavniki, ki jih tudi navajam.

Ko omenjate Carterjev center, danes ni več povezan z Jimmyjem Carterjem, ker on ni več aktiven, je pa povezan s State Departmentom, kar predstavlja določen konflikt interesov. Carterjev center je svojo izjavo podal kasneje.

V članku navajam določene opazovalce, ki so svoje mnenje izrazili javno - vseh 900 je nemogoče navajati.

Kot novinarka tudi verjamem v zdravo mero skepse, ko gre za navedbe zahodnih medijev, ki običajno sledijo narativi Zahoda in zahodnih institucij, o katerem sem prav tako veliko pisala, ko gre za primer Gaze in Izraela.

Smo pa kot novinarji, ki nismo na terenu, vedno omejeni z viri, in moramo nenehno presojsati in tehtati ter se sklicevati na vire, ki dejansko so na terenu, pri čemer pa ima tudi veliko posredi politična pristranskost.

Latinska Amerika ima dolgo zgodovino demokratično izvoljenih levih in socialističnih vlad, ki niso po godu opoziciji - in niso po godu ZDA. V večini svojih člankov raziskujem prav vlogo ZDA pri teh konfliktih in njihovo rušenje režimov.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Pri presoji članka in očitanih kršitev sem najprej preverila uredniško umestitev članka v poročanje Uredništva za nove medije oziroma portala MMC. To je namreč pomembno, da lahko presodimo upravičenost članka in celovitost ter nepristranskost poročanja v nizu, saj je presoja drugačna, če gre samo za en članek, ki mora biti celovit in uravnotežen že sam, ali če gre za poročanje v nizu, ko se lahko en članek posveti samo enemu vidiku.

Ugotovila sem, da je portal MMC o volitvah v Venezueli v času od 28. 7. do 29. 8. 2024 objavil 12 novinarskih besedil (med temi je eden sicer posvečen volitvam v ZDA in je Venezuela omenjena le posredno). Seznam in dostop do teh besedil je [tukaj](#). Tu so navedeni naslovi in uvodi besedil:

[Evropska unija EU venezuelskemu predsedniku Maduru odreka demokratično legitimnost](#)

29. 8. 2024 Evropska unija ne priznava demokratične legitimnosti venezuelskega predsednika Nicolása Madura, ki je bil konec julija znova izvoljen za predsednika države, je sporočil visoki zunanjepolitični predstavnik EU-ja Josep Borrell.

[ZDA 2024 Zadimljene sobe, šikaniranja kandidatov in druge iluzije demokracije demokratske stranke](#)

25. 8. 2024 "Šli smo čez zelo odprt proces (izbire kandidata)," v smehu komentira izbiro Kamale Harris za predsedniško kandidatko demokratske stranke kalifornijski guverner Gavin Newsom, ki so ga omenjali kot enega najresnejših kandidatov za menjavo Joeja Bidna.

[S. in J. Amerika Venezuelsko sodišče potrdilo Madurovo zmago, ZDA, EU in več južnoameriških držav zavračajo odločitev](#)

24. 8. 2024 ZDA, EU ter več evropskih držav in držav Latinske Amerike zavračajo odločitev venezuelskega vrhovnega sodišča, ki je potrdilo zmago dolgoletnega predsednika Nicolasa Madura na predsedniških volitvah konec julija.

[S. in J. Amerika Venezuelsko vrhovno sodišče potrdilo zmago Madura na predsedniških volitvah](#)

22. 8. 2024 Oblastem zvesto venezuelsko vrhovno sodišče je potrdilo zmago Nicolasa Madura na predsedniških volitvah, ki so jih po mnenju opozicije zaznamovale goljufije. Uradni volilni izidi po posameznih okrajih sicer niso bili objavljeni.

[Po volitvah Po Venezueli protesti zaradi zmage Madura: "Ne bomo zapustili ulic"](#)

18. 8. 2024 Podporniki venezuelske opozicije po vsej državi protestirajo proti za njih sporni zmagi Nicolasa Madura na predsedniških volitvah prejšnji mesec. Razglasil je zmago, opozicija pa trdi, da je v resnici gladko izgubil.

[Južna Amerika Maduro ukazal začasno blokado omrežja X v Venezueli](#)

9. 8. 2024 Venezuelski predsednik Nicolas Maduro je zaradi protestov po predsedniških volitvah, ki so jih zaznamovale hude obtožbe o goljufijah, v četrtek ukazal za deset dni blokirati družbeno omrežje X v Venezueli.

[Protesti V Venezueli se nadaljujejo shodi podpornikov opozicije. Machado: Režim ni bil še nikoli tako šibek.](#)

4. 8. 2024 V venezuelskih mestih so se nadaljevali množični protesti podpornikov opozicije, ki predsedniku Nicolásu Maduru očitajo goljufijo na volitvah prejšnji teden. Maduro je medtem dejal, da je bilo aretiranih 2000 ljudi.

[Južna Amerika ZDA, Argentina in Peru priznali Gonzaleza za zmagovalca spornih predsedniških volitev v Venezueli](#)

2. 8. 2024 ZDA so prepričane, da je opozicijski kandidat Edmundo Gonzalez zmagovalec predsedniških volitev v Venezueli, na katerih je bil kljub obtožbam o goljufiji za zmagovalca razglašen predsednik Nicolas Maduro. Pridružujeta se tudi Argentina in Peru.

[Južna Amerika Venezuelska opozicija privrženca poziva k mobilizaciji po volitvah](#)

1. 8. 2024 Vodja venezuelske opozicije Maria Corina Machado je pozvala privržence k mobilizaciji, potem ko je predsednik Nicolas Maduro po sporni zmagi na nedeljskih volitvah zatrdil, da bo vztrajal na oblasti.

[Južna Amerika Volitve v Venezueli - res oporečne ali izid zgolj ne ustreza ZDA?](#)

30. 7. 2024 "ZDA skrbi, da izid volitev v Venezueli ne odraža volje volivcev," je dejal ameriški državni sekretar Antony Blinken. Sentiment ni nov. ZDA že 25 let "skrbi" venezuelsko vodstvo, ki se ne pod Hugom Chavezom ne pod Nicolasom Madurom ne uklanja Washingtonu.

[Venezuela Na volitvah v Venezueli uradno zmagal Maduro, opozicija prepričana o zmagi Gonzaleza](#)

29. 7. 2024 Devet latinskoameriških držav je skupaj pozvalo k popolnemu ponovnemu pregledu izidov predsedniških volitev v Venezueli, na katerih je uradno zmagal sedanji predsednik Nicolas Maduro, medtem ko je opozicija napovedala, da bo izpodbijala izid volitev.

[Južna Amerika Na predsedniških volitvah v Venezueli se obeta zmaga opozicije](#)

28. 7. 2024 Na predsedniških volitvah v Venezueli se za tretji mandat poteguje predsednik Nicolas Maduro, medtem ko ankete prepričljivo zmago napovedujejo opozicijskemu kandidatu Edmundu Gonzalezu.

Avtorji besedil so različni (B. V., Ž. N., G. V., G. K., S. V., Kaja Sajovic). Večina besedil je podpisanih samo z začetnicami imena in priimka ter z dodatkom tiskovne agencije, kar pomeni, da gre za povzetek po tujih virih. Samo dva članka sta podpisana s polnim imenom in priimkom, avtorica obeh je Kaja Sajovic.

10 besedil, ki so podpisana z začetnicami avtorjev, je pripravilo pet različnih avtorjev. Naslovi, podnaslovi in vsebina besedil kažejo, da gre za klasična poročevalska besedila, ki nepristransko in celovito povzemajo poročanje agencij in drugih virov. Pri teh besedilih lahko pri vsakem posamično in tudi pri vseh, če jih presojava kot poročanje v nizu, ugotovimo spoštovanje vseh programskih standardov ter poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. Besedili avtorice Kaje Sajovic lahko **žanrsko označimo kot članek – novinarsko besedilo**, ki z **analizo razmerij razloži pomemben družbeni dogodek, dogajanje in razmerja**, jih predstavi z različnih zornih kotov, poglobljeno in temeljito. Članek spada med interpretativne novinarske žanre, v katerih so analize, ocene, vrednotenje, pojasnjevanje in tudi strokovna mnenja avtorja dovoljena. Niso pa dovoljena osebna mnenja in osebna pripadnost enemu od pogledov.

Članek [Južna Amerika Volitve v Venezueli - res oporečne ali izid zgolj ne ustreza ZDA?](#), nad katerim ste se pritožili, **podrobno predstavi vpliv ZDA na dogajanja in razmerja sil v Venezueli v daljšem časovnem obdobju**, pri čemer pa močno poudari vpliv ZDA in kot glavni, skoraj izključni razlog zanje prikaže željo ZDA po izkoriščanju venezuelske nafte in to utemelji z navedbo (zgolj) sankcij proti naftnemu podjetju PDVSA, ki jih je leta 2019 uvedla Trumpova administracija. **Ne navede pa tudi sankcij**, ki jih je še pred tem, leta 2015, zaradi kršenja človekovih pravic proti Venezueli uvedla Obamova administracija, **niti sankcij**, ki jih je proti Venezueli leta 2017 uvedla EU in jih potem večkrat podaljšala, kot razloge zanje pa navedla »dejanja, ki spodkopavajo demokracijo, pravno državo in spoštovanje človekovih pravic«. Izpusti tudi podatek, da so bile te sankcije ZDA in EU usmerjene v embargo na orožje in opremo za notranjo represijo ter

prepoved potovanja in zamrznitev sredstev oseb na uradnih položajih, odgovornih za kršitve človekovih pravic ali ogrožanje demokracije in pravne države.

Z zamolčanjem teh dejstev, pomembnih za celovito razumevanje dogajanja v Venezueli, je avtorica kršila:

- 5. člen Zakona o RTVS, ki navaja, da »Novinarke in novinarji, urednice in uredniki RTV Slovenija in drugi, ki so neposredno udeleženi pri ustvarjanju ali pripravljanju RTV programov, morajo pri svojem delu še posebej: spoštovati **načelo resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij**; /.../«
- **Programske standarde** v točki, ki programske ustvarjalke in ustvarjalce RTV Slovenija zavezuje, da spoštujejo: »*natančnost, nepristranskost, celovitost, poštenost in jezikovna dovršenost v sporočanju dejstev, spoštovanje žanrov ter izogibanje senzacionalizmu*«.
- **Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija v točki 1.2 Nepristranskost v delu**, ki navaja: »*Nepristranskost je temeljna vrednota v vseh programih RTV Slovenija, ki ji je kot javnemu zavodu zaupano poslanstvo objektivnega obveščanja javnosti. Sporočilo ne sme zavajati poslušalcev in gledalcev. /.../ Uravnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohranjati nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov.*«
- **Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija v točki 1.8 pravičnost v delu**, ki navaja: »*Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če:*
 - a. *ne vsebujeta vseh poglobitnih dejstev;*
 - b. *vsebujeta nepomembne podatke na račun najpomembnejših dejstev;*
 - c. *nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce; /.../.*«

Avtorica je navedene programske standarde in poklicna merila kršila tudi s poudarkom: »večina voditeljev, ki so ostro kritizirali izid venezuelskih volitev, je tudi neomajnih podpornikov Izraela«. Navedba je netočna in zavajajoča, saj je v članku <https://www.rtvsllo.si/svet/s-in-j-amerika/venezuelsko-sodisce-potrnilo-madurovo-zmago-zda-eu-in-vec-juznoameriskih-drzav-zavracajo-odlocitev/718919> jasno zapisano, da je dvom v nepristranskost in poštenost volitev v Venezueli poleg ZDA izrazilo še 10 latinskoameriških držav, Mehika, Španija (ki je maja letos priznala Palestino in je zato ne moremo šteti med »neomajne podpornike Izraela«) in visoki zunanje-politični predstavnik EU-ja Josep Borrell, ki je dejal, da »*ni nobenih dokazov za Madurovo zmago na volitvah*« ter »*Dokler ne bomo videli izidov, jih ne bomo mogli prepoznati kot legitimnih*«.

V enomesečnem obdobju (od 28.7. do 29.8.) med novinarskimi članki na MMC-ju nisem zasledila člankov na temo volitev v Venezueli, ki bi predstavili še druge, v obravnavanem članku izpuščene vidike ali popravili napačne navedbe ter z objavo člankov v nizu bralke in bralce informirali celovito.

Zaradi ugotovljenih kršitev Zakona o RTV Sloveniji, programskih standardov in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija sem Uredništvu za nove medije **priporočila razpravo z avtorico o doslednem spoštovanju navedenih členov in točk ter prosila za odzivno**

poročilo. Skladno s Pravilnikom o delovanju varuha pričakujem odzivno poročilo uredništva najkasneje 17. 9. (v 10 delovnih dneh).

Varuhinja je odgovor z mnenjem poslala bralcu in odgovorni urednici, če bi želela še kaj dodati. Spodaj navajamo odgovor odgovorne urednice in odgovor varuhinje na njen odgovor.

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Pozdravljeni, sami ste navedli cel niz člankov o Venezueli. Kot večkrat poudarjeno, v vsakem članku o neki tematiki ne moremo zajeti vseh informacij in vidikov.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Navedla sem, da je MMC o volitvah v Venezueli v enem mesecu objavil 12 besedil, vendar je bilo med njimi 10 poročil, ki so obravnavala dogodke ali dogajanja tistega dne ali zadnjih dni, medtem ko je članek, ki je zmotil bralca, obravnaval obdobje 25 let. Poročilo o aktualnem dogajanju zato ne more dopolniti mankov analitičnega članka o dogajanju in razmerjih v zadnjih 25 letih.

Za razliko od poročil mora članek predstaviti obravnavano temo temeljito in celovito. Res samo izjemoma lahko enega vidika ne predstavi, če za ta vidik iz objektivnih razlogov avtor ni dobil sogovornika ali verodostojnih virov. Vendar mora na to v članku opozoriti in ta manjkajoči del čim prej objaviti. V obravnavanem primeru avtorica tega ni storila. **Zato menim, da gre v primeru objave članka *Volitve v Venezueli - res oporečne ali izid zgolj ne ustreza ZDA?*, tudi za slabo uredniško presojo, saj mora uredništvo poskrbeti, da so objavljeni članki celoviti, nepristranski in verodostojni, da torej spoštujejo vse programske standarde in poklicna merila. Zato Uredništvu za nove medije priporočam, da:**

- poleg razprave z avtorico, zapisane v prejšnjem priporočilu, opravi še
- razpravo z dnevnimi uredniki in zunanjepolitično redakcijo o spoštovanju poklicnih meril, programskih standardov in Zakona o RTV Slovenija pri umeščanju člankov na spletno stran tako, da bo zagotavljala bralkam in bralcem verodostojne in nepristranske informacije in celovito obveščanje o političnem dogajanju po svetu.

Prosim za odzivno poročilo na obe priporočili skladno s pravilnikom o delovanju varuha, v 10 delovnih dneh.

»Označevanje celega naroda oz. etnije za teroriste«

Bralec V. V. je opozoril na uporaba izraza hutijevci v članku na spletni strani rtslo.si:

»Iz članka [Biden Netanjahuja pozval k sklenitvi premirja. V izraelskem napadu na šolo štirje mrtvi](#), "novinarja" Žarko Nanjara, citiram: »Bela hiša je sporočila, da sta Biden in Netanjahu govorila o ameriških prizadevanjih za podporo izraelski obrambi pred vsemi grožnjami iz Irana, vključno z grožnjami terorističnih skupin Hamas, Hezbollah in hutijevcev.« To so počeli mediji 3. rajha, označevali celotne narode oz. etnije za teroriste. Nesprejemljivo za nacionalni medij v menda demokratični Sloveniji.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Hutijevci niso narod ali etnična skupina, temveč oborožena uporniška skupina ali gibanje, ki ga zaradi oboroženih napadov (tudi) na nič krive žrtve (npr. na ladje v Rdečem morju) lahko upravičeno imenujemo tudi teroristično. Ime je dobilo po (leta 2004 umrlem) voditelju Huseinu Badredin al Hutiju.

Razlaga slovarja Fran:

»Slov. ustreznica (ang.) *Houtis* oz. *Hutis* (ime za člane uporniške skupine, dejavne v Jemnu; več o tem na <http://en.wikipedia.org/wiki/Houthis>)

Na spletu (v slov. medijih) se največkrat pojavlja različica *hutiji* ali celo samo *huti* oz. *hutijevci*; vzporedno naletimo tudi na bes. zveze tipa

hutijski uporniki oz.

hutijevske sile.«

Besedilo STA; 12. 1. 2024:

»Kdo so jemenski hutijevci?

Sana, 12. januarja - Hutijevci so oboroženo uporniško gibanje, ki je leta 2014 v Jemnu sprožilo državljansko vojno, ki je terjala preko 377.000 smrtnih žrtev. Gibanje je v zadnjih mesecih v ospredju pozornosti mednarodne skupnosti zaradi vse pogostejših napadov na ladje v Rdečem morju. Hutijevci trdijo, da ladje napadajo v znak solidarnosti s Palestinci v Gazi.«

Portal N1 [tu](#) o tem, kdo so hutijevci, povzema CNN:

Iz navedenega izhaja, da **hutijevci, čeprav bi po imenu samem to lahko sklepali, niso narodna ali etnična skupina, temveč oborožena skupina. Novinar RTV Slovenija torej ni prekršil nobenega poklicnega merila.**

Ob tem dodajam **priporočilo Uredništvu za nove medije**, da razmislijo o krajšem sestavku o tem, kdo so hutijevci, ki bi ga ob primerni priložnosti dodali besedilu, ki govori o hutijevcih. V zadnjih mesecih se pogosto omenjajo, dopis uporabnika pa kaže, da javnost še ni dobro seznanjena s tem, kdo so hutijevci.

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Strinjam se z vašim odgovorom. Ob začetku dogajanja smo pojasnili, kdo so hutijevski uporniki, potem pa je to postalo tako običajen termin, da tega ne pojasnjujemo več.

»Talci palestinskega režima v Gazi niso ujetniki, ampak talci«

Bralec **S. M.** je v odzivu napisal, da novinarji v povezavi z Gazo »zavajajo«, ko pišejo o ujetnikih namesto talcih:

»/.../ MMC spet zavajajo s terminologijo. Gre za talce, ki jih Hamas s povezanimi terorističnimi strukturami tudi redno likvidira. Hamas direktno izsiljuje Izrael, od katerega hoče, da se preda, da se lahko na novo oborožijo in znova poskusijo z uničenjem Izraela pod vodstvom iranske teokracije. Npr. 6 predzadnje rešenih talcev je Hamas direktno likvidiral:

1.) <https://www.timesofisrael.com/autopsies-find-bullet-wounds-in-bodies-of-all-6-hostages-recovered-from-gaza-in-raid/>

2.) NYT govori o talcih:

<https://www.nytimes.com/2024/08/20/world/middleeast/israel-hostage-bodies-recovered-gaza.html>

3.) Reuters o talcih:

<https://www.reuters.com/world/middle-east/israeli-military-retrieves-bodies-six-hostages-gaza-2024-08-20/>

4.) AP o talcu danes:

<https://apnews.com/article/israel-palestinians-hamas-war-news-08-27-2024-696f8ee830207815efd31320976ef118>

5.) O izsiljevanju družin talcev s strani palestinskega režima v Gazi:

<https://www.ipost.com/breaking-news/article-815612>

Medtem pa naša lokalna Hamasova izpostava benigno o "ujetnikih":

<https://www.rtvsllo.si/svet/bliznji-vzhod/vojna-v-gazi/v-gazi-in-na-zahodnem-bregu-ubitih-vec-kot-20-ljudi-resen-izraelski-ujetnik/719132>.«

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Z lektorskega stališča ni nobenih zadržkov, da ne bi uporabljali obeh izrazov:

ujetnik in talec. Tudi v tujih virih uporabljajo oba izraza: prisoner, captive in hostage.

V bistvu je talec tudi ujetnik.

SSKJ: ujetnik tudi ujetník -a m (ê; í)

1. **oseba, ki ji je odvzeta svoboda gibanja:** izpustiti, osvoboditi ujetnika; kolona ujetnikov / ne upiraj se, najin ujetnik si / **vojni ujetnik vojak, ki ga je v vojni ujel nasprotnik** / ekspr. medved ni hotel biti ujetnik

tálec -lca m (â)

kdor iz (vojaško) nasprotne strani s svojim življenjem ali prostostjo jamči za izpolnitev določenih zahtev: v dokaz svoje miroljubnosti so nasprotnikom dali, izročili talce; zahtevati talca za jamstvo; vzeti koga za talca

Odziv bralca:

»Hvala za vaše posredovanje. Sicer pa se ne morem strinjati, da med ujetnikom in talcem ni razlike in da je vseeno, kaj se uporablja. Talce se praviloma likvidira, če izsiljevalske zahteve niso sprejete, ujetnik je bolj splošen pojem, a Hamas eksplicitno izsiljuje Izrael in likvidira ljudi, ki jih je ugrabil, tako da gre definitivno za talce. Skrivanje za izrazom ujetnik ni dovolj precizno in bralcu ne da neposredno vedeti, kakšna je narava mednarodno priznane teroristične skupine Hamas./.../«

(Ne)osveženi podatki o vremenu na teletekstu na strani 162

V klicni center varuhinje je poklicala bralka N. Š. in povedala, da se podatki o vremenu na teletekstu na strani 162 ne osvežujejo:

»Na teletekstu: vreme je še zmeraj od srede gor, čeprav je danes že četrtek. Večkrat opažam, da to sploh ni popravljeno.«

Pomočnik direktorice digitalnih vsebin RTV Slovenija Luka Zebec

Po preverjanju pri kolegih iz tehnike so bile v začetku avgusta tehnične težave z osveževanjem vremenskih podatkov na teletekstu. Težave so bile v nekaj dneh odpravljene in podatki se od takrat osvežujejo brez težav.

Varuhinja je odgovor o odpravljenih težavah sporočila gledalki. Ob tem ji je gledalka povedala, da redno spremlja vreme na teletekstu, ker vsebuje veliko podatkov, ki jih lahko v miru počasi prebere. Zato se ji zdi pomembno, da so podatki sproti osveženi.

Mnenja glede uporabe besedne zveze »skrajni desničarji« v člankih na MMC-ju

Trije bralci so se odzvali na zapise, objavljene na spletni strani rrtvslo.si, v katerih novinarji uporabljajo besedno zvezo »skrajni desničarji«. Povzemamo odzive:

»Na portalu MMC in TV-novicah sem že večkrat opazil, s kakšno lahkoto novinarji uporabljajo izraz »skrajni desničarji«. Zanimivo, da nisem še slišal, da bi uporabljali izraz skrajni za skrajne levičarje, ampak samo za desničarje. S tem izrazom označujejo čisto navadne ljudi, ki si upajo protestirati proti nasilju, ki ga zganjajo priseljenci. Pripenjam link <https://www.rttvslo.si/svet/evropa/v-zdruzenem-kraljestvu-novi-rasisticni-izgredi-starmer-obljubil-hitro-kaznovanje-odgovornih/716969>. /.../ Prosim, da zadevo izpostavite in opozorite uredništvo, da naj se tega izraza ogiba in ga ne uporablja.« (T. Č.)

»Na vas se obračam, ker ste najverjetneje edina oseba, prek katere bi sam kot gledalec lahko kakorkoli vplival na poročanje novinarjev na MMC-ju. Da boste morda dobili vpogled, vam predlagam, da v iskalnik na MMC strani vpišete besedo skrajna in preštejete, s katero besedo se večkrat povezuje - z desnico ali levico. Kot sem sam opazil, vaši novinarji gledajo na dogajanje s točke, ki je zagotovo krepko na levi, saj skrajne levice nisem našel. Morda boste zagovarjali, da skrajne levica ne obstaja ... Torej, moj predlog je, da če že morajo vse deliti na desno in levo, da se izogibajo besedi skrajna, saj bi težko našli objektivna merila za definiranje skrajnosti in beseda ne služi drugemu kot podpihovanju ideološkega boja. Kar je tudi uporaba ločitve desno in levo. V celoti gledano dajete vtis podpihovalcev lastne ideologije.« (P. P.)

»O kakšnih skrajnih desničarjih vi pišete v članku <https://www.rttvslo.si/svet/evropa/med-izgredi-skrajne-desnice-starmer-podprl-ukrepe-policije-proti-ekstremistom/716879?> /.../ Še slika, ki ste jo objavili, govori čisto nekaj drugega, preberite si, kaj piše na paroli, ki jo drži eden od protestnikov /.../ Očitno je za vas vsak skrajni levičar ali desničar, ki noče, da po njegovem rojstnem kraju hodijo morilci in verski fanatiki držav 3. sveta in pobijajo njihove otroke! /.../« (M. Z.)

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

»Brez pojasnila so me predstavili med "problematične" komentatorje, pa nisem nikogar žalil«

Uporabnik Z. V. ni bil zadovoljen z ukrepanjem administratorjev MMC-ja, ki so nad njegovim uporabniškim računom uvedli nadzor, zato se je obrnil na varuhinjo. Povzemamo korespondenco:

»Brez pojasnila so me na MMC-ju predstavili med "problematične" komentatorje, pa nisem nikdar nikogar žalil ali zmerjal. Komentiram pod uporabniškim imenom /.../. Hvala za odgovor in pojasnilo.«

POJASNILO VARUHINJE

Imate pravico do pojasnila. Res pa je, da administratorji ne pošiljajo pojasnil vsem uporabnikom, ki jim zaradi večkratnega kršenja pravil uvedejo nadzor, temveč samo tistim, ki za to izrecno zaprosijo.

Zato vam predlagam, da na MMC-forum forum.MMC@rtvslo.si pošljete prošnjo za pojasnilo, zakaj je bil nad vašim uporabniškim imenom uveden nadzor (s katerimi komentarji ste kršili katera pravila – naj vam navedejo vsaj 5 neprimernih komentarjev). Prošnjo za pojasnilo pošljite sočasno tudi meni v vednost, da bom seznanjena z odgovorom; če ga ne bo v enem dnevu ali ne bo dovolj utemeljen, jih bom pozvala k primernemu odgovoru.

Odziv uporabnika:

»Se nikakor ne strinjam, zakaj Vas imamo, da nam delite nasvete ali zato, da sami ugotovite, kaj se dogaja na MMC-ju, da celo športne članke moderirajo in brišejo kar serijsko komentarje. Vas sem vprašal, zakaj so me dali spet v "kontrolno", smatram, da morate Vi to ugotoviti. Z Vašim trenutnim odgovorom si ne morem pomagati popolnoma nič.«

ODGOVOR VARUHINJE

Varuhinja nimam vpogleda v vaš uporabniški račun, niti v objavljene in izbrisane komentarje, niti v »serijsko« brisanje, kot navajate. Zato sem vam točno napisala, kako lahko prejmete odgovor. Če ga ne bi prejeli, lahko ukrepam. Daljša pot je, da vprašam v vašem imenu, vendar mi morate za to izrecno dovoliti, da lahko posredujem administratorjem vaše uporabniško ime in e-mail.

Odgovor uporabnika:

»Ja, točno to bi rad, pooblaščaj Vas, da pregledate moje komentarje pod uporabniškim geslom /.../ in skušate ugotoviti, kaj sem narobe napisal in kaj se na MMC-ju dogaja. Ali bo ta pot daljša, ne vem, vem pa, da brišejo mnenja, ki so čisto v skladu s pravili, a se nekdo ne strinja z vsebino in že si izbrisan.«

Poleg tega moderatorji tudi na daljavo delujejo, težko so dostopni, mogoče bo Vam uspelo kaj izvedeti, jaz jih pa ne bom opozarjal na to možnost, mogoče bo presenečenje z Vaše strani delovalo. Hvala in srečno!»

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Od administratorjev sem prejela glede vaših komentarjev in razlogov za uvedbo nadzora nad vašim uporabniškim računom naslednje pojasnilo:

»Gospod je nespoštljivo komuniciral z drugim uporabnikom in zato so njegovi komentarji od 31. 7. 2024 v predmoderaciji.

Primeri kršitev:

Levjesrčni Slovenci nadigrali Švede

Lahko padeš tudi iz stoječega letala, mogoče celo v hangarju, ti slabo delajo danes sive celice.

Državni sekretar Leben: Najlažje je bili general po vojni, na izkušnjah se moramo učiti

Če kdo meče odpad kamorkoli, ga prijavi, ne mi jokati tu na MMCju...

Državni sekretar Leben: Najlažje je bili general po vojni, na izkušnjah se moramo učiti

Nimaš pojma o posegih v naravo, a to ni tako hudo, hudo je, da tudi odgovorni so na istem nivoju kot ti...

Državni sekretar Leben: Najlažje je bili general po vojni, na izkušnjah se moramo učiti

... če ne razumeš kar bereš, pojdi v tretji razred osnovne šole

Iz pravil:

»2. Različna mnenja in njihovo primerjanje so bistvo vsake spletne razprave, zato ne bom osebno besedno napadal, grozil, žalil in blatil souporabnikov, avtorjev in drugih ljudi.««

V odgovorih sem z **modro** obarvala dele vaših komentarjev, ki kršijo pravilo, da ne boste osebno napadali, žalili in blatili souporabnikov. V najmanj treh komentarjih torej niste spoštovali pravil. Zato je uvedba nadzora upravičena, administratorji so jo tudi ustrezno utemeljili.

Prošnjo za pojasnilo sem jim poslala v ponedeljek, 5. 8., ob 13:28:13, odgovorili so mi v torek, 6. 8. ob 6:59, torej v manj kot 24 urah (pri čemer je bila vmes noč, ko ne delajo). Primerna je torej tudi njihova odzivnost.

Še pojasnilo: nadzor traja praviloma nekaj časa; če med njim spoštujete vsa pravila in ostanejo vsi vaši komentarji objavljeni, nadzor čez čas ukinejo.

Uporabnik se je na pojasnili administratorjev in varuhinje odzval:

»Nikogar nisem žalil, napisal sem svoje mnenje, v tretjem razredu OŠ se učimo razumeti vsebine, nimaš pojma - je to žaljivo? Mnogi enako pišejo meni, padeš iz letala, lahko tudi iz stoječega letala, kje piše, da mora leteti?

Se ne strinjam z ugotovitvami MMC moderatorjev, imajo čisto posebna pravila, eni smo vedno sporni, drugi lahko navijajo za vojaške operacije, pa jih ne brišejo.

Vseeno hvala za Vaš trud, nismo pa rešili ničesar ...«

ODGOVOR VARUHINJE

Če nekemu napišemo, da nima pojma ali da je v znanju ostal na ravni 3. razreda OŠ, je to žalitev. Prav je, da moderatorji umaknejo vse takšne komentarje. Če katerega ne, me prosim opozorite nanj, ker sama seveda nikakor ne morem spremljati vseh komentarjev. Seveda kak neprimeren komentar tudi moderatorji spregledajo, po opozorilu pa morajo izkazati, da imajo do vseh enaka merila. Vedno mora biti merilo spoštovanje pravil, ne pa to, kdo je kaj napisal.

»Plačujem RTV-prispevek, moji komentarji pa praviloma niso objavljeni. Zakaj?«

Uporabnik **M. B.** je v odzivu napisal, da ni zadovoljen s pojasnilom moderatorja glede neobjav komentarjev pod članki. Povzemamo korespondenco med uporabnikom in administratorjem MMC-ja:

»Plačujem RTV-prispevek, moji komentarji pa praviloma niso objavljeni. Zakaj? /.../ Ali niste javni medij, namenjen vsem plačnikom RTV-prispevka?«

Administrator MMC RTV SLO

Včeraj ni bil objavljen vaš komentar

*"Stvar ni tako zelo zapletena. Prvo merilo bi morali biti kromosomi. Če ima neka oseba kromosom XY, potem pač ni ženska. Pika. Nadalje se pogleda hormone in tako dalje. Kdor ne ustreza in je "interspolna oseba", **za take bi morala biti posebna olimpijada, tako kot poznamo za druge posebneže.** Sicer pa včeraj sem gledal na OI tek 200m za ženske. V finalu niti ene belke, same "temnopolte". Torej je tudi to prednost, kajne? Bi morali imeti posebna tekmovanja za temnopolte in posebna za belopolte, očitno je pač nekaj na temnopoltih kar jim daje prednost? Mogoče pa bi morali povsod imeti samo absolutno kategorijo kjer lahko vsi tekmujejo z ugotovitvijo, da ženske pač niso za tekmovalni šport?"*

saj je v poudarjenih delih neprimeren za objavo.

Iz pravil:

4. Zavedam se, da so oblike sovražnega govora, pozivanje k nasilju, razširjanje in izražanje rasne, narodnostne, verske, spolne in druge nestrpnosti na podlagi Ustave Republike Slovenije in zakonov prepovedane, tisti, ki namerno spodbuja k sovraštvu, nasilju in nestrpnosti, pa je osebno kazensko odgovoren.

ODGOVOR VARUHINJE

Administratorji so vam dovolj natančno utemeljili, kateri del vašega komentarja ni ustrezen in zakaj.

Pravilo 4 piše: *»Zavedam se, da so oblike sovražnega govora, pozivanje k nasilju, **razširjanje in izražanje rasne, narodnostne, verske, spolne in druge nestrpnosti na podlagi Ustave Republike Slovenije in zakonov prepovedane**, tisti, ki namerno spodbuja k sovraštvu, nasilju in nestrpnosti, pa je osebno kazensko odgovoren.«*

Modro sem obarvala del, ki ste ga kršili. Pravilo 4 je široko, če komentator krši kateri koli del, administratorji komentar umaknejo. Če opazite objavljene komentarje, ki kršijo to ali druga pravila, me prosim opozorite nanje.

Razlogi za umik odgovorov pod komentarji

Uporabnik **M. M.** je na MMC-forum in v vednost varuhinji naslovil vprašanje, zakaj obvestilo o odgovoru na komentar ostane, čeprav administratorji odgovor izbrišejo:

»Sistem javlja in opozarja uporabnika na odgovore, četudi ti niso objavljeni. Včeraj sem npr. bil opozorjen 12x na odgovor na moj komentar. Zanimivo pa, da je samo eden bil tudi objavljen. Tako neverjetno razmerje, ko pride zgolj manj kot 10 % odgovorov skozi vaše moderatorsko sito, se ni zgodilo prvič. Še dobro, da imate napako v sistemu, ki uporabniku pove, kako intenzivno deluje moderiranje.

@Varuh: V izogib ugibanju uporabnikov (hitro potem zaidemo v teorije zarote), zakaj je takšno intenzivno moderiranje potrebno, bi bilo smiselno voditi statistiko umaknjenih komentarjev z vzroki umika in jo javno objaviti.«

ODGOVOR VARUHINJE

Odziv ste poslali meni in administratorjem MMC-ja. Od administratorjev sem (verjetno tudi vi) dan zatem, 22. 8. 2024, prejela odgovor:

»Vprašanje glede tega smo že naslovili na tehnično službo, da preverijo, kako deluje sistem obveščanja o odgovorih na komentarje.«

Danes (op. a.: 9. 9. 2024) sem jih vprašala, ali so od tehnične službe že prejeli odgovor. Odgovorili so:

»Sistem je tako zastavljen, da uporabnika obvesti, ko prejme odgovor na svoj komentar. V primeru, da ta odgovor izbrišemo, obvestilo o odgovoru še vedno ostane. Zaenkrat je način obveščanja tako zastavljen in deluje.«

Uporabnik se je odzval:

»Žal nisem zadovoljen s pojasnilom, saj nič ne pojasni. Samo pove, kako sistem obveščanja deluje, kar pa sem vedel že prej. Poanta mojega vprašanja je bila, kako to, da je manj kot 10 % odgovorov prišlo skozi moderatorsko sito? Smiselno bi bilo spremljati statistiko, koliko komentarjev se umakne in zakaj. Vtis, ki ga delijo z mano mnogi komentatorji, je, da je moderiranje pretirano.«

Varuhinja se je zato z dodatnimi vprašanji obrnila na MMC.

DODATNO VPRAŠANJE VARUHINJE MMC-ju

Uporabnik ni prejel zadovoljivega odgovora.

Zato prosim za pojasnilo:

- Zakaj je bilo 21. 8. umaknjenih kar 11 od 12 odgovorov na njegov komentar?

- Če je dostopna statistika o umaknjenih komentarjih (število objavljenih, število umaknjenih ipd.), prosim za statistiko npr. za leto 2023 ali za prvo polletje ali za mesec avgust (kar vam je lažje).
- Če vodite statistiko o razlogih za umik, prosim še za to, sicer pa za splošno oceno administratorjev, kateri razlogi so najpogostejši.

Podobna vprašanja se pojavljajo večkrat, še več je napačnih predpostavk in razmišljanj komentatorjev, zato bi bilo takšno pojasnilo zelo dobrodošlo.

Administrator MMC RTV SLO

Kar se tiče števila objavljenih komentarjev, je trenutno številka **17.549.449**. Administratorji nimamo vpogleda v statistiko objavljenih/umaknjenih komentarjev.

Najpogostejši razlog umika komentarja je pisanje izven teme. Zaradi katerega razloga smo drugim uporabnikom umaknili komentar, posameznemu uporabniku nismo dolžni pojasnjevati. Vsak ima možnost, da sam povpraša za razlog umika lastne vsebine. Ne moremo pa vstopati v profile uporabnikov in preveriti, za katere odgovore je šlo in ali številka "11 od 12" ustreza dejstvom. In tudi, če ustreza dejstvom, to še ne pomeni, da ni obstajal utemeljen razlog.

Administratorji dnevno pregledamo tisoče komentarjev, odgovarjamo na zahteve po pojasnilih, preverjamo registracije itd. Dnevno je objavljenih tudi več kot pet tisoč komentarjev, tako o nekem "nerazumnem" brisanju vseprek ne more biti govora. Prav tako dobimo relativno malo pritožb glede na obseg komentiranja na portalu.

Pri zahtevah za pojasnilo postanejo zahteve uporabnikov na neki točki nerazumne, nam pa vzamejo veliko časa. Gospod je od nas prejel odgovor. Njegova navedba o pretirani cenzuri je subjektivno mnenje. Proti temu govori tudi dejstvo, da je število uporabnikov in uporabniških vsebin konstantno visoko. Vsekakor pa poskušamo zagotoviti primerno raven komunikacije z vsemi uporabniki.

Hitro pojasnilo in opravičilo administratorjev

Uporabnik **A. K.** se je z vprašanjem, zakaj njegov komentar ni bil objavljen, obrnil na administratorja, odziv pa je poslal v vednost tudi varuhinji.

»Želim pojasnilo, zakaj moji komentarji niso objavljeni. Zadnji primer: Vlada zvišala trošarine, regulirane cene ostajajo nespremenjene <https://www.rtv slo.si/gospodarstvo/vlada-zvisala-trosarine-regulirane-cene-ostajajo-nespremenjene/717838>

Moj komentar:

Spet bom tankal v Avstriji in žal od mene ne bo nobene trošarine in DDVja.

Prosim za pojasnilo, zakaj takšen komentar ni objavljen.«

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Hvala, da ste mi poslali dopis administratorjem v vednost.

Od administratorjev ste hitro prejeli odgovor, da je bil vaš komentar objavljen, za kar sem se jim zahvalila.

Ker sem iz vašega dopisa videla, da ste za pojasnilo vprašali ob 19.05, komentar pa je bil objavljen ob 20.55, sem administratorje vprašala, zakaj je bil vaš komentar objavljen z zamikom. Možno bi bilo, da bi bila predmoderacija za vse komentarje ali da bi bili vi kot uporabnik pod nadzorom, vendar iz komentarjev pod člankom in iz odgovora tega nisem razbrala.

Administrator MMC-ja je odgovoril:

»Pravega vzroka trenutno žal ne morem navesti. Morda je prišlo do pomote pri moderiranju komentarja in je namesto objave bila izbrana neobjava. Uporabniku se iskreno opravičujemo.«

Čeprav razlog za zamik objave ostaja neznan, menim, da je bil odnos administratorjev s hitrim pojasnilom in opravičilom uporabniku primeren.

Uporabnik se je odzval:

»Zahvaljujem se vam za vaš odgovor, da ste se tako hitro odzvali.«

Zakaj je pomembno, da uporabniki dosledno spoštujejo pravila komuniciranja

Uporabnik **R.** je v odzivu pozval varuhinjo, naj opozori administratorje, da ne brišejo komentarjev:

»V priponki vam pošiljam komentar /.../, ki mi je bil izbrisan. Vljudno vas naprošam, da opozorite administratorja portala, naj ne briše komentarjev, ki samo opozarjajo na napake v vsebini članka. Balonarska nesreča se je zgodila leta 2012 in ne 2022, kot je navedeno v naslovu članka.«

ODGOVOR VARUHINJE

Hvala za poslano, vendar vam sporočam, da vaše prošnje ne morem uresničiti. Če bi administratorje prosila, naj ne brišejo komentarjev, ki opozarjajo na napake v članku, bi jih prosila, naj ne opravljajo svoje službe. Njihovo delo je namreč umikati vse komentarje, ki ne spoštujejo <https://www.rtv slo.si/poraba/standardi-in-pravila-komuniciranja-na-spletnem-mestu-rtvslo-si/590527>, kjer v točki 18 piše:

18. Komentarji novic niso namenjeni opozarjanju na slovnične napake ali tehnične težave pri uporabi storitev, zato bodo odstranjeni. Uporabnik v ta namen lahko uporabi ustrezne povezave (npr. »Prijavi napako« na koncu vsakega prispevka, kontakti uredništev ...).

Hvaležna sem vam in vsem bralcem, da opozarjate na napake, vendar vas prosim, da to storite na predviden način. Samo na drugo okence ob komentarjih kliknete in opozorite na napako.

To pravilo ni samo sebi namen, temveč ima najmanj dva utemeljena razloga:

- Vsi komentarji ostajajo vsebinsko povezani s člankom.
- Administratorji ali avtorji članka hitreje preberejo vaše opozorilo, ker je prijav napak neprimerno manj kot komentarjev. Preden administrator prebere vse komentarje, lahko mine precej časa, prijav napak je manj, zato je tudi napaka hitreje odpravljena, če je prijavljena na ta način.

PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI

I. TV KOPER - CAPODISTRIA

Pohvala za komentiranje Sergia Tavčarja ob prenosu poslovilne tekme Gorana Dragiča

»Ob priliki prenosa v živo na TV Koper - Capodistria poslovilne tekme košarkarja Gorana Dragiča smo imeli priliko poslušati ponovno in s posebnim veseljem zanimiv komentar dogodka s strani priznanega in gledalcem širše znanega komentatorja Sergia Tavčarja. Prenos v italijanskem programu TV Koper - Capodistria zelo prijetnega in vrhunsko realiziranega dogodka je tako postal še bolj atraktiven in zanimiv. Čestitke vsekakor vsem, ki so dogodek pripravili in lepo izpeljali.

Želimo pa si še več nastopov in zanimivih komentarjev novinarja komentatorja Sergia Tavčarja, ki je, kot omenjeno, zelo znan širši javnosti po svojih zanimivih in originalnih komentarjih košarkarskih tekem, nekajkrat realiziranih tudi v družbi znanih obrazov mednarodnih, svetovnih medijev, kot je, na primer, znani ameriški novinar in komentator Dan Peterson.

Z lepimi željami tudi za vse bodoče projekte RTV Slovenija in TV Koper - Capodistria.« (V. H.)

Odgovorna urednica TV-programa za italijansko narodno skupnost **Monika Bertok**

Zelo me veseli, da so naši gledalci cenili povratek Sergia Tavčarja. Sergio Tavčar je med največjimi športnimi komentatorji, košarkarski prenosi na TV Koper - Capodistria z njegovim komentarjem so bili enkratni. Je priznано ime na obeh straneh meje in vemo, da ima veliko število oboževalcev. Nedavno je celo izdal knjigo o nastanku športne redakcije na TV Koper - Capodistria. Posredujem povezavo: https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/175069902?s=tv_ita.

Pred kakšnim letom se je Sergio Tavčar upokojil, v upanju, da bo še vedno lahko opravljal to, kar on smatra za »najlepše delo na svetu«. Poslovilna tekma Gorana Dragiča se mi je zdela prava priložnost za njegov povratek za mikrofona, zato me izredno veselijo pozitivni odzivi gledalcev in gledalcev. Zagotovo je sodelovanje Sergia Tavčarja razveselilo tudi odgovornega urednika športne redakcije, Roberta Siljana.

V načrtih pa imamo tudi, da bi v športno oddajo Zona Sport umestili posebno »Tavčarjevo rubriko«. Upam, da bomo za to imeli dovolj sredstev.

Pohvala gledalke je zelo spodbudna za vse nas, saj nam kaže, da smo na pravi poti.

ODGOVOR VARUHINJE

Iskreno se vam zahvaljujem za poslano pohvalo. Zelo redko namreč prejmem odzive, ki se nanašajo na Regionalni RTV-center Koper - Capodistria, še redkeje na vsebine TV Koper – Capodistria za italijansko narodno skupnost.

Odgovor odgovorne urednice nakazuje, da boste legendarnega Sergia Tavčarja morda še spremljali, saj na TV Koper – Capodistria z njim pripravljajo posebno rubriko. Z vašo pobudo jim bo to še nekoliko lažje. Varuhinja bom to omenila tudi na seji Programskega odbora za italijansko narodno skupnost.

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Raba besed paralimpijski in paraolimpijski

Gledalec **B. H.** se je odzval na rabo besede "paraolimpijski" v TV-oddajah:

»Vsekakor bi se spodobilo, da tudi informativne oddaje na RTV Slovenija sledijo dikciji Zveze za šport invalidov, ker se vsaj danes, dan po otvoritvi paralimpijskih iger, v informativnih oddajah na RTV stalno omenja dikcija paraolimpijske igre Pariz 2024.«

Lektorska služba Športnega programa TV Slovenija

Jezikovnim svetovalcem na RTV Slovenija je pravopisna komisija ZRC SAZU že pred časom med drugim pojasnila, da je pravni razlog za spremembo v lastnem imenu zahteva Mednarodnega olimpijskega komiteja iz leta 1990, da se organizatorji iger za športnike invalide odrečejo rabi besede olimpijski, ki ima naravo znamke. **Torej je bila beseda olimpijski v imenu sporna zaradi lastništva, oddaljevanje od nje pa nekaj, kar je z vidika mednarodne paralimpijske organizacije zaželeno zaradi razlikovanja.**

V lastna imena ne moremo posegati, zato torej Mednarodni paralimpijski komite in Zveza za šport invalidov – Paralimpijski komite. To smo sprejeli.

Prekrivanje kot besedotvorni postopek je nekaj čisto novega v slovenščini, pod vplivom angleščine, in ga ni v Slovenskem pravopisu (predpona para- + olimpijski). Jezikovni svetovalci na RTV-ju smo se tudi spraševali, katero obliko uporabljati, zlasti kadar se beseda s to besedotvorno podstavo pojavi v drugih kontekstih: paratriatlon, paraplanje, paraatletika, paranamizni tenis, paraalpsko smučanje ... **Zato smo se odločili, da bomo upoštevali Slovenski pravopis in svetovali rabo pridevnika paraolimpijski kot najsplošnejši izraz.**

📖 DODATNO POJASNILO VARUHIJNE

Glede uporabe izraza paraolimpijski in paralimpijski dodajam še [pojasnilo](#) Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU na vprašanje:

»*Paraolimpijski komite* se je preimenoval v *paralimpijskega*, torej brez o-ja v besedi. Ne samo da to povzroča zmedo po dolgoletni rabi besede paraolimpijada in izpeljank iz nje, temveč se zdi – z vidika laične razlage sicer – tudi nelogično. Ali ni beseda sestavljena iz *para* + *olimpijada* oziroma ali ni -o- v njej medponsko obrazilo? In kako potem uporabljati zvezo: kot ime *Slovenski paralimpijski komite*, sicer pa *paraolimpijske igre*?«

Odgovor:

»Pravni razlog za spremembo v lastnem imenu je zahteva Mednarodnega olimpijskega komiteja iz leta 1990, da se organizatorji iger za športnike invalide odrečejo rabi besede *olimpijski*, ki ima naravo znamke. Torej je bila beseda *olimpijski* v imenu sporna zaradi lastništva, oddaljevanje od nje pa nekaj, kar je z vidika mednarodne paralimpijske organizacije zaželeno zaradi razlikovanja. Po naših informacijah je bil slovenski paraolimpijski komite do nedavno sestavni del Olimpijskega komiteja Slovenije, nato pa so se združili z Zvezo za šport invalidov Slovenije in

tako prišli pod okrilje druge mednarodne organizacije, ki je zahtevala spremembo oziroma uskladitev imena.

Na *Zvezi za šport invalidov – Paralimpijskem komiteju* so nam pojasnili, da imena **uradno** sicer res še niso spremenili, saj so na UE Ljubljana njihov zahtevek za spremembo imena zavrnilo, ker je treba po novi zakonodaji v skrajšani obliki imena zapisati ne več samo s kratico (npr. **ZŠIS POK**), ampak mora biti že v skrajšani obliki opredeljeno, da gre za društvo ali zvezo (tj. **Zveza ŠIS POK**). Vendar so jim obenem zagotovili, da so vse oblike njihovega novega imena skladne z 10. členom Zakona o društvih, kar pomeni, da bo novo lastno ime (**Paralimpijski komite**) tudi uradno stopilo v veljavo najkasneje aprila 2020, ko ga bodo sprejeli na redni letni skupščini.

paralimpijski

Oblika *paralimpijski* z jezikoslovnega vidika ni vprašljiva ali problematična. Pojasnujemo jo kot **prekrivanko** (tj. tvorjenko, v kateri se spojita dve besedi, in sicer se prva okrni v zadnjem delu, druga pa v prvem delu): *paraplegija* + *olimpijski* = *paralimpijski*

Prvi del tvorjenke (*para*) torej ne izraža pomena 'nepravi, podoben, približen', temveč je prvi del besede *paraplegija*. Besedotvorni postopek pri nas je redek (*kosilo* + *večerja* = *kočerja*), prevzetih besed tega tipa v knjižni slovenščini pa je vedno več (*Britain* + *exit* = *brexite*; *banka/bankir* + *gangster* = *bankster*).

Po tem tipu sta nastali tudi besedi *abilimpijada* in *abilimpijski* (iz angl. *abilities in olympic(s)*), ki sta pri nas že uveljavljeni za označevanje tekmovanj za osebe z motnjo v telesnem in duševnem razvoju v različnih sposobnostih.

paraolimpijski

Tudi obliki *paraolimpijski* in *paraolimpijada*, ki sta zaradi dolgotrajne rabe trenutno najpogostejši, jezikoslovno seveda nista sporni. Po tem vzorcu so v slovenščini tvorjene tudi mnoge podobne: *miniolimpijada*, *cicliolimpijada*, *evroolimpijada*; sem bi lahko prišteli tudi *etnolimpijado*, čeprav se v tej obliki *o* iz prvega in *o* iz drugega dela tvorjenke že prekrivata.

dvojnica

Najpreprostejši odgovor na vaše vprašanje bi torej bil, da *paralimpijski* in *paraolimpijski* v sodobni rabi obstajata kot **dvojnici** in da je stvar odločitve posameznika, uredništva, medija ..., katero obliko bo uporabljal. Pisne dvojnice so pogosto znak razvoja, dogajanja v jeziku in niso nič slabega. Če smo se jih v obdobju Levca bali zato, ker je šlo za sistemsko neustaljenost jezika (*domol* – *domov*; *črešnje* – *češnje*; *bravec* – *bralec*), so danes odraz sinhrona dinamike sistema. Drugo vprašanje je, kaj sprememba lastnega imena v **Paralimpijski komite** pomeni za občnoimenske zveze, pri katerih pisci seveda niso zavezani slediti spremembi. Trenutnih 2660 zadetkov pridevnika *paralimpijski* v iskalniku Google kaže, da ta ni kolokabilen le s samostalnikom *komite*, kar bi kazalo, da se pojavlja večinoma v konkretno preimenovanem imenu. Še bolj poveden pa je podatek, da je v besedilih, v katerih se pojavi lastno ime *Paralimpijski komite*, ta beseda zapisana v različnih zvezah po zgledu imena, npr.:

- *paralimpijski mladinski evropski prvak* ([SloSPORT](#));
- *paralimpijski kviz, paralimpijsko gibanje, paralimpijske igre* ([Si21](#));
- *paralimpijec* ([Zveza društev invalidov](#));
- *paralimpijski športni dan* (povsod);

- *paralimpijske igre* ([ZSIS](#));
- *paralimpijski triatlonec* ([Slovenske novice](#)).

Najbrž se lektorji in pisci v teh besedilih držijo razmeroma uveljavljenega **načela slogovne doslednosti**, in sicer so v besedilih zvesti eni izbiri. Če uporabijo v imenu *paralimpijski*, potem se ta raba prenese tudi na druge zveze.

Prepovedati oz. razglasiti pridevnik *paralimpijski* za normativno nesprejemljiv se zdi ob dejstvu, da **bo v lastnem imenu očitno živel**, torej prestroga odločitev. Jezikoslovci lahko zgolj ugotovimo, da noben od obeh pridevnikov ni »pravilnejši ali bolj slovenski«, je pa trenutno *paraolimpijski* bolj uveljavljen, kar je razumljivo glede na datum preimenovanja.

Odgovor je bil usklajen v [ožji skupini Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU](#).

Vaše vprašanje zahteva še dodatni pojasnili.

1. Tradicionalno jezikoslovje razlaga predpono *para* le v pomenu 'nepravi, podoben, približen' (*parapsihologija, paradržaven*), kar je ob *paralimpijskih igrah* tudi nekoliko žaljivo (v pomenu 'neprave igre' namesto 'igre za paraplegike'). Danes pa vemo, da je poimenovanje nastalo kot angleška prekrivanka, v kateri je *para* okrajšava besede *paraplegik* (gl. odgovor zgoraj).
2. Kot je poudarila že Pravopisna komisija v svojem odgovoru, nobena od dvojnic ni prednostna, sčasoma pa se bo zaradi poenotenja in želje po slogovni enotnosti najbrž pokazalo, da *Paralimpijski komite* organizira *paralimpijske dogodke*.

[Tina Lengar Verovnik](#), [Helena Dobrovljč](#), [Peter Weiss](#) (marec 2020)«

Odgovor lektorske službe RTV Slovenija pojasnjuje razloge za dve obliki poimenovanja, ki sta uradno možni in pravilni: *paralimpijski* in *paraolimpijski* – razen seveda v primeru imena *Paralimpijski komite*. S konkretnimi primeri so utemeljili tudi, zakaj so svetovali rabo pridevnika *paraolimpijski*. Z vidika doslednosti je priporočilo za rabo ene od dveh možnih različic dobrodošlo. Iz pojasnila pravopisne komisije pa lahko sklepamo, da se bo raba obeh izrazov še razvijala. Morda bo sčasoma prevladala ena, morda se bosta kot enakovredni ohranili obe. Vsekakor je pomembno, da se o obeh izrazih pogovarjamo in obe različici razlagamo javnosti.

»Pripomba na uporabo besede repašaj«

Gledalca **R. M.** je zmotila izgovorjava besede *repešaj*:

»V športnih prenosih novinarji dosledno uporabljajo besedo *repašaj*, ki je ni v SSKJ. Omenjeno besedo uporabljajo pri prenosih juda, veslanja in še kje. Bil bi čas, da upoštevate SSKJ pri izgovorjavi besede *repešaj*.«

Marta Trobec iz Lektorske službe Športnega programa TV Slovenija

Novinarji Športnega programa Televizije Slovenija po dogovoru uporabljajo strokovni izraz *repešaj* od leta 2001, manj strokovno pa rečejo tudi "poprava" ali "popravni izpit". Takrat je izšel dolgo pričakovani pravopisni slovar, v katerem naj bi popravili neustrezno, čeprav uslovarjeno besedo *repasaž*.

V pravopisnem slovarju pa so le ponovili geslo *repasaž*, pravzaprav so uporabili kartotečne listke gradiva za SSKJ. Iz njih je razvidno, da se je uredniški odbor SSKJ odločil, da za mnenje povpraša

športnega strokovnjaka g. Ulago (njegova odgovora sta v kartotečnih listkih gradiva za SSKJ, 4. 3. 1985 in 4. 11. 1982), ki pa ni bil jezikoslovec (francosko ni znal).
Odgovor v [Jezikovni svetovalnici](#) je tako podroben, da drugega niti ne bi dodala.

ODGOVOR VARUHINJE

Glede na odgovor naj bi torej športni novinarji uporabljali besedo **repešaž** in ne *repašaž*. Če opazite ali slišite besedo *repašaž*, ta sicer uradno ni napačna, ker jo slovar pozna. Ker pa je na RTV Slovenija priporočena oziroma dogovorjena raba besede **repešaž**, je torej *repašaž* odmik od notranjih pravil. Če jo kje zaznate, me prosim o tem obvestite, da bom opozorila avtorja.

Čikago ali Chicago?

Dva gledalca je zmotil zapis besede »Čikago«. Povzemamo odziva:

»Razočaran sem nad teletekstom: pisanjem, zaporedjem besed, nepovezano pisanje. In včeraj (op. a.: 21. 8. 2024) me je zmotil zapis Čikago. Zmeraj je bilo Chicago. Katastrofa od slovenskega jezika. Slovenski jezik je slovenski. Po vaši zaslugi bomo izginili.« (T. O.)

»Mislim, da komentar k sliki v priponki ni potreben.« (K. E.)

V imenu Lektorske koordinacije Rok Dovjak

Pri zapisu Čikago smo se lektorji ravnali po Slovenskem pravopisu iz leta 2001, ki je podomačeno obliko predpisal prav zaradi neustaljene rabe. Vendar pa je Slovar slovenskih eksonimov iz leta 2013 takšen zapis označil kot nepotreben. Jezikovna svetovalnica leta 2014 Čikago navaja ob misli, da se kategorija podomačevanja glede na družbenopolitične okoliščine lahko širi (in predlaga zapis Luksemburg namesto Luxembourg). Tudi sicer odgovori Jezikovne svetovalnice zapisa Čikago oz. čikaški ne odsvetujejo, čeprav Aleksandra Bizjak Končar opomni na indice, da podomačen zapis otežuje identifikacijo (namreč z uradnim poimenovanjem univerze s sedežem v tem mestu).

Geslo Chicago ali Čikago v ePravopis ni uvrščeno.

Stališče lektorjev je, da se do uradne potrditve novih pravopisnih pravil upoštevajo stara, torej sedaj veljavna (Čikago), čeprav je res, da se občutek za upravičenost podomačevanja v danem primeru izgublja. V zadnjem času je odpor do te oblike vedno močnejši tudi med novinarji, ne le med gledalci, zato so lektorji ponekod nehali opominjati na pravopisno določilo. Strinjamo se, da je nastali položaj, ko soobstajata dve obliki, najmanj zaželen, zato bom koordinaciji svetoval, naj zadevo vendarle nekako uredi.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Z zanimanjem sem pričakovala odgovor lektorske službe oziroma jezikovnih svetovalcev, ki sem jim poslala vprašanje glede zapisa Čikago ali Chicago. Iz odgovora je razvidno, da zapis »Čikago« zapoveduje pravopis iz leta 2001. Ker pa se v praksi ni izkazalo, da je raba imena tega mesta tako pogosta, da bi bila upravičena podomačena oblika zapisa, tudi novinarji in lektorji to obliko opuščajo in spet uporabljajo izvirno obliko Chicago. V primeru, na katerega ste opozorili, so očitno uporabili veljavno obliko Čikago. **Ne gre torej za napako.** A ker je jezik, kot je razbrati tudi iz odgovora lektorske koordinacije, zelo živa tvorba in se nenehno prilagaja, tudi navadam uporabnikov, se bo morda spet uveljavilo izvirno ime Chicago.

»Od kdaj govori RTV Slovenija hrvaško?«

Gledalec **S. Č.** se je pritožil nad rabo besede »neumorno« v Dnevniku:

»Namesto da bi negovali slovenski jezik, v večernih poročilih ob 19:00 govorite "neumorno". Od kdaj govori RTV SLO hrvaško ?«

V imenu Lektorske koordinacije Suzana Köstner

Uporabi besede neumorno se je v knjižnem jeziku bolje izogniti. Slovenski pravopis namesto nje v ležečem tisku svetuje prislov neutrudno.

Dodajanje/opuščanje končnice -ova ali -eva ženskim priimkom

Dva gledalca sta se odzvala na dodajanje oziroma opuščanje končnice – ova ali -eva v priimkih športnic. V nadaljevanju navajamo odziva in odgovore nanju.

»Moti me, ker nekateri komentatorji športnih prenosov (Peter Kavčič) dodajajo priimkom športnic dodatke ova, eva.. (npr. Thompson = Thompsonova). Ali ni to napačno? Pa brez zamere, drugače odlično komentirajo!« (U. K.)

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Ne, ni napačno, če novinarji pri navajanju športnic v primerih, ko navajajo samo njihov priimek, dodajajo končnice -ova ali -eva (Thompsonova, Šutejeva), še zlasti v primerih, ko bi brez te končnice občinstvo lahko sklepalo, da gre za moškega tekmovalca ali ko bi taka oblika povzročala druge nejasnosti ali nelogičnosti. Niti ni narobe, če te končnice ni, vendar mora biti iz sobesedila razvidno, da gre za točno določeno športnico in ne morda športnika z enakim priimkom.

Varuhinja sem o sklanjanju ženskih priimkov objavila nekaj pripomb in pojasnil jezikovnih svetovalcev v Letnem poročilu 2022, ki je dostopno [tukaj](#). Podrobnosti o tej temi so na str. 151. Raba končnic -ova in -eva ima v slovenskem jeziku dolgo tradicijo, različne oblike in različne razloge. Prizadevanja za enakopravno obravnavo žensk pa se odražajo tudi v spolno občutljivi rabi jezika, ki skuša tudi z jezikovnimi sredstvi naslavljati in obravnavati ženske in moške enakovredno. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je leta 2018 izdalo [Smernice za spolno občutljivo rabo jezika](#), ki sledijo priporočilom Unesca in Sveta Evrope za uporabo neseksističnega jezika, ki upošteva prisotnost, položaj in vlogo žensk v družbi.

»V današnjem prenosu skoka s palico komentarka sprašuje: Katere bodo današnje nasprotnice Šutej. Oprostite, sliši se tuje, grozno. Zanima me, ali je ta oblika izražanja obvezna na RTV, ali je to stvar novinarja. Če novinarka ne želi uporabljati svojilne oblike priimka, mora dosledno v sklonih uporabljati kompletno ime, torej v našem primeru Tine Šutej.« (P. S.)

V imenu Lektorske koordinacije Suzana Köstner

Osebnostno se z gledalcem povsem strinjam. Rabo oblik kot npr. med skokom Šutej, obisk von der Leyen na Balkanu, prihod Bratušek na poplavljenem območju ipd. čutim kot nesprejemljivo nasilje nad jezikom, ki ga zavračam. Ruska pesnica je Marina Cvetajeva, slovenska ritmična gimnastičarka Jekaterina Vedenejeva, pevska Manca Izmajlova, slovaška smučarka Petra Vlhova, češka teniška igralka Martina Navratilova ... Bomo tudi njihove priimke zaradi neke navidezne politične korektnosti spremenili v Cvetajev, Vedenejev, Izmajlov, Vlhov, Navratilov? To težnjo sem že zasledila na Wikipedii, kje so igralko, ki se je vse življenje predstavljala in podpisovala kot Alja Tkačeva in smo jo kot tako Slovenci tudi poznali, prekrstili v Aljo Tkačev. Tako nasilno poseganje v jezikovni sistem po mojem mnenju dela slovenščini veliko škodo.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Varuhinja sem o sklanjanju ženskih priimkov objavila nekaj pripomb in pojasnil jezikovnih svetovalcev v Letnem poročilu 2022, ki je dostopno [tukaj](#). Podrobnosti o tej temi so na str. 151.

Na spletni strani [rtvslo.si](#) je v večini besedil zapisano »Tina Šutej«, torej priimek skupaj z imenom, zelo malo je bilo primerov rabe, kot jo navajate:

»Tina Šutej izpadla na 4,60 metra

V finale skoka s palico se je uvrstilo kar 20 tekmovalk, zato so organizatorji preložili začetek tekmovanja na 18.15. Tina Šutej je imela težave že pri začetni višini. Dvakrat je podrla letvico pri 4,40 metra, nato pa ji je v tretjem poskusu uspelo.

Druga višina je bila 4,60 metra, Šutej pa ni bila blizu uspeha. Prvič je bila daleč od uspeha. Letvico je z nogami podrla v drugem skoku in podobno tudi v tretjem.«

Vsekakor takšna oblika izražanja za novinarje RTV Slovenija ni obvezna. Novinarji se za obliko odločajo po svoji presoji, upoštevati pa morajo, da mora biti sporočilo nedvoumno.

»Prekmursko narečje spada k slovenščini«

Poslušalka **M. P.** se je v odzivu pritožila na uporabe besede prekmurščina v oddaji Sledi večnosti, ki je bila 24. avgusta ob 19. uri na Prvem programu Radia Slovenija, pripravljala pa jo program Ars. Povzemamo odziv:

»Pritožba glede današnje (op. a.: 24. 8. 2024) oddaje Sledi večnosti, radio I. program, ravnokar predvajajo. V uvodnih stavkih je nastopajoča omenila knjigo v prekmurščini in slovenščini, kar pa je napačno. Prekmursko narečje spada k slovenščini, je slovensko narečje, ne pa samostojen jezik izven slovenskega uradnega jezika slovenskega naroda! Prekmurci so Slovenci in tudi slovenska je prekmurska govorica, slovensko narečje! Slovenski narod ima skupen slovenski jezik povsod po Sloveniji in po ozemljih, ki jih mora vrniti mednarodna OZN oz. narisati pravilne meje na mednarodne zemljevide.

Narečje torej pomeni, da se ne sme reči npr. primorščina in slovenščina, koroščina in slovenščina, prekmurščina in slovenščina. Ne sme se enačiti narečij in knjižnega jezika.

Pravilno seveda je: primorsko narečje in slovenščina, primorsko slovensko narečje in slovenski knjižni jezik, slovensko beneško narečje in slovenski knjižni jezik. /.../«

Odgovorna urednica programa Ars Ingrid Kovač Brus

V oddaji Sledi večnosti, ki je bila na sporedu v soboto, 24. 8. 2024 ob 19.00 na Prvem, in 25. 8. 2024 ob 9.00 na Arsu, je novinarka povzela dogajanja ob Küzmičevih dnevih v Puconcih.

Prekmurščina – knjižni jezik in/ali narečje – je strokovno jezikoslovno vprašanje, spodaj posredujem le nekaj javnih povezav o tem, zadnji sta tudi na oddaji programa Ars Jezikovni pogovori, ki smo ju temu vprašanju namenili.

[https://sl.wikipedia.org/wiki/Prekmurski knji%C5%BEni jezik](https://sl.wikipedia.org/wiki/Prekmurski_knji%C5%BEni_jezik)

[https://sl.wikipedia.org/wiki/Prekmursko nare%C4%8Dje](https://sl.wikipedia.org/wiki/Prekmursko_nare%C4%8Dje)

<https://www.murska-sobota.si/novice/prekmurščina-bo-dobila-poseben-status>

<https://www.rtv slo.si/prekmurje/kultura/prekmurski-jezik-med-knjizno-normo-in-narecem/488254>

<https://ars.rtv slo.si/podkast/jezikovni-pogovori/47471518/174797882>

Mislim, da bi bilo v tem primeru najbolje, da gospo poslušalko preusmerite na stroko, med naslovniki njene pošte je tudi SAZU, kjer ji bodo lahko poslali strokovni odziv in tudi literaturo o tem širokem zgodovinskem, jezikovnem, kulturnem in družbenem vprašanju.

V primeru Štefana Küzmiča gre po vseh strokovnih definicijah za prekmurski knjižni jezik, njemu in njegovemu delu so bili posvečeni Küzmičevi dnevi in oddaja Sledi večnosti.

ODGOVOR VARUHINJE

V oddajah in drugih vsebinah na priloženih povezavah boste našli veliko zanimivih podrobnosti in utemeljitev, ki pojasnjujejo, zakaj je prekmurščina tako posebna in zakaj nekateri menijo, da ima veliko elementov jezika, ne samo narečja. Sama sem tem pojasnilom z veseljem prisluhnila in jih prebrala. Ker vas jezik zelo zanima in ga pojmuje kot pomemben dejavnik identitete, verjamem, da boste z zanimanjem poslušali in prebrali priložene vsebine tudi vi. Vsekakor je to področje zanimivo, o njem tečejo živahne razprave in prav je, da jih Radio Slovenija posreduje

širši javnosti. Vsekakor se s tem krepi zavedanje o pomenu jezika, tudi o jezikovnih posebnostih narečij, slovenščine in drugih jezikov, ki v globaliziranem svetu vse bolj izgublajo pomen.

Res »dajemo slovanske jezike v nič«?

Gledalec **P. S.** je izrazil nezadovoljstvo, ker je Slovak Sagan v intervjuju na TV Slovenija odgovarjal v angleščini in ne v svojem maternem jeziku:

»Današnji intervju s Petrom Saganom med olimpijsko preizkušnjo kolesarjev (3. 8. 24). Sagan odgovarja v angleščini, podnapisi pa prevajajo. Torej bi lahko na našo željo odgovarjal v češčini in bi ravno tako s podnapisi prevedli. Zakaj dajemo slovanske jezike v nič ...«

Urednik Uredništva športnih oddaj in prenosov na TV Slovenija **Tomaž Hudomalj**

Verjetno Peter Sagan z našo željo po odgovarjanju v češčini ne bi bil pretirano zadovoljen, ker je Slovak. Pogovor pa je novinarka opravila v angleščini, ker je Peter Sagan vrsto let v profesionalnem kolesarstvu in mu tudi angleški jezik ne predstavlja posebnih težav. Pa še manj težav je s prevajanjem.

DODATNO POJASNILO VARUHIJNE

Razumem vaša prizadevanja za ohranjanje slovanskih in drugih jezikov, ki jih na mnogih področjih, tudi v športu, vse bolj izrinja angleščina. Vendar pa je včasih raba jezika, ki ga dobro razumeta oba sogovornika, najboljša rešitev. Ne moremo namreč pričakovati, da novinarji Športnega programa TV Slovenija dobro razumejo in govorijo vse slovanske jezike, da bi lahko opravili pogovor z vsakim športnikom s tega govornega območja v njegovem maternem jeziku. Seveda lahko novinar ali novinarka postavi vprašanje v angleščini, športnik pa odgovarja v svojem maternem jeziku. Toda če novinar/ka ne razume odgovora, ne more postaviti podvprašanja, ki bi se navezovalo na prejšnji odgovor, pa tudi naslednje vprašanje bi lahko izpadlo zelo nenavadno, ker bi lahko nasprotovalo prejšnjemu odgovoru. Zato je najbolje, da poteka pogovor v jeziku, ki ga dobro obvladata oba sogovornika.

Drugače je seveda pri izjavah, kjer športnik samo pove, kar misli, in je naknadni prevod dovolj. Takrat je zaželeno, da govori v svojem jeziku – prav z vidika pomena ohranjanja raznovrstnih, predvsem majhnih jezikov, ki so zaradi angleščine vse bolj ogroženi.

Gledalec se je odzval:

»Z odgovorom sem zadovoljen. Hvala lepa.«

II. OGLAŠEVANJE

»Zavajajoče oglaševanje«, prekinjanje prenosov olimpijskih iger z oglasi ...

Številne gledalke in gledalci so se tudi v mesecu avgustu pritožili nad motečo in prepogosto TV-prodajo; številni so izrazili nezadovoljstvo zaradi »zavajajočega oglaševanja« in ob tem opozorili

na obvezno plačevanje RTV-prispevka, zmotilo pa jih je tudi, ker so bili prenosi olimpijskih iger pogosto prekinjeni zaradi oglasnih vsebin (ti odzivi so navedeni v poglavju Televizija Slovenija/Splošno, stran 25). Navajamo primere odzivov:

»/.../ Namesto olimpijade je prodajno okno!? Najprej eno, potem spet reklame, potem spet prodajno okno!? To ni samo moteče, ampak nezaslišano! Človek razume, da so reklame, da pa so v enem kosu po več kot 30 minut, je pa absolutno nerazumljivo! Promovira se izdelke, ki jih je inšpekcija označila za zavajanje!? Torej je pomemben samo kapital, ne ljudje!?!« (D. Š.)

»Reklame /.../ non stop in ostalih pametnih ljudi, ko to poslušáš, sploh ne rabimo zdravstva. Potem bi pa vi še višali naročnino.« (N. Z.)

»Imam samo RTV SLO programe in sem prav v šoku, saj se na vseh programih predvajajo neskončno dolge in vsakodnevne prodajne reklame, ki so daljše v skupku kot pa predvajane oddaje. Poleg tega se oddaje kar naprej ponavljajo. Plačujemo RTV -prispevek za oddaje, ne pa za reklamna prodajanja! Groza, res je že preveč. Hvala za olimpijske prenose in šport, ki nam da vsaj malo veselja pred ekrani! P.S. Naj se ukine RTV-prispevek, če se bo še vedno prevladovala prodaja in reklame.« (N. J.)

»Kot državljanke, ki moram plačevati RTV-naročnino, me izjemno moti nizkotni nivo reklamnega bloka, kjer ste med najbolj gledano olimpijsko disciplino finala plezanja žensk znova predvajali /.../ reklamno oddajo, ki z zavajanjem potrošnikov nemoteno posluje, kljub številnim globam zdravstvenega inšpektorata. Vaša institucija je v službi tudi državljanov, ki si zaslužimo najvišja etična pravila tega kanala. Torej tudi prekinitev oglaševanja podjetji, ki zmanjšuje ugled nacionalne televizije./.../« (M. Š.)

»Vljudno vas naprošam, da izvolite urediti, da se ta /.../ ne bo več pojavljala na TV1, TV2 in podajala svoje "zdravniške" nasvete. /.../ Če tega ne boste uredili do jeseni, bom prekinil naročniško razmerje z RTV SLO. To je dobresedno vaše norčevanje iz ljudi – TV-naročnikov. Sam sem zdravnik (dr. vet. med.) in ne prenašam, da mi bo en /.../ pametoval in medicinsko izobraževal. /.../« (B. E. F.)

»Sprašujem se, ali moram še plačevati RTV-pristojbino glede na vašo zavajajoča oglaševanja prehranskih dopolnil, ki jih forsirate na radiu in televiziji. Radiotelevizija je zaradi obveznega plačila pristojbine kulturna in izobraževalna ustanova. Ker pa nam vi vsiljujete lažne in škodljive zdravju oglase, se sprašujem, ali je RTV še kulturna in izobraževalna ustanova. Sporočam vam, da prenehate oglaševati te vrste reklam, sicer bom primoran ukiniti obvezno plačevanje RTV-pristojbine.« (A. M.)

»Mislim, da ni korektno, da oglašujete /.../, glede na to, da je davkarji dolžna prek 500.000 €. S tem promovirate goljufe. Sramotno.« (R. P.)

ODGOVOR VARUHINJE

Zadnje tedne sem prejela na TV-prodajo zelo veliko pritožb, objavila sem jih tudi v mesečnem poročilu za julij, skupaj s pojasnilom vodstva TV Slovenija in Službe za trženje TV-programov; ki sta zapisala:

»Televizijsko prodajno okno je ena od oblik oglaševanja na javni televiziji, ki je zakonsko opredeljena in je že več let del sporeda Televizije Slovenija. Televizijska prodajna okna je TV Slovenija v svoje sporede vključevala tudi, ko je bila v bistveno boljši finančni kondiciji. Prav gotovo si nobeno programsko vodstvo v sporedu ne želi televizijske prodaje, v času, ko stabilno financiranje RTV Slovenija ni zagotovljeno, pa smo za produkcijo programa primorani na trgu pridobivati vedno več sredstev. Samo za ilustracijo – prihodki iz TV-prodaje letošnjega leta so višji od letošnjega proračuna celotnega Razvedrilnega programa.

V zvezi s televizijskimi prodajnimi okni podjetja Biostile pa dodatno pojasnjujemo: RTV Slovenija ni bila seznanjena z odločbami Zdravstvenega inšpektorata RS, saj so naslovljene izključno in direktno na naročnika oglasa. Ko smo izvedeli, da odločbe obstajajo, je vodstvo Televizije Slovenija v okviru instituta dostopa do informacij javnega značaja od Zdravstvenega inšpektorata RS nemudoma zahtevalo vpogled v pravnomočne odločbe, ki so bile v zadnjih treh letih izdane zoper naročnika omenjenih oglasov. Hkrati smo vsa televizijska prodajna okna v naših programih še dodatno označili (bolj kot nam to nalaga zakonodaja) in jih opremili z dodatnimi napisi, ki gledalce veš čas še dodatno obveščajo, da gre za prodajno okno.

Po pregledu odločb je Služba za trženje programov naročnika pozvala, naj vsa televizijska prodajna okna, v katerih so uporabljene trditve, ki so predmet odločb, nemudoma umakne ali pa jih korigira v skladu z odločbami. Po zagotovilih Službe za trženje TV-programov v sporedu Televizije Slovenija trenutno ni prodajnih oken, v katerih bi bili izdelki promovirani v nasprotju z nam znanimi odločbami Zdravstvenega inšpektorata RS.

Iz pridobljenih odločb pa izhaja, da se ne nanašajo le na trditve, izrečene v televizijskih prodajnih oknih, zato je morebitne nadaljnje poslovne odločitve v zvezi z načini oglaševanja in oglaševalci treba sprejemati širše, torej na nivoju Uprave RTV Slovenija.«

Ta odgovor pojasnjuje, zakaj TV Slovenija doslej ni mogla ukrepati v primeru zavajajočega oglaševanja. Zakonodaja namreč ne predvideva, da bi inšpekcija obvestila medij, na katerem se predvaja zavajajoče oglaševanje. O tem, ali je zavajajoče, pa ne more vedno presojati TV Slovenija, saj npr. za medicinske trditve ni ustrezno usposobljena, da bi jih lahko preverila. Oglase pa lahko služba za oglaševanje zavrne samo, če kršijo naslednja pravila:

Služba za trženje programov RTV Slovenija mora zavrniti izvedbo naročila v teh primerih:

- če vsebina oglasnega sporočila ni v skladu z zakonskimi omejitvami;
- če oglas ni v skladu s programskimi načeli RTV Slovenija;
- če oglas ni v skladu z veljavno zakonodajo in Kodeksom oglaševanja v Sloveniji;
- če je vsebina ali njena upodobitev v nasprotju z mednarodno konvencijo o zaščiti otrok;
- če oglas neposredno nagovarja otroke k nakupu;
- če je vsebina oglasnega sporočila žaljiva za pravno ali fizično osebo ali za RTV Slovenija;
- če oglasno sporočilo z vsebino (besedilom, glasbo ali sliko) lahko rani človeško dostojanstvo in ponos posameznika ali določene družbene skupine;
- če nagovarja ali napeljuje k ravnanju, ki ogroža zdravje, varnost ali življenje posameznikov ali posameznih družbenih skupin;
- če propagira ravnanje, ki ogroža človekovo okolje;
- če je v nasprotju s siceršnjimi normami in kulturnimi vrednotami;

- če izrablja ali žali verska čustva in politična prepričanja posameznikov ali družbenih skupin;
- če oglasno sporočilo razpihuje versko, rasno, generacijsko ali nacionalno nestrpnost;
- če prikazuje nasilje ali uporablja pornografske kadre ali prizore in izraze, ki namigujejo na v našem kulturnem okolju nenavadno spolno ravnanje;
- če omalovažuje, diskreditira ali žali druge gospodarske subjekte, družbene organizacije in društva ter državne ustanove in njihove posameznike;
- če oglasno sporočilo propagira izdelek ali storitev, ki ni legalno na trgu;
- če oglasno sporočilo ni v slovenskem jeziku oziroma če televizijski oglas ni sinhroniziran ali opremljen s podnapisi;
- če naročnik oglasnega sporočila ni registriran za dejavnost, ki jo razširja;
- če oglas propagira ali promovira Radioteleviziji Slovenija neposredno konkurenčno radijsko ali televizijsko ustanovo;
- če gre za oglaševanje političnih strank zunaj volilne kampanje;
- če naročnik ne spoštuje pogodbenih obveznosti in določil poslovnih pogojev RTV Slovenija;
- če naročnik ali njegov posamezni član nima poravnanih obveznosti do RTV Slovenija;
- če je RTV Slovenija v sodnem sporu z naročnikom zaradi njegovih neplačanih obveznosti;
- če v želenih terminih za predvajanje oglasnega sporočila v programih RTV Slovenija ni več prostora;
- če naročnik ne odda gradiva pravočasno;
- če naročnik ne pošlje jasno opredeljenega naročila;
- če posneto oglasno sporočilo ne ustreza tehničnim normativom RTV Slovenija;
- če oglasno sporočilo ni opremljeno s predpisanimi deklaracijami;
- če besedilo v oglasu ni lektorirano;
- če oglas nepooblaščen uporablja slikovno in glasbeno gradivo iz arhivov in dokumentacij RTV Slovenija;
- če gre za oglaševanje komercialnih telefonskih zvez za spolne in vedeževalske storitve.

Za oglaševalske in promocijske vsebine na teletekstu in internetnih straneh RTV Slovenija je pristojna Služba za trženje programov RTV Slovenija.

Za oglaševanje v programih RTV Slovenija je odgovoren generalni direktor RTV Slovenija oziroma njegov pooblaščenec.

Za resničnost navedb v oglasnem sporočilu je odgovoren naročnik objave oglasnega sporočila.

Ker je to zelo pereče področje, se pripravlja nekaj zakonskih sprememb. Možnostih sankcioniranja preverja tudi AKOS.

Svet RTV Slovenija sem na avgustovski seji zaprosila, da v prihodnjih tednih o tem opravi razpravo na seji komisije Sveta RTV Slovenija za programske standarde in odzive javnosti in morda tudi na kakšni drugi komisiji, saj gre za vprašanje, ki ni povezano samo z ugledom RTV Slovenija, nezadovoljstvom občinstva, etičnimi standardi ipd., temveč tudi s prihodki in poslovanjem RTV Slovenija.

Varuhinja ob tem dajem v razmislek, da je RTV Slovenija dolžna izvajati zakonsko določene naloge, ki jih uresničuje samo, če s programskimi vsebinami dosega dovolj širok krog javnosti. Če število gledalcev pada zaradi motečih oglasov, s tem pada tudi izpolnjevanje javne službe.

Prav tako ne izpolnjuje javnih nalog, če velik del programskega časa zasedajo oglasi in TV-prodaja. Zato res upam na razpravo (v Svetu RTV, ob nakazanih načrtovanih spremembah Zakona o RTV Slovenija pa tudi v širši javnosti) o tem, katere naloge naj RTV Slovenija opravlja, v kakšnem obsegu, s koliko ljudmi in s kakšnimi načini financiranja.

DODATNO POJASNILO VARUHINJE

Nekaj pojasnil glede (ne)plačevanja RTV-prispevka: to ni naročnina, ki jo kupec lahko prekine ali odjavi, temveč vrsta parafiskalne dajatve, ki jo določa [Zakon o RTV Slovenija](#) v

31. členu:

»(1) Kdor ima radijski ali televizijski sprejemnik oziroma drugo napravo, ki omogoča sprejem radijskih oziroma televizijskih programov (v nadaljnjem besedilu: sprejemnik) na območju Republike Slovenije, kjer so zagotovljeni tehnični pogoji za sprejem vsaj enega programa RTV Slovenija, mora RTV Sloveniji plačevati prispevek za opravljanje radijske in televizijske dejavnosti. /.../

(4) Šteje se, da ima sprejemnik vsaka pravna ali fizična oseba, ki je registrirana kot odjemalka ali odjemalec (v nadaljnjem besedilu: odjemalec) oziroma plačnica ali plačnik (v nadaljnjem besedilu: plačnik) električne energije v javnem električnem omrežju, razen če poda pisno izjavo, da nima svojega in da v svojih prostorih tudi ne uporablja tujega radijskega ali televizijskega sprejemnika ter da je bila seznanjena z zakonskimi posledicami neresnične izjave.«

RTV-prispevek je torej obvezna dajatev, ki jo je z zakonom predpisal Državni zbor, državljani pa smo jo dolžni plačevati, če imamo možnost dostopa do RTV-vsebin (tudi prek pametnih telefonov, tablic, računalnikov in drugih naprav).

Pobuda: »Izberite stalni termin za prodajno okno«

Gledalec **L. Č. G.**, ki ga moti prepogosta TV-prodaja, je dal pobudo za stalni termin TV-prodajnega okna:

»Plačujem RTV Slovenija. Gledam pa program kot na kakšnem komercialnem kanalu. Sploh v poletnem terminu. Prodajno okno je dobra reklama, a ne tako pogosto. Raje dvignite ceno za tako oglaševanje in zmanjšajte količino takega oglaševanja. Saj za /.../ takega nakupovanja obstaja ogled nazaj. Izberite stalni termin za tako oglaševanje. Upam, da ob podražitvi prispevka tudi ta problem rešite. Tako bi RTV Slovenija postala javna TV, a ne prisilno plačljiv komercialni kanal.«

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve Rok Smolej

TV-prodajna okna na TV SLO 1 imajo večinoma stalne termine in gredo v program točno po sporedu. Morda še podatek, da po 18. uri TV-prodajnih oken ne predvajamo.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Zahvaljujem se vam za poslano mnenje. Upam, da bo prispevalo, skupaj z drugimi, ki sem jih prejela čez poletje res v zelo velikem številu, da bo o tem razpravljal tudi Svet RTV Slovenija, saj gre za kompleksnejšo tematiko, povezano tudi s financiranjem RTV Slovenija.

Glede stalnega termina predvajanja TV-prodajnega okna pa sporočam, da so na TV SLO 1 že sedaj termini bolj ali manj stalni: prvi po jutranjem otroškem programu (ko ni počitnic, pa po koncu oddaje Dobro jutro), drugi okrog 11. ure, popoldne pa sta še dva: prvi ob 14.15, drugi okrog 15. ure (glede na dolžino oddaje prej), ob nekaterih dneh je še tretji termin pol ure kasneje.

Tudi kot varuhinja opozarjam, da je oglasov in TV-prodaje zelo veliko (čeprav znotraj dovoljene kvote največ 15 % programskega časa med 6. in 18. uro), pa tudi, da je TV-prodaja zapisana v sporedu, da se ji gledalci lahko izognejo. Sedaj je tudi ves čas predvajanja označena kot oglasno sporočilo.

Na TV SLO 2 TV-prodaja ni zapisana v sporedu, ker je spored zaradi športa tam nepredvidljiv.

III. TEHNIČNE ZADEVE

Mnenje: »Podnapisi prehitro izginejo«

»Imel bi pripombo: na TV podpisi, v katerih napišejo, kdo govori in kaj je po funkciji, prehitro izginejo. Mi starejši ne moremo niti polovice prebrati, pa že izgine. Se ne da urediti, da bi bilo na zaslonu toliko časa, da bi v miru prebrali. Ker sicer nima smisla, da sploh dajo napis gor, ker nas samo jezi.« (N. N.)

IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

»Otvoritev paralimpijskih iger Pariz 2024 je bila popolnoma nedostopna za gluhe in naglušne«

Varuhinja je prejela 2 pritožbi zaradi nedostopnosti prenosa ob odprtju olimpijskih iger za gluhe in naglušne gledalce - člana Programskega odbora RTV Slovenija za invalide in Društva gluhih in naglušnih Severne Primorske. Navajamo odziva:

»Otvoritev paralimpijskih iger Pariz 2024 je bila popolnoma nedostopna za gluhe in naglušne gledalce, kar je povsem v nasprotju z Mednarodno konvencijo o pravicah invalidov OZN in v celoti potrjuje aktualno in v bistvu katastrofalno posebno poročilo Zagovornika načela enakosti RS za uresničevanje pravic vseh ljudi z invalidnostmi v Sloveniji, kjer se konkretno navaja sistemska diskriminacija in nedostopnost do informiranja invalidnih oseb v Republiki Sloveniji. Se mi pa osebno zdi pa res skrajno absurdno, da je bil prenos otvoritve paralimpijskih iger Pariz 2024 podprt z angleškimi in francoskimi podnapisi, medtem ko ni bilo slovenskih podnapisov niti ni bilo tolmačenja v znakovnem jeziku.« (B. H.)

»Pišem vam v imenu članic in članov Društva gluhih in naglušnih Slovenij. Razočarani smo nad nedostopnostjo otvoritve paraolimpijskih iger, saj ta ni bila ne tolmačena v znakovni jezik niti ni bilo poskrbljeno za podnapise.

Menimo, da bi morali biti tako pomembni dogodki, še posebej ko gre za dogodke, povezane z invalidi, tolmačeni v znakovni jezik in imeti podnapise.» (v imenu Društva gluhih in naglušnih Severne Primorske predsednik V. V.)

Vodja Službe za dostopnost programov **Mateja Vodeb** in direktorica digitalnih vsebin RTV Slovenija **Kaja Jakopič**

Tudi mi si zelo želimo, da bi lahko zagotavljali dostopnost za vse v vseh naših programih. Glede na finančno situacijo, v kateri se je znašla RTV Slovenija, se moramo žal omejiti na število oddaj kot nam dopuščajo proračun in kadrovski resursi, tako pri angažiranju tolmačev kot tudi pri podnaslavljanju. Upamo, da bomo kmalu pridobili kohezijska sredstva za vzpostavitev živega podnaslavljanja, ki bo omogočilo več dostopnega programa.

Odprtje paraolimpijskih iger s podnaslovi si boste lahko kmalu ogledali na povezavi: <https://365.rtv slo.si/arhiv/paraolimpijske-igre/175068478>, tekme bodo prav tako podnaslovljene v najkrajšem možnem času. Žal se bomo morali zato odpovedati podnaslavljanju nekaterih drugih oddaj.

Podnapisi med prenosom otvoritve v francoskem in angleškem jeziku so bili del originalne slike prenosa in kot taki prikazani tudi v prenosu in niso imeli nobene povezave s podnaslavljanjem v slovenskem jeziku.

Paraolimpijske igre sicer uporabniki lahko spremljajo tudi v člankih na posebnih spletnih podstraneh <https://www.rtv slo.si/sport/paraolimpijske-igre/paraolimpijske-igre-2024> in <https://www.rtv slo.si/dostopno>.

ODGOVOR VARUHINJE

Varuhinja si že dve leti prizadevam, da bi RTV Slovenija vsako leto občutno povečala količino podnaslovljenih vsebin in da bi v odločanje, katere vsebine podnasloviti, vključila tudi predstavnike gluhe in naglušne skupnosti. Za to si bom še naprej prizadevala, tudi ob pripravi PPN za leto 2025. Verjetno bo v to vključeno tudi živo (strojno) podnaslavljanje, ki bo sicer slabše od sedanjega, vendar bo omogočilo mnogo večji obseg podnaslavljanja. Na (pre)počasno udejanjanje dostopnosti programov sem v juliju in avgustu opozorila tudi ob predstavitvi letnega poročila 2023 na Akosu, pri zagovorniku načela enakosti in pri varuhu človekovih pravic. Na Akosu so ob tem opozorili, da povečevanje dostopnosti, ki je tudi usmeritev EU, ni količinsko definirano. RTV Slovenija pa to ne odvezuje, da si sama ne bi postavila konkretnih merljivih ciljev povečevanja.

V [Priporočilih za pripravo Programsko-produkcijskega načrta za leto 2025](#), ki sem jih 13. 8. poslala vsem pripravljalcem PPN, sem glede dostopnosti že zapisala:

DOSTOPNOST, VSEBINE O LJUDEH Z INVALIDNOSTMI

* Povečati število oddaj, ki imajo **podnapise za gluhe in naglušne** (pri izboru so lahko v pomoč pristojna društva ali PO za invalidske vsebine).

* **Povečati količino vsebin v tehniki lahkega branja.**

V postopku sprejemanja PPN bom preverjala, ali je bilo to priporočilo upoštevano in na to opozorila pristojno komisijo za PPN in Svet RTV Slovenija.

Seveda takšne pozive in priporočila dajem lažje in bolj utemeljeno, če prejmem pripombe občinstva, zato se vam za poslano zahvaljujem.

Oddaja Tempo o športnikih invalidih brez podnapisov

Gledalec **B. H.** je opozoril, da je bila oddaja Tempo o športnikih invalidih, 23. avgusta, brez podnapisov in tolmača:

»Obveščajo me, da je danes, 23. 8., oddaja Tempo o športnikih invalidih brez podnapisov in brez tolmača, se pravi za gluhe in naglušne gledalce povsem nedostopna, kljub temu, da ni predvajana v živo?«

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Oddaja Tempo nikoli ni bila podnaslovljena, nima nobene oznake nikjer, da je opremljena s podnapisi. Na to temo smo tudi že odgovarjali, žal nimamo dovolj niti človeških niti finančnih resursov, da bi lahko podnaslovili 100 % programa. Žal.

ODGOVOR VARUHIŃE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Varuhinja odgovoru dodajam, da oddaja ne nastaja na TV Slovenija, temveč za njeno produkcijo poskrbi Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite.

Glede na vsebino pa menim, da bi bila vsekakor primerna, da bi imela tudi podnapise za gluhe in naglušne. Vendar pa je o tem, katere oddaje bi si še zaslužile podnapise za gluhe in naglušne, pomembnejše mnenje gluhih in naglušnih. Zato **priporočam Programskemu odboru za invalide, da skupaj s Službo za dostopnost programov RTV Slovenija in Službo za podnaslavljanje v MMC-ju opravi razpravo o časovnici, obsegu in načinu določanja programskih vsebin (oddaj), ki bodo dodatno vključene v podnaslavljanje za gluhe in naglušne.** Na to bom opozorila tudi pristojno komisijo za PPN, ki deluje pri Svetu RTV Slovenija, po potrebi tudi Svet RTV Slovenija.

S predlogom bom na prvi naslednji seji seznanila tudi Programski odbor za invalide.

Odziv gledalca:

»Hvala za odgovor in pojasnilo, se popolnoma zavedam, da trenutno ni niti človeških niti finančnih virov za 100 % podnaslavljanje, ampak vseeno menim, da imajo uporabniki vso pravico do opozarjanja na nedostopnost in seveda tudi vso pravico do odgovora in se povsem strinjam z vami, da bi vsaj invalidska oddaja o paralimpijskih športnikih morala biti dostopna in razumljiva vsem invalidom, vsaj spodobilo bi se za produkcijo RTV Slovenija, ne glede na avtorstvo oddaje. Ravno včeraj sem kot predstavnik NSIOS sodeloval na seji Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide v DS in v razpravi med drugim omenil tudi nedostopnost TV produkcije za gluhe in naglušne.«

Pohvali

Za podnaslovitev oddaje Črni Peter, 31. 8.

»Tokrat posredujem iskrene pohvale uporabnikov z izgubo sluha za korektno podnaslovitev oddaje Črni Peter, 31. 8. 2024, na 1. programu TV Slovenija.« (B. H.)

Za podnaslovitev informativnih oddaj

»Posredujem še osebno pohvalo za podnaslovitev celotne informativne oddaje Dnevnik, 31. 8. 2024, uvod, prispevki s terena, Koda, Utrip, Šport in Vreme, skratka vse, razen vmesnih reklam, ki pa so še vedno nedostopne. Vsekakor pa moram res pohvaliti izjemen napredek dostopnosti informativnih prispevkov, tudi z vašo pomočjo (op. a.: varuhinje). Hvala.« (B. H.)

V. RTV-PRISPEVEK

»Odziv državljana RS na predlog ministrstva za kulturo za dvig RTV-prispevka«

Zavezanec za plačilo RTV-prispevka J. J. se je odzval na predlog ministrstva za kulturo o zvišanju RTV-prispevka. Pismo je poslal tudi na naslove več drugih pristojnih ustanov. Povzemamo odziv:

»V uvodu sporočila sem prilepil povezavo s spletne strani [www.rtv slo.si](https://www.rtv slo.si/slovenija/ministrstvo-predlaga-zvisanje-rtv-prispevka-na-14-evrov-mesecno/718463) z dne 20. 8. 2024 <https://www.rtv slo.si/slovenija/ministrstvo-predlaga-zvisanje-rtv-prispevka-na-14-evrov-mesecno/718463>, na kateri je javnosti bila predočena novica, da ministrstvo za kulturo v javno obravnavo daje predlog o zvišanju RTV-prispevka na štirinajst evrov mesečno.

Z vsem dolžnim spoštovanjem ...

Od konca referendumu o RTV Slovenija, ki je potekal 27. 11. 2022, se celotna politična javnost ukvarja zgolj in samo z RTV Slovenija. V življenju je mnogo več pomembnih žalostnih tem/področij/stvari, ki bi jih veljalo ustrezno nasloviti in zanje pripraviti strateške rešitve, cilje in vizije. Pa ni političnega interesa za njihove realizacije ... V tem je težava levih, desnih, sredinskih, zelenih ... Vsi so isti Politika je "depolitizirala javno medijsko hišo" na način, da je v programski svet imenovala svoje politične predstavnike, ki delujejo v mreži civilno družbenih organizacij. Prej pa so bili v programskem svetu pač podporniki strank SDS, NSI, SLS. To je vsa razlika! Vsi smo glasovali ZA novelo zakona novembra leta 2022. Ne zaradi tega, ker nam je bilo mar za RTV Glasovali smo ZA, da preprečimo zmago in nagajamo Janezu Janši. To je edina resnica! Nova vlada je napovedala "depolitizacijo javne radiotelevizije"! In sedaj imamo depolitiziran RTV, v programskem svetu pa predstavnike Inštituta osmi marec ... Zaposleni na RTV so zagovarjali nov zakon Organizirali protestne shode proti takratnemu vodstvu nacionalne RTV, v kamere razlagali, da so na RTV-ju slabe razmere, ki onemogočajo novinarsko delo, da so zaposleni deležni mobinga ... Sedaj, ko imajo, kar so želeli, pa jim spet ni prav! Očitno je zaposlenih na RTV Slovenija preveč! Ne imejte ljudi za norce! /.../

RTV forsira da bi morali dvigniti RTV-prispevek in s tem bi se vse težave sveta odpravile? Nisem za ukinitvev RTV-naročnine! Sem pa absolutno proti dvigu prispevka. Iz preprostega razloga, ker je na RTV Slovenija zaposlenih bistveno preveč ljudi. Na tem segmentu ima RTV ogromno

rezerve! Najlažje pa je seveda dvigniti naročnino in se pri tem ne ozreti vase. Poleg tega pa vsi že sedaj dobro vemo, da se dvig naročnine na štirinajst evrov mesečno ne bo poznal na kakovosti programskih vsebin na RTV Slovenija. Že danes realno ni kaj gledati. Izjema so Evrovizija, EMA, MMS in se konča ... Športa je izredno malo ... Gledamo še zgolj prodajno okno /.../, ki ga ponavljajo po cele dneve in vsakič po trideset minut ...

Spremeniti se mora organizacija dela v javnem RTV zavodu. Pes laja, karavana pa bo šla in gre dalje in delovalo se bo še vedno po starem sistemu in čez dve leti bodo z RTV-ja vnovič pozivali vladajoče, da dvignejo naročnino! Sam sem absolutno PROTI dvigu! /.../«

Mnenje: »Sem za to, da se RTV-prispevek zviša«

»Že dolgo časa sem razmišljala, da bi vas poklicala, ker sem za to, da se RTV-prispevek zviša, ker je to tako majhen znesek. Ko greš ti pogledat eno prireditev, daš 20 ali 30 evrov, to pa je tako majhen znesek. Imate veliko oddaj, npr. kmetijske oddaje, vrtnarska oddaja Na vrtu, otroške, mladinske, dokumentarne oddaje ..., ki jih rada gledam, šport ... Se sploh ne morete primerjati s komercialno TV. Imate dosti oddaj, vse to stane in izbire je dovolj.« (L. B.)

VI. VARUHINJA

Zahvala za pogovor v oddaji Razgledi in razmisleki

Poslušalec J. K. se je varuhinji in novinarju zahvalil za pogovor v okviru oddaje Razgledi in razmisleki na programu Ars, 18. avgusta:

»Poslušal sem pogovor, ki ga je na Radiu Slovenija imel z Vami novinar Gregor Podlogar. Zahvaljujem se vam in sogovorniku za strokovno, nepristransko, strpno predstavljanje problematike RTV-ja in Vašega dela. Še posebej sem z veseljem prisluhnil Vašemu poudarjanju, kako je pomemben jezik, ki ga uporabljajo mediji, kako ga oblikujejo, gojijo, kultivirajo, pa tudi pačijo. Kako mediji, posebno RTV, vzpostavljajo jezikovno normo za celo narodno skupnost./.../«

VII. SPLOŠNO

Pohvala za medijsko pokrivanje olimpijskih iger

»Velikokrat ste kot nacionalna RTV deležni kritik in pripomb; mestoma tudi neupravičenih in krivičnih, le malokrat ste deležni pohval. Ker sem samo človek, človeško zmotljiv in vseživljenjsko učeč, izrekam nacionalni RTV SLO za medijsko pokrivanje OI iz Pariza veliko pohvalo. Ker večinoma spremljam TV-programe in MMC RTV SLO, manj pa radio, izrekam pohvalo vsem sodelavkam in sodelavcem obeh organizacijskih enot, ne dvomim pa, da tudi radijski del nacionalne RTV SLO prispeva svoj delež pokrivanja in poročanja z OI v Parizu. Torej gre pohvala tudi njim. Prosim, naj naslovniki tega E-pisma prenesejo pohvalo prav vsaki/vsakemu od ustvarjalcev teh vsebin. Kar je dobro, zgledno, odlično, se mora javno pohvaliti, tako kot na drugi

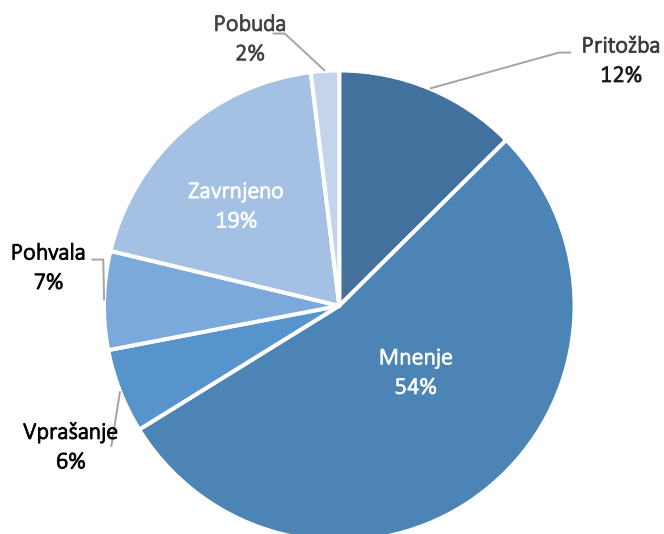
strani, se nikoli ne sme omahovati izreči/zapisati kritiko. Slednja mora vedno temeljiti na konstruktivnosti, ničesar se ne sme zapisovati ali izrekati na pamet, ad hoc, toliko bolj, ker ogromna večina nas, poslušalcev/bralcev/gledalcev, nima(-mo) pojma o zahtevnih procesih, postopkih in pristopih, da se posamezna oddaja oz. prenos sploh uspešno izpelje, prenese v naše domove. /.../« (M. B.)

STATISTIKA

Naziv OE	AVGUST 2024	JULIJ 2024	AVGUST 2023
PPE TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	54	40	51
Informativni program	17	16	33
Kulturno umetniški program	3	3	3
Razvedrilni program	2	2	3
Športni program	20	11	6
Program plus	0	0	0
TV Koper/Capodistria	0	0	1
TV Maribor	0	0	0
Ostalo	12	8	5
PPE RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	9	8	4
Radio Prvi	7	7	2
Val 202	1	0	0
Ars	0	0	0
Radio Koper	0	0	1
Radio Maribor	0	0	1
Radio SI	0	0	0
Ostalo	1	1	0
RTV - PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI			
SKUPAJ	1	1	0
TV Capodistria	1	1	0
Radio Capodistria	0	0	0
TV studio Lendava	0	0	0
Pomurski madžarski radio (MMR)	0	0	0
PPE MMC			
SKUPAJ	47	41	22
Novinarske vsebine	19	16	7
Uporabniške vsebine	26	22	15
Storitve	2	3	0
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	96	75	79
Jezikovna kultura	15	16	7
Oglaševanje	11	10	3
Dostopnost in prilagojeni programi	8	4	2
RTV-prispevek	4	3	0
Tehnične zadeve	1	9	1
RTV SLO - splošno	7	3	13
Svet RTV Slovenija	0	0	8
Varuhinja	4	2	0
Ostalo	6	2	3
Zavrnjena obravnava	40	26	42
VSI ODZIVI	<u>207</u>	<u>165</u>	<u>156</u>

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	<u>207</u>
Pritožba	26
Mnenje	111
Vprašanje	12
Pohvala	14
Pobuda	4
Zavrjneno	40

SKUPAJ	<u>207</u>
Elektronska pošta	159
Spletni obrazec	22
Pismo	2
Telefon	24

